

Innehåll

Här finner du utförlig information, instruktioner och skötselanvisningar till din nya bostad. Skötselpärmen är ett komplement till den Bostadspärm som du erhöll vid kontraktsskrivningen. Varje flik inleds med en allmän skötseltext och i vissa fall typ och kulör, som följs av leverantörernas egna produktblad. Typ och kulör på exempelvis kakel och tapeter beror på vilka inredningsval du har gjort och anges därför inte här. När du mottagit specifikationen av dina inredningsval, sätt in den i Bostadspärmen under fliken "Inredningsval".

Värme och sanitet	Radiatorer	Flik 1
	Kök och badrum	Flik 2
	Blandare och avstängning av vatten	Flik 3
El	Elektricitet och jordfelsbrytare	Flik 4
	TV, telefon och dator	Flik 5
	Komfortvärme i badrum	Flik 6
	Brandvarnare	Flik 7
	Porttelefon och kodlås	Flik 8
Ventilation	Ventilation	Flik 9
	Spiskåpa/Spisfläkt	Flik 10
Vitvaror	Spishäll och ugn	Flik 11
	Kylskåp och frys	Flik 12
	Diskmaskin	Flik 13
	Mikrovågsugn	Flik 14
	Tvättmaskin och torktumlare	Flik 15
Golv och väggar	Kakel och klinker	Flik 16
	Parkettgolv	Flik 17
	Tapeter och målade ytor	Flik 18
	Att sätta upp saker på väggen	Flik 19
Inredning	Köksinredning	Flik 20
	Dörrar och garderober	Flik 21
	Fönster och fönsterbänkar	Flik 22
	Lås, nycklar och posthantering	Flik 23
Yttre miljö	Fasaden	Flik 24
	Balkong och uteplats	Flik 25
Leverantörer	Leverantörsregister	Flik 26
Felanmälan	JM Kundservice	Flik 27
		Flik 28
		Flik 29
	Övrigt	Flik 30

Vi hoppas att du kommer att trivas i din nya bostad. Om du ändå skulle flytta – låt pärmen bo kvar!

Radiatorer

Uppvärmning

Huset är anslutet till fjärrvärmenätet. Både vatten till radiatorkretsen och tappvarmvatten värms i bostadsrättsföreningens undercentral. Härifrån leds uppvärmt vatten ut till respektive lägenhet och husets radiatorerkrets.

Temperaturen på vattnet som leds fram till radiatorerna beror på temperaturen utomhus och systemet är inställt på att ge en temperatur på cirka 21° C.

Radiatorerna har även en termostatventil som känner av rummets temperatur. Det är viktigt att den inte täcks över, så att känselkroppen kan känna av rätt temperatur. När temperaturen i rummet nått upp till den förinställda temperaturen stänger termostaten tillförseln av varmt radiatorvatten. När detta inträffar blir radiatorn varm upptill och kall nedtill, för att sedan övergå till helt kall, vilket är fullt normalt.

Bakom radiatorerna i sov- och vardagsrum finns ett luftfilter där uteluften renas. Skötselinstruktionerna för filtret finns under fliken "Ventilation".

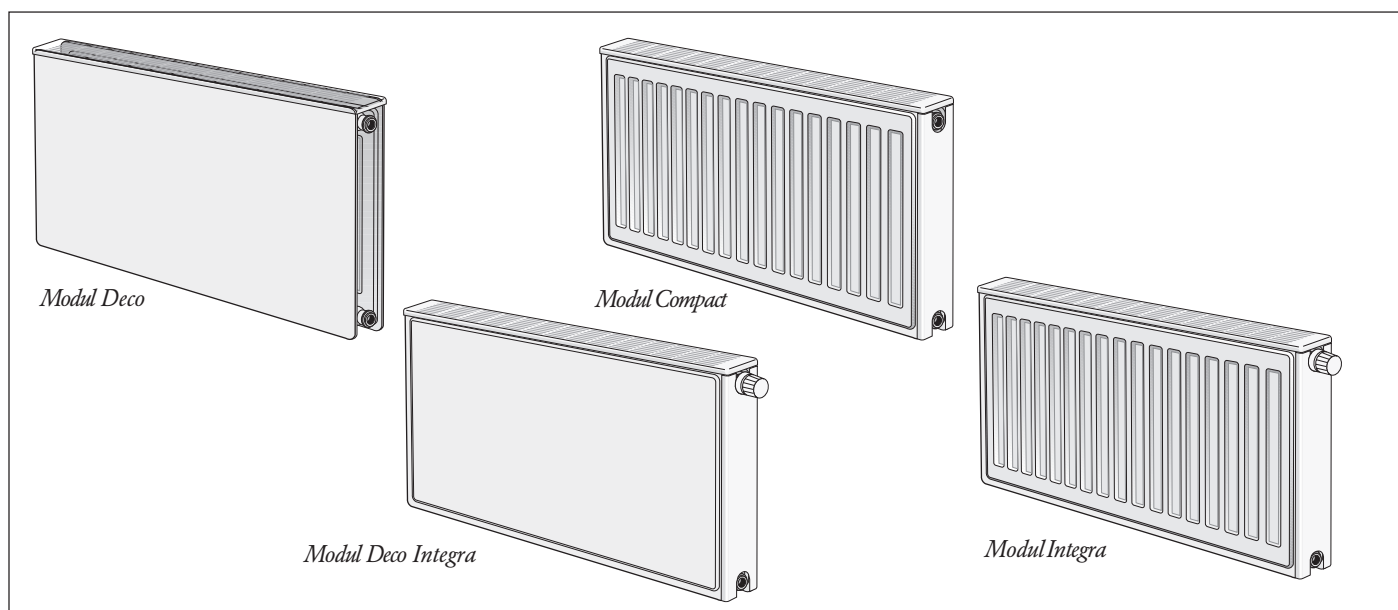
Kalla radiatorer

Är radiatorn kall, trots att termostatventilen är öppen och rummet fortfarande känns kallt, kan det bero på luft i systemet. Vid uppvärmning av kallt vatten frigörs syre. Ibland måste man därför tömma radiatorerna på överflödigt luft så att inte vattencirkulationen i systemet hindras. Det kallas att man luftar radiatorerna.

Luftning bör ske i samråd med föreningens fastighetsskötare så att denne kan svara för påfyllning av vatten i värmesystemet. När vatten fylls på tillförs återigen en mängd syresatt vatten, vilket i sin tur innebär att det efter ett tag är dags för en luftning igen. Om alla boende i ett flerbostadshus luftar sina radiatorer på samma gång kommer mängden vatten i systemet att minska kraftigt. Vattentrycket (främst i de översta lägenheterna) kan då sjunka ordentligt med kalla radiatorer och störande brusljud som följd.

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om du misstänker att det är luft i en radiator eller annat fel uppstår. Efter garantitidens utgång kontaktar du din styrelse direkt.

Modulserien

Funktion

Radiatorerna är utformade för att värma rumsluften till önskad temperatur. Radiatorerna är konstruerade av vattenkanaler av stål genom vilka värmevattnet cirkulerar. Temperaturen på vattnet till radiatorerna (framledning) anpassas oftast automatiskt till rådande utetemperatur med hjälp av en reglercentral och en reglerventil.

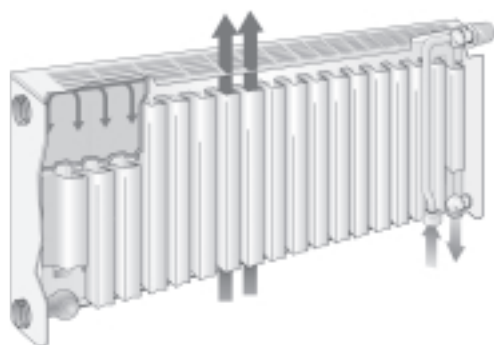
Varmvattnet genom radiatorerna är också oftast reglerat med någon form av temperaturstyrd ventil, s.k. termostatventil. Ventilen är monterad på värmevattnets framledning och har till uppgift att öppna/stänga för varmvattnet beroende på värmebehovet i rummet.

Radiatorn kan därför variera mycket i temperatur. från kall, till varm och åter kall.

Termostatventilen

I de flesta fall är radiatorn försedd med ett radiatorkoppel, med termostatventil, handratt eller termostat samt fördelare. Termostaten reglerar radiatorn så att den avger önskad värme. Termostaten stänger för radiatorvattnet då inställd temperatur råder i rummet. När rumstemperaturen sjunker, öppnar termostaten åter för det varma vattnet så att radiatorn kan värma rumsluften.

Termostaten känner av temperaturen just där den sitter. Det är därför av största vikt att den placeras på sådana ställen där den kan känna den relevanta temperaturen i rummet. Döljs termostaten bakom en skärm eller gardin känner den säkerligen en felaktig temperatur som inte gäller i rummet i övrigt.

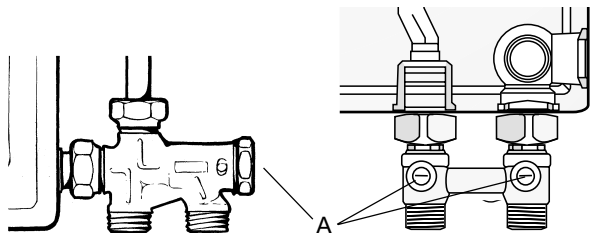
Förinställning

Radiatorventilen kan förinställas så att vattenflödet till radiatorn balanseras med hänsyn till radiatorns storlek, framledningsrörets area, var i huset radiatorn är placerad mm. Denna justering görs av fackman i samband med installationen.

Fördelare

Fördelaren ansluter tillopp- och returledningen till radiatoren och har avstängningsventiler för dessa kretsar. Detta är praktiskt om radiatoren ska demonteras i samband med tapetsering och ommålning.

Demontera täckmuttern (A) på fördelaren, skruva in avstängningskägla försiktigt till stopp. Radiatorn kan nu tömmas på vatten och lyftas av konsolerna.

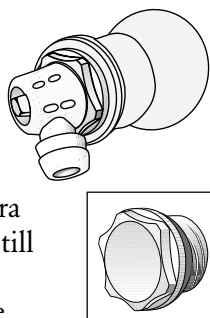
Fördelare med avstängning

H-stycke med avstängning

Bottenplugg

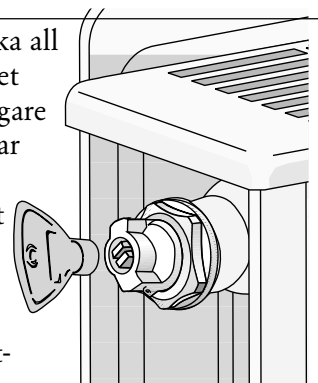
Radiatorn är i sitt ena nedre hörn försedd med bottenplugg eller avtappningskran. Bottenpluggen ska normalt inte röras.

Om radiatoren är försedd med avtappningskran kan denna användas i samband med att radiatoren ska demonteras. Stäng radiatorns tillopps- och returledning och montera en slang över avtappningens pip. (Se till att slangen sitter ordentligt fast). Dra slangen till lämpligt avtappningsställe (golvsbrunn, toalettstol) och öppna avtappningskranen med en luftningsnyckel. Öppna även avluftningsventilen något så kommer vattnet fortare ur radiatoren.

Avluftning

När anläggningen tas i drift ska all luft avlägsnas ur radiatoren. Det kan även senare finnas ytterligare luft i systemet, vilket försämrar eller hindrar vattencirkulationen. Detta kan höras som ett bubblande ljud i radiatoren. Luften samlas oftast i systemets högsta punkter. På varje radiator sitter därför en avluftningsventil placerad i något av de övre hörnen. Vid avluftning öppnas ventilen försiktigt. Sätt ett uppsamlingskärl under avluftningsventilens pip och öppna försiktigt ventilen med en specialnyckel. Den luft som finns i ledningen strömmar ut och till slut kommer enbart vatten. Stäng då ventilen.

Vädring

Vädra snabbt men effektiv. Tvärdrag i fem till tio minuter är bästa tekniken för effektiv vädring med lägsta energiförlust.

Rengöring

Radiatorn ska hållas ren för bästa funktion. Rengöring ska utföras på ytorna så att luften fritt kan röra sig i och omkring radiatoren. Damm och smuts kan samlas bakom radiatoren och dess konvektionsplåtar. Gör rent med hjälp av en dammsugare och en smal borste.

Radiatorn är tillverkad av stålplåt som lackerats. Lacken har mycket god motståndighet mot slag och stötar. För rengöring används mjuk borste och dammsugare, rengöringsmedel (mild tvällösning utan lösningsmedel) och väl urvriden trasa.

Radiatorn får inte byggas in eller på annat sätt döljas. Detta minskar radiatorns värmeeffekt.

Termostat MTW

Användningsområden

Termostat MTW används för att reglera ventiler för värme och kyla manuellt i t.ex radiatorsystem, kylsystem och handdukstorkar.

Beskrivning

MTW är en självverkande ställbar termostat anpassad till MMAs ventilsortiment för att ge bästa möjliga rumsreglering. Inställt värde visas i ett fönster på termostaten, den finns som standar 0-28°C, men kan levereras max- eller minbegränsad från fabrik. MTW har en fördjupning vid siffran 6 för att underlätta för synskadade. Symbolen * skyddar mot frostskada i exempelvis rum som inte används. Termostaten stänger helt ventilen vid siffran 0.

MTW passar på alla MMAs ventiler och har en anslutning som är M28x1,5, för ventiler av annat fabrikat finns den även med anslutning M30x1,5.

Teknisk data

Regleringsintervall

0-28°C, se skala nedan

Hysteres

0,5 K

Vattentemperaturkänslighet

0,6 K

Differenstryckskänslighet

0,2 K

Reaktionstid

22 minuter

Max lagringstemperatur

50°C

Material

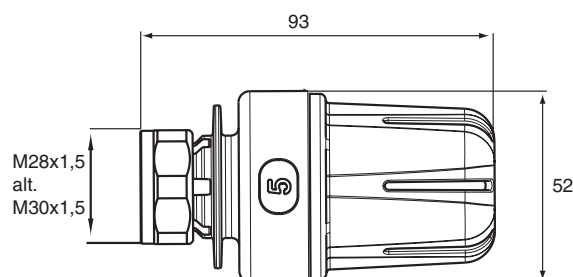
Polyamid, polyacetal, PC+ABS och mässing CW 614N

Kulör

RAL 9016

Vikt

105 g

Frostskydd									
0	*	1	3	5	6	7	8	9	
Stängd	8	10	14	18	20	22	24	26	ca. °C nom ca rumstemperatur
Stängd	10	12	16	20	22	24	26		28 ca. °C max vid stängd ventil

OBS! rumstemperaturen blir ca 1-2°C lägre än inställt värde.

Max- min-begränsning

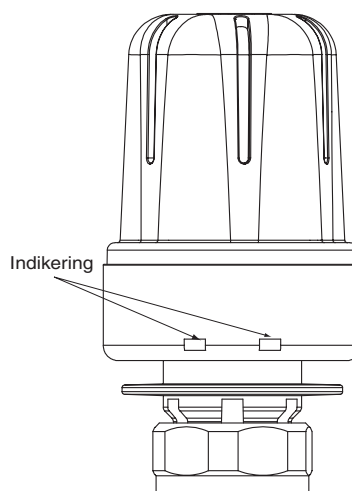
Maxbegränsning

1. Vrid ratten mot maxläge till en röd indikering syns i ett av de båda fönstren.
2. Tryck in indikeringen och vrid till önskad temperatur, se temperaturskala nedan.
3. Slägg indikeringen, termostaten är nu maxbegränsad.

Minbegränsning

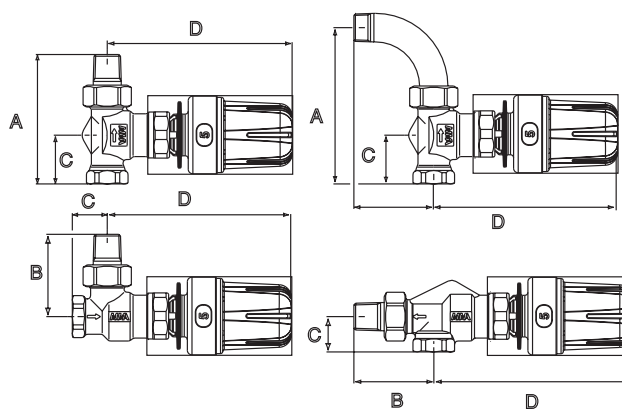
1. Vrid ratten mot minläge tills en blå indikering syns i ett av de båda fönstren.
2. Tryck in indikeringen och vrid till önskad temperatur, se temperaturskala nedan.
3. Släpp indikeringen, termostaten är nu minbegränsad.

Beställ ett speciellt verktyg att hänga i nyckelknippan från MMA.

Måttuppgifter

	Dim	A	B	C	D
Rak ventil med nippel	10	75		29	120
	15	88		32	120
	20	102		34	120
Rak ventil med böj	10	93	48	29	120
	15	104	56	32	120
	20	120	65	34	120
Vinkel ventil med nippel	10		49	21	120
	15		56	24	120
	20		65	28	120
Avig vinkel ventil med nippel	10		48	21	130
	15		56	24	130
	20		65	28	130

Beställningsbeteckningar

RSK nr.	Art.nr.	Benämning	Beskrivning
480 63 44	3011201	MTW-28	0-28°C M28x1,5
480 63 46	3011202	MTW-28	0-22°C M28x1,5
480 63 47	3011203	MTW-28	0-23°C M28x1,5
480 63 48	3011204	MTW-28	0-24°C M28x1,5
480 63 52	3011601	MTW-30	0-28°C M30x1,5

Vi förbehåller oss rätten att ändra produkterna utan föregående varsel.

AB Markaryds Metallarmatur, Järnvägsgatan 19, 285 32 Markaryd
Tel. 0433-737 00 • Fax. 0433-737 98 • info@mma.se • www.mma.se

Kök och badrum

Toalettstol och handfat

Toalettstol och handfat måste rengöras regelbundet. Använd toalettborste och rengöringsmedel när du rengör toalettstolen. För handfatet används en mjuk borste, t ex en diskborste. Tänk på att starkare rengöringsmedel ofta är skadliga för miljön och polerande medel förstör ytskiktet på porslinet. Tänk på att endast toalettpapper kan spolas ner wc-stolen, eftersom det löser upp sig vid kontakt med vatten. Om du spolar ner exempelvis pappershanddukar kan det blir stopp i systemet och vattnet i vattenlåset kan sugas ur. Porslinet i handfat och wc-stol tål inte alltför höga temperaturer. Att tömma vatten varmare än 60°C i en wc-stol kan orsaka sprickor i porslinet.

Avlopp och vattenlås

Avloppsrören i kök och badrum har ett vattenlås för att förhindra dålig lukt från avloppet. Vattenlås och golvbrunn rengörs regelbundet enligt leverantörens instruktioner. Var noga med att sätta tillbaka golvbrunnsinsatsen enligt anvisningarna. Om vattenlåsen torkar ut (t.ex. när du är bortrest) kan dålig lukt uppstå. Spola då rikligt med vatten i golvbrunn, wc, handfat och köksvask. Om lukten inte försvinner efter några timmar så kan det vara något fel i systemet. Under garantitiden kontakter du då JM:s Kundservice, efter garantitidens utgång kontakter du din styrelse direkt.

Håll inte stekfett i köksvasken eftersom avloppsrören då sätts igen. Stekfettet torkas upp med exempelvis hushållspapper och kastas i soporna.

Handdukstork

För att ta bort smuts, kalkfläckar och avlagringar från din handdukstork, räcker det för det mesta att torka med ett mildt rengöringsmedel som du sedan torkar bort med fuktig trasa. Torrtorka med trasa eller frottéhandduk. Tänk på att kromade eller färgade ytor samt ytor av metall lätt skadas av syra, stålull och rengöringsmedel med ammoniak eller slipmedel.

Mer utförliga skötselinstruktioner för ditt kök och badrum finner du i leverantörernas anvisningar.

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om du misstänker att det är fel i ditt kök eller badrum. Efter garantitidens utgång tar du kontakt med din styrelse direkt.

IDO Seven D WC

Drift- och skötselinstruktion

- ☒ 37210-01 Rsk 7789135
☐ 39210-01 Rsk 7789136

- ☐ 37310-01 Rsk 7789137
☐ 39310-01 Rsk 7789138

- ☐ 37211-01 Rsk 7789140
☐ 39211-01 Rsk 7789141

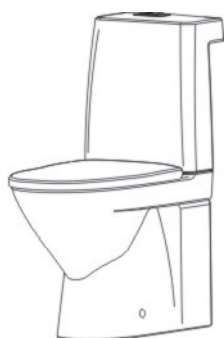
- ☐ 37212-01 Rsk 7789218
☐ 39212-01 Rsk 7789219

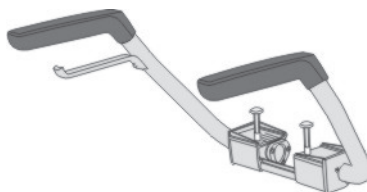
- ☐ 37213-01 Rsk 7789220
☐ 39213-01 Rsk 7789221

- ☐ 37413-01 Rsk 7789156
☐ 37513-01 Rsk 7789157

- ☐ 36214-01 Rsk 7789139

- ☐ 61112-00 Rsk 7972781
 Armstöd med pappershållare

SKÖTSELRÅD FÖR SANITETSPORSLIN.

Vad är sanitetsporslin.

IDO har över 100 års erfarenhet av porslinstillverkning. Vid tillverkningen beaktas både kunden och miljön.

Sanitetsporslin tillverkas av naturmaterial: lera, kaolin, fältspat och kvarts. Produkterna bränns i en temperatur på över 1200° C. Denna höga bränntemperatur resulterar i ett tätsintrat porslin med en glatt och hygienisk yta.

Skötselråd

Den hårda och glatta ytan är lätt att hålla ren. Vi rekommenderar att man regelbundet rengör WC:n med borste. För rengöring rekommenderas vanliga rengöringsmedel med ett pH-värde under 10.

Om smuts fastnat på skålens väggar bör skålen rengöras omedelbart. WC-rengöringsmedel eller universalrengöringsmedel rekommenderas. Vid vattenlåsets, synliga eller osynliga ytor fastnar organiska ämnen, som ökar bakteriernas tillväxt. Därför är det skäl att regelbundet rengöra vattenlåset med bakteriedödande WC-rengöringsmedel i enlighet med tillverkarens anvisningar.

Efter spolningen sker vanligtvis en kort efterrinning längs WC-stolens bakvägg. För att undvika att vattnets mineraler fastnar på skålens innerväggar rekommenderas ett surt rengöringsmedel (pH-värde 1-3). Om WC:n läcker kontinuerligt är det skäl att anlita en yrkeskunnig VVS-installatör.

Om porslinsytan är kraftigt nedsmutsad och vanliga sanitetsrengöringsmedel inte ger önskat resultat rekommenderas rengöring med ättiks- eller citronsyralösning.

Då man använder dessa medel bör följande beaktas:

- Lösningen bör vara utspädd med vatten (i WC-stolens vattenlås kan lösningen vara något starkare, vattenlåsets vattenvolym är 1,5-2,0 l beroende på modell).
- Lösningen får inte torka på porslinsytan utan då medlet satts på, skall man omedelbart skura ytan och sedan skölja.
- Lösningen får inte komma i kontakt med plast- eller andra icke porslinsytor.

Vilka ämnen tål inte sanitetsporslinsytorna?

Man bör inte använda rengöringsmedel som innehåller skurpulver, stålull ej heller grov skurduk som innehåller keramiska slitpartiklar. Ämnen som innehåller lut (natriumhydroxid) eller hypoklorider (klorbaserade rengöringsmedel) och vars pH-värde överskrider 10 (starkt alkaliska) rekommenderas inte. Starkt syrehaltiga ämnen såsom salt- och svavelsyra får inte användas. Starkt alkaliska, lutbaserade propplösande ämnen får inte heller användas. Dessa ämnen belastar miljön märkbart. Man får inte heller hålla starka kemikalier, lösningsmedel, andra gifter eller färger i WC-skålen då de kan skada WC-ytan och även omgivningen.

Vi rekommenderar ej att rengöringsmedel och andra kemikalier doseras i spolcisternen då dessa kan skada plastdelarna.

I hus som står uppvärmda vintertid bör WC-stolens spolcistern tömmas och torkas torr. Håll 3 - 4 dl frostskyddsmedel i vattenlåset.

Täck vattenlåset med matolja eller plastfolie för att förhindra avdunstning.

SKÖTSELRÅD FÖR SANITETSPORSLIN MED SIFLON-YTA.

Skötselråd för Siflon-yta

Borsta WC-skålen regelbundet lätt med en mjuk WC-borste. Rengöringsmedel är inte nödvändiga för rengöringen av wc-skålens ytor.

Desinficering

Om du vill desinficera ytorna, använd inte starkt alkaliska rengöringsmedel med ett pH-värde över 10. Sprid rengöringsmedlet på ytorna, under spolkanten, i vattenlåset och låt medlet verka i några minuter. Borsta därefter ytorna lätt innan medlet har hunnit torka fast på ytan. Skölj därefter skålen. Om det ännu finns rengöringsmedel på ytan bör man fukta, borsta och skölja en gång till, tills ytan är fri från tvättmedel.

För att rengöra WC-skålens yttre ytor kan du använda mjuka putsdukar och svaga rengöringsmedel.

Vad får du inte använda på en Siflon-behandlad yta?

En Siflon-behandlad WC-skål får inte rengöras med ämnen vars pH-värde överskrider 10 (starkt alkaliska), eller med medel som innehåller lut, hypoklorider (klorbaserade reningsmedel) eller lutbaserade propplösande ämnen. Dessa ämnen belastar också miljön märkbart.

Håll ej starka kemikalier, lösningsmedel, andra gifter eller färger, i WC-skålen då de kan skada Siflon-ytan och även omgivningen.

Siflon-ytan får inte heller rengöras med skurduk som innehåller slipande ingredienser eller rengöringsmedel som innehåller tex. talk.

Vid användande av dessa förbjudna ämnen gäller ej Siflons garanti.

Rengöringsmedel

För WC-skålens insidor lämpar sig:

- WC Duck Active-FOAM
- WC Duck Active-TABS
- WC Duck WC-rengöringsmedel
- Domestos WC-rengöringsmedel Ocean Fresh eller Lemon Fresh

För WC-skålens utsidor lämpar sig:

- TOLU GEEL
- Ajax Badrumsspray
- Domestos Hygieniska rengöringsdukar
- Cif Badrumsspray

BRUK

Seven D WC är ekonomisk och miljövänlig. WC-stolen har 2 spolalternativ. Stor spolning fungerar med ca. 4 liter och liten spolning med ca. 2,5 liter. Spolning med 4 liter är godkänd för bostadsbruk.

Om WC-stolen används i offentliga sanitetsutrymmen, bör den stora spolningen ställas in på 6 liter.

Seven D WC:n är vid leverans inställd för 4 och 2,5 liters spolvattenmängder.

SERVICE

Demontering av spolknapp och kåpa

Slut vattenavstängningsventilen. Demontera komplett spolknapp och kåpa enligt bilderna 1 - 6.

Montering av spolknapp och kåpa

Montering av cisternkåpa och tryckknapp sker i omvänd ordning.

OBS! Spänn blåa bulten i bild 3 endast så mycket att tryckknappen och kransen hålls på plats. Ifall bulten spänns för mycket kan spolventilen börja läcka (Kontrollera!) och bulten bör då öppnas litet.

Justering av spolvattenmängd

Före justering av spolvattenmängd bör spolknapp och cisternkåpa demonteras enligt anvisning (bilderna 1 - 6).

Liten spolning

Lösgör bryggan med bräddavlopp enligt bild 7 och 8. Justera spolmängden genom att justera flottören neråt för större spolvattenmängd och uppåt för mindre. Se bild 10.

Översta läget motsvarar 2,5 liter och följande lägen 3, 4 och 5 liter.

Stor spolning

För justering av stora spolvattenmängden, demontera stativet genom att vrida detta medsols och sedan lyfta rakt upp, enligt bild 9. Justera spolvattenmängden genom att skjuta yttre flottören nedåt för större spolvattenmängd och uppåt för mindre. Se bild 10. Spolvolymer kan ställas in efter markeringar på flottörstangen.

Spolvattenmängden är justerbar mellan 3 och 8 liter.

Byte av bottenventiltätning

Bilden 11.

Demontering av påfyllningsventil

Bilder 12-14.

MONTERING AV WC

Vid montering av WC-stolen bör installationsbestämmelser för våtrumens golv- och väggenomföringar iakttagas. Därtill rekommenderas att en VVS-yrkesinstallatör anlitas.

WC-stolens montering på golv: rekommendationer

Vattenanslutning

WC-stolen är kopplad för anslutning på höger sida. Stolen kan också anslutas på vänster sida.

För att byta vattenanslutning från höger till vänster, gör så här:

Montera bort cisternkåpan enligt bilderna 1-6. Drag ner avstängningsventilen från sitt transportläge och drag slangen ut från skåran. Därefter flytta den till vänster sida och montera i skåran. Montera på kåpan igen.

Fastsättning med skruvar

Fastsättning med skruvar är ett traditionellt sätt att montera WC-stolen. Genom en omsorgsfull montering är det också med denna fastsättningsmetod möjligt att eliminera fuktrisker, t.ex. i badrum där man ofta tvättar golvet.

Gör så här:

Lyft WC-stolen på sin rätta plats. Sätt fästholkarna i hålen på WC-foten och märk upp platsen för skruvhålen i golvet med en blyertspenna. Håll pennan i så upprätt ställning som holken tillåter. Lyft bort WC-stolen och borra upp skruvhålen med 8 mm borr till djupet 60 mm i en ca. 25-30 graders vinkel från lodlinjen. Se bilderna 15-16.

Rengör hålen och fyll dem med elastisk mögelresistent silikonmassa. Pressa därefter skruvpropparna in i hålen och jämna ut massan runt proppens fläns. Lyft WC-stolen på sin plats. Skruvholkarna tätas också med silikonmassa, monteras och skruvarna skruvas fast. Tryck in täckpropparna så de tätar mot porslinsytan. Se bilderna 17 och 18.

Foga runt foten på WC-stolen med elastisk mögelresistent silikonmassa, som hindrar vatten och smuts att tränga in under foten i golvkonstruktionen. Jämna ut massan kring foten och avlägsna överflödig massa med en rektangulär gummispatel. Se bild 19.

Fastsättning med elastisk limmassa

WC-stolen kan fästas med elastisk limmassa, t.ex. SikaBond-T2 eller motsvarande om golvet är belagt med kakel. Denna fastsättningsmetod rekommenderas ej om golvet är lagt med plastmatta.

Gör så här:

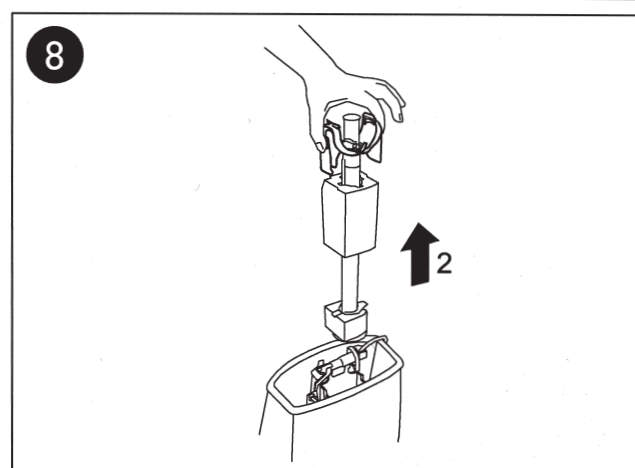
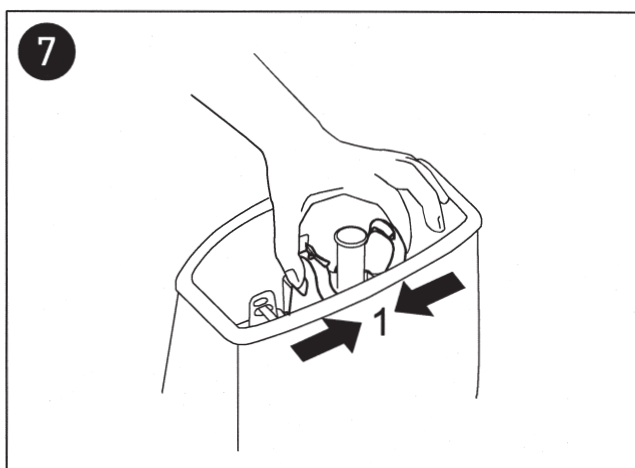
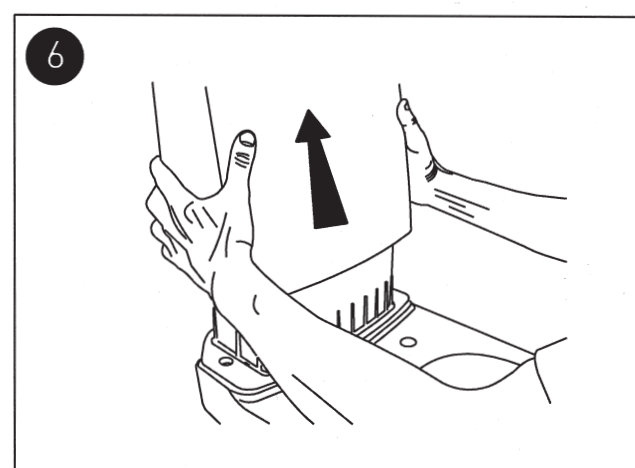
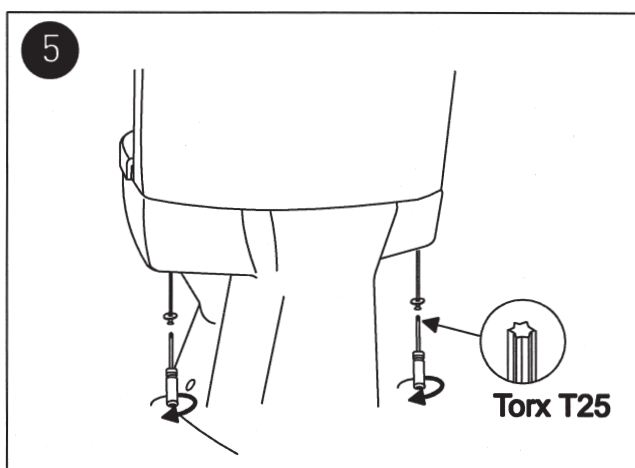
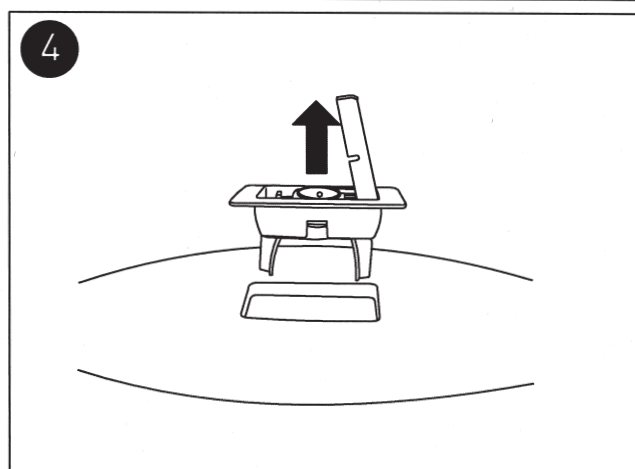
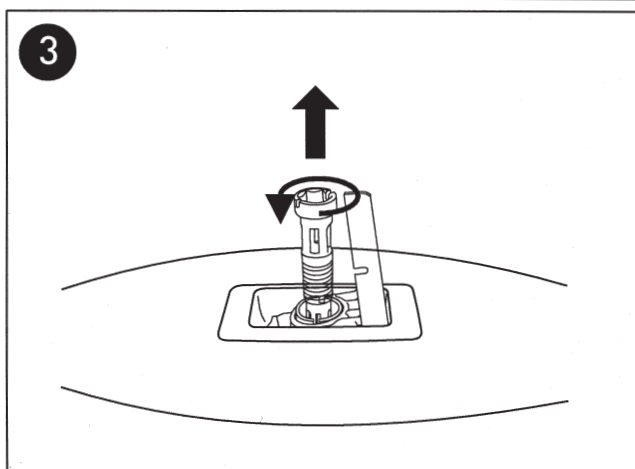
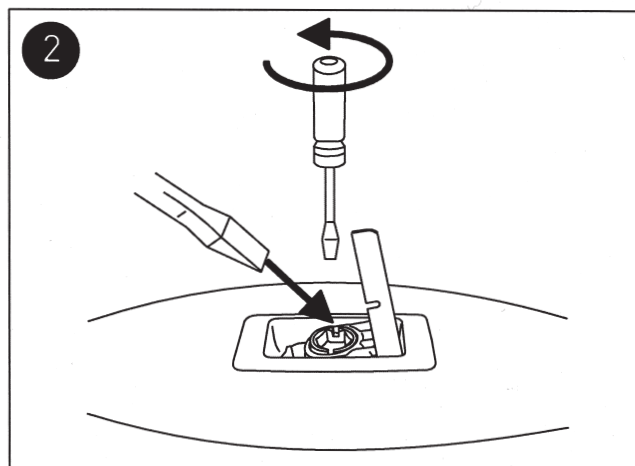
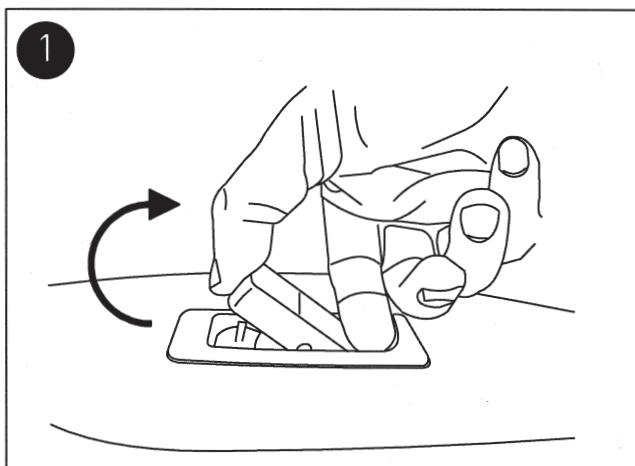
En säker limning kräver rengjorda kontaktytor. Placera WC-stolen på sin rätta plats. Märk ut fotens plats med en blyertspenna. Lyft bort WC-stolen och applicera fogmassa under foten. Lyft WC-stolen på sin plats och tryck ner den. Stryk bort överflödig massa och foga runt foten med mögelresistent silikon. Avlägsna överflödig silikon. Se bilderna 20-23.

Fastsättning med cement rekommenderas inte.

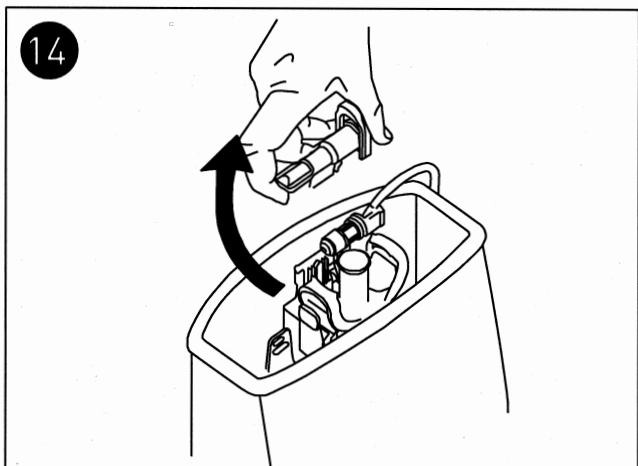
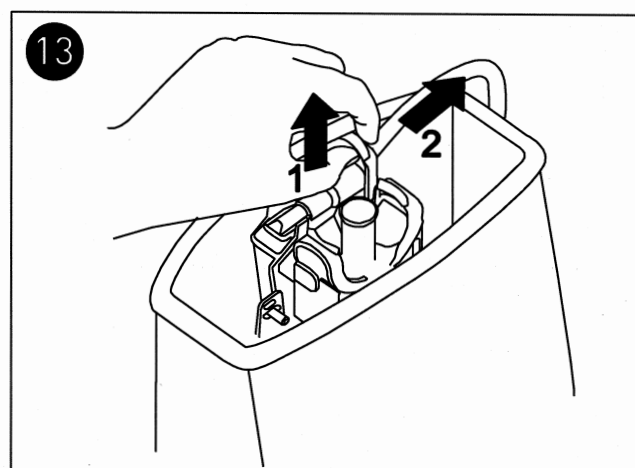
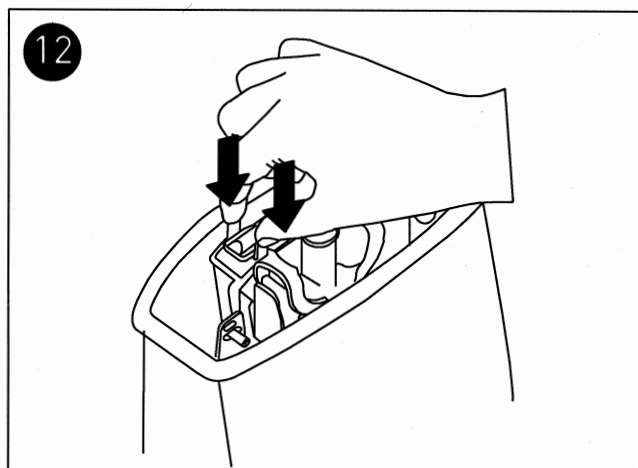
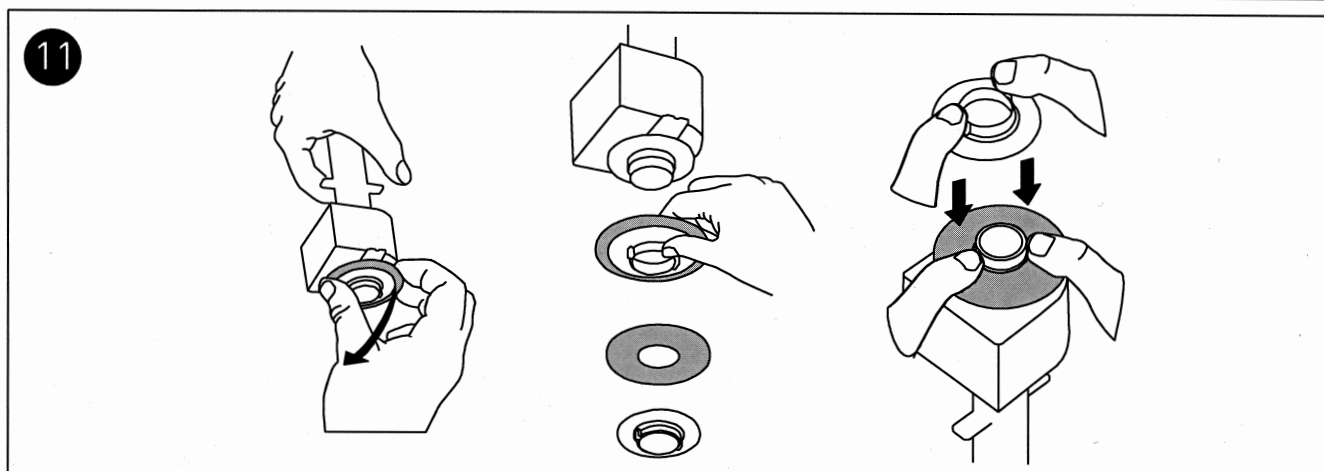
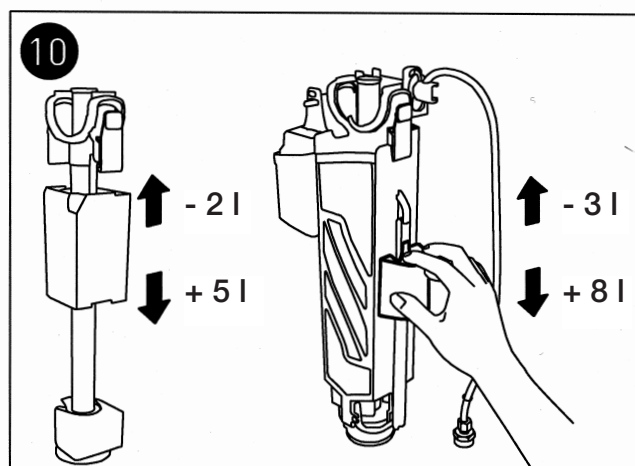
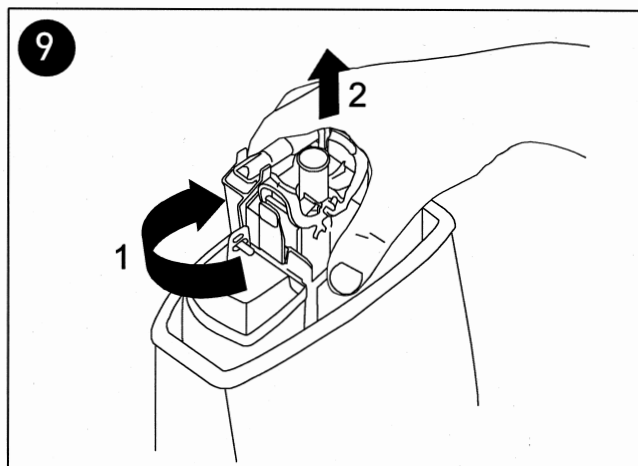
Golvgenomföring

Vid golvgenomföring beaktas respektive länders bestämmelser för våtutrymmets golv- och väggenomföringar.

Service

Service

SVEDBERGS®

Produkt & skötselbeskrivning

Produkt

Classic underdel 65

Artikelnr

Vit

Slät: 25651

Ram: 25652

Line: 25653

Ek

Slät: 24651

Ram: 24652

Allmänt:

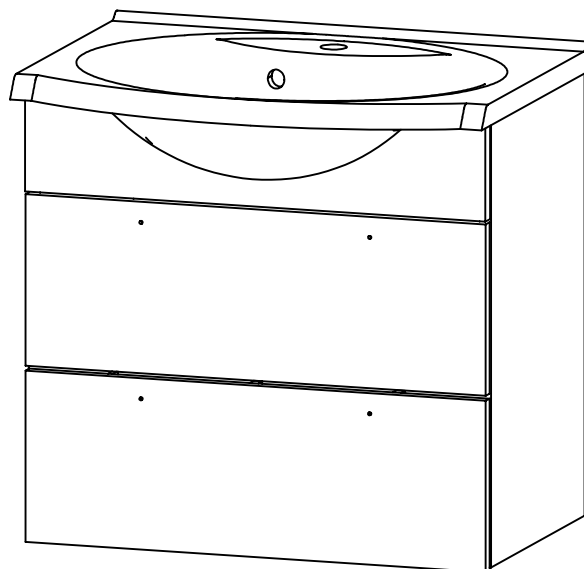
Svedbergs möbler består i huvudsak av fukttålig spånskiva, MDF eller massivt trä. Vid ytbehandlingen sker ett antal olika processer som skall bibehålla och säkerställa möbelns ytfinish och livslängd under lång tid framöver. För att minimera risken att vatten t ex tränger in i skarvar bör man ändå torka bort vatten så snart som möjligt med torr trasa.

Skötselråd:

Rengöring av Svedbergs möbler sker enklast med en fuktig trasa med eventuellt lite vanligt rengöringsmedel. Du bör undvika skurmedel och andra medel som innehåller slipmedel, syror eller ammoniak. Missfärgningar på porslin tar man lättast bort med citron - eller vinsyra, som man noga sköljer bort efteråt. För kalkavlagringar på porslinet kan man använda hushållsättika som värmes till en temperatur av 50 °C. Gnid sedan in ättikan mot kalkfläcken och låt verka. Upprepa behandlingen vid behov.

Produkt kod:

Svedbergs produkter märks med en 4 - siffrig produkt kod, var god och ange den vid kontakt med återförsäljare.

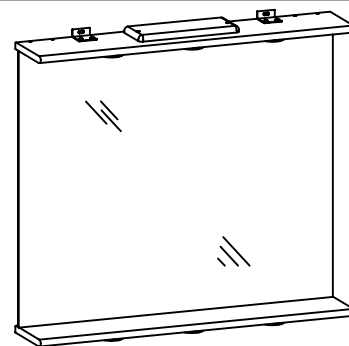
SVEDBERGS AB, Verkstadsvägen 1, 514 63 Dalstorp, Sweden

Tel: 0321 - 53 30 00, Fax: 0321 - 53 30 50

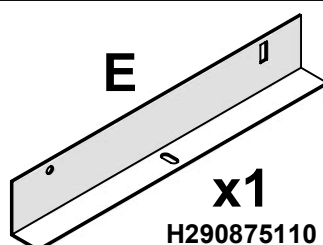
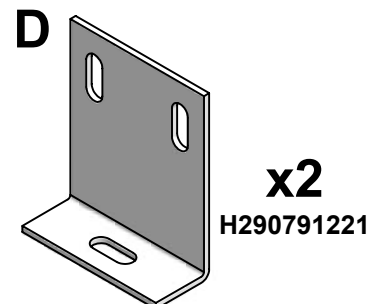
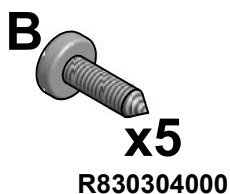
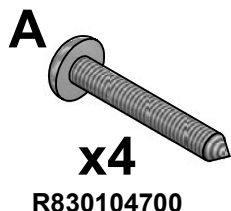
www.svedbergs.se, info@svedbergs.se

2009-02-09

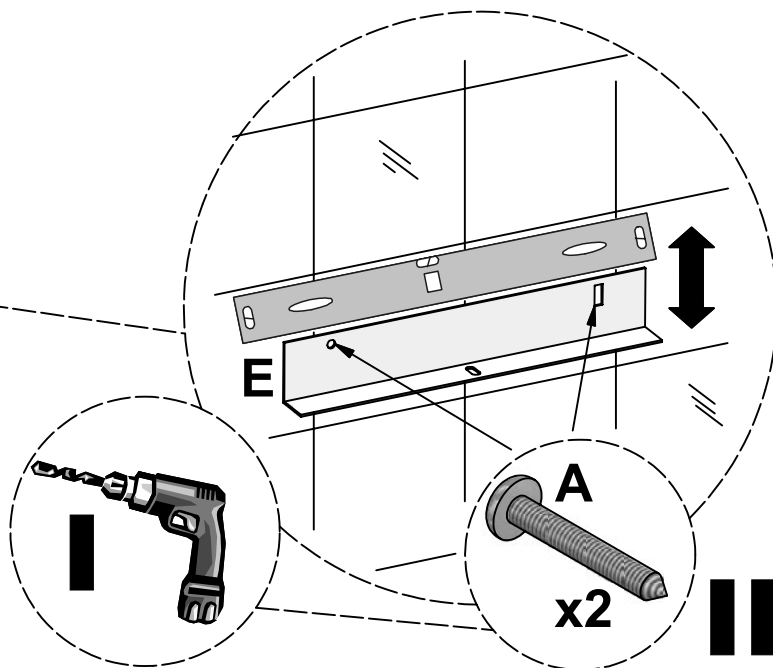
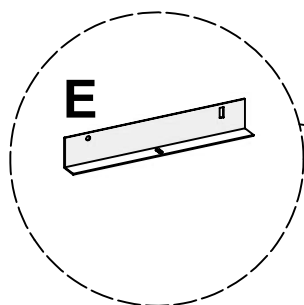
Top-Mirror 600, 650, 800, 900

H190087510

1

S

OBS: Tänk på att när NI penetrerar en fuktspärre bör erfordrig tätningssmassa användas. Observera att elinstallationer skall utföras av behörig installatör.

N

OBS: Tenk på at når du penetrerer en fuktsperre bør riktig tetningsmasse anvendes. Merk at elinnstallasjoner skal utføres av godkjendt innstallatør.

DK

OBS: Husk på, at når men gennembryder en fugtspærre, skal nødvendig tætningsmasse anvendes. Vær opmærksom på at elinstallationer skal udføres af en elmontør.

SF

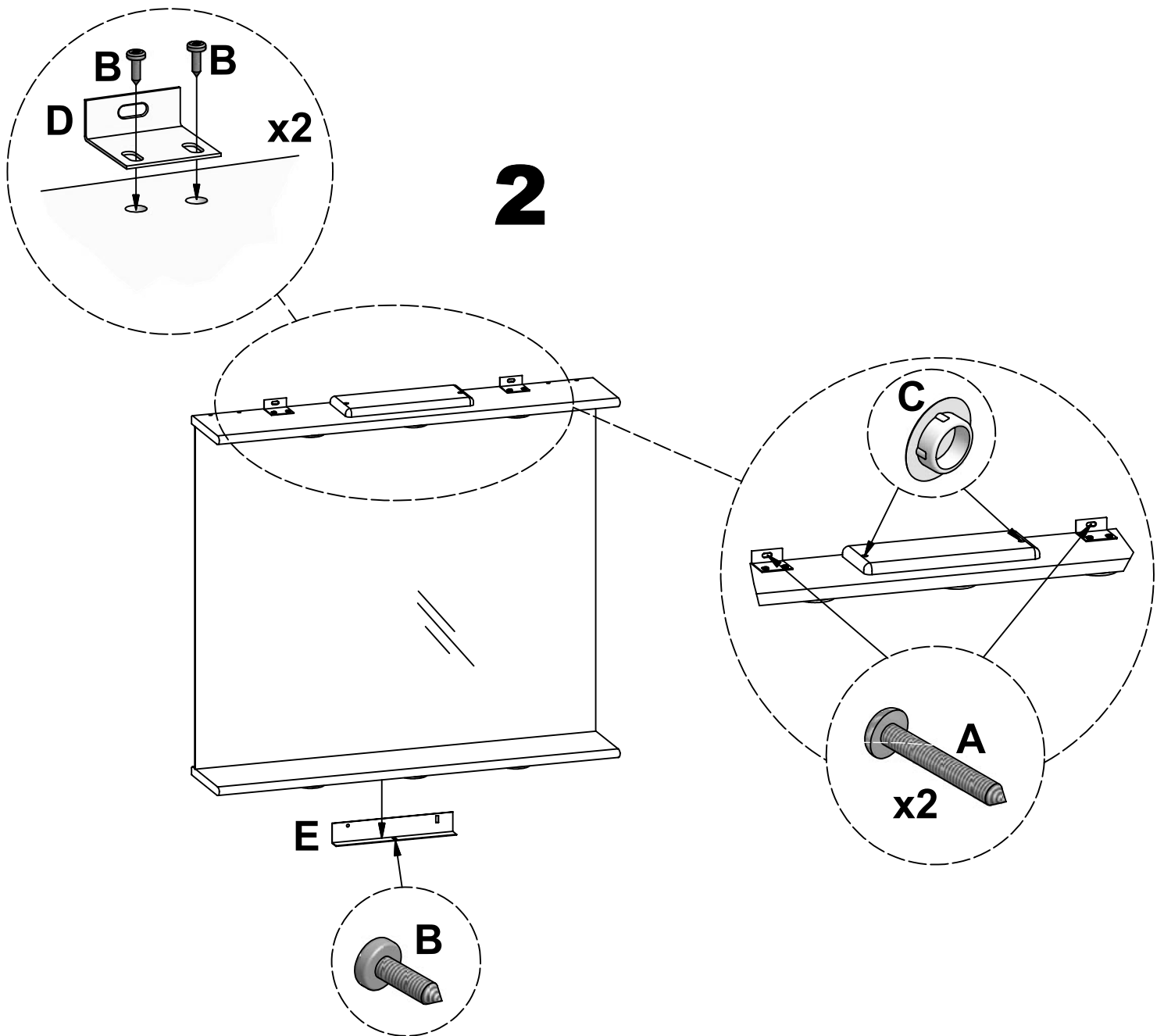
HUOM: Jos etulevyn pinnan kosteussuojaus rikotaan, on kohta tiivistettävä tarvittavalla massalla. Sähköasennuksen saa ainoastaan valtuutettu sähköasentaja.

GB

Please note: When drilling into the wall/floor, please insure that you do not damage the damp proof course. Please note that a certified should complete all elektrik works.

RU

ВНИМ: Если водяная изоляция панели повреждена, ее следует восстановить покрыв нужной массой. Электрическое подключение должно осуществляться только квалифицированным электриком.

S

OBS: Placera aldrig tryckbehållare t.ex. sprayflaskor på tvättstället direkt under halogenlamporna!

N

OBS! Sett aldri trykkbeholdere, som for eksempel sprayflasker, rett under halogenlampene!

DK

OBS: Anbring aldrig trykbeholdere som f.eks. sprayflasker på håndvasken direkte under halogenbelysningen!

SF

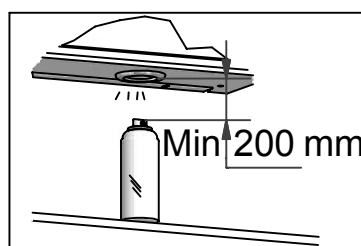
Huom: Älä koskaan aseta painesäiliöitä esim. spraypurkkeja pesualtaan päälle suoraan halogeenivalon alle!

GB

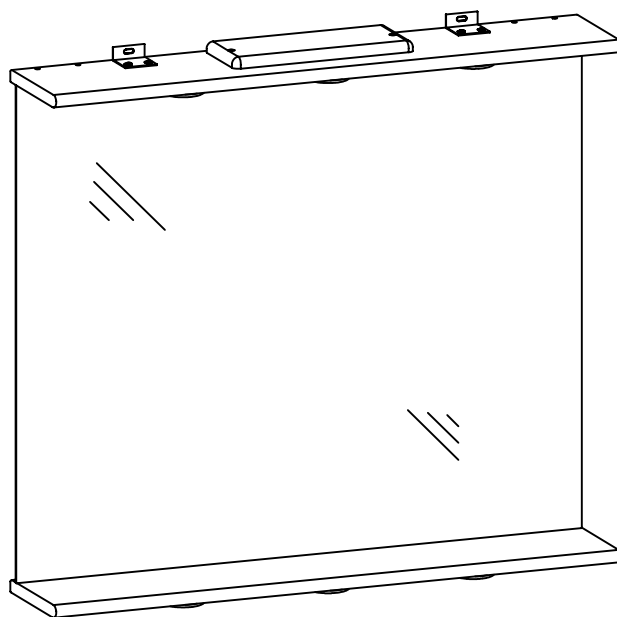
Please note: Do not place pressurised containers on the wash basin directly beneath the halogenlights!

RU

Вним: Никогда не кладите баночки с аэрозолями на раковину прямо под галогеновыми лампами!

- S** Vid ett eventuellt lampbyte, vrid lampramen en kvarts varv motsols (bajonettfattning).
- N** Ved et eventuellt pærebytte, må pæren vris en kvart omdreining i retning mot solen (bajonettfatning).
- DK** Ved eventuelt pæreskifte, drej pæren en halv omgang mod uret (bajonettfatning).
- SF** Mahdollisen lampun vaihdossa käännä lampun kehys vastapäivää neljännnes kierros.
- GB** When exchanging the halogen light, please turn the cover a quarter turn (bayonet fitting).
- RU** При замене лампочки поверните рамку лампы против часовой стрелки на четверть оборота.

S

Produkten är märkt med en 4-siffrig kod, vänligen avlägsna den ej !
Koden uppges vid kontakt med återförsäljare / Svedbergs.

N

Produktene er merket med en 4-sifret kode, vær vennlig og ikke fjern denne!
Koden opplyses om ved kontakt med forhandleren/ Svedbergs.

DK

Produktet er mærket med et 4 cifret nr., gem venligst dette.
Nummeret skal bruges ved henvendelse til forhandleren/Svedbergs.

SF

Tuote on merkitty 4-numeroisella koodilla, ole hyvä ja jätä se paikalleen!
Koodi on tarpeellinen mahdollisissa yhteydenotoissa jälleenmyyjälle/Svedbergsille.

GB

The product is labelled with a 4 number code - please do not remove it!
The code will be required when contact is made with Svedbergs or their suppliers.

RU

Изделие промаркировано 4-значным номером. Пожалуйста, оставьте номер
нетронутым. Код необходим для возможного контакта со Svedbergs или его дилером.

S**Skötselråd:**

För att ta hand om din möbel på bästa sätt ska du använda vanligt rengöringsmedel till de målade ytorna. Undvik medel som innehåller slipmedel, syror eller ammoniak. På andra ytor som kan vara mer porösa, är det bäst att rengöra med en lätt fuktad trasa och samma milda rengöringsmedel. Inte heller här ska du använda skurpulver eller medel som innehåller slipmedel, syror eller ammoniak. Rengöring av glaset sker med hjälp av, för badrum och ändamålet avsedda rengöringsprodukter. Avtorkning av ytorna bör ske med frottéhanduk eller annat mjukt material. Använd aldrig rengöringsmedel som har en slipande effekt eftersom de kan repa glasytorna.

N**Pleie av møblene**

For å ta best mulig vare på møblene dine, skal du bruke et vanlig rengjøringsmiddel til de malte flatene. Unngå midler som inneholder slipende eller etsende stoffer, eller salmiakk. Andre overflater kan være mer porøse, og disse er det best å gjøre rent med en lett fuktig klut og samme, milde rengjøringsmiddel. Her skal du heller ikke bruke skurepulver eller midler som inneholder slipende eller etsende stoffer, eller salmiakk. Rengjøring av glasset anbefales rengjøringsmiddel beregnet på badrom uten slipene effekt. Tørk av flatene med frottéhåndkle eller annet mykt materiale. Anvend aldri rengjøringsmiddel som har slipene effekt ettersom de kan lage riper i glassflatene.

DK**Møbelpleje**

For den bedst mulige pleje af dine møbler bør du anvende et almindeligt rengøringsmiddel til de malede overflader. Undgå midler, der indeholder slibemiddel, syre eller ammoniak. De andre overflader, der kan være mere sarte, rengøres bedst med en let fugtig klud og samme milde rengøringsmiddel. Også her bør du undgå skurepulver eller midler, der indeholder slibemiddel, syre eller ammoniak. Rengøring af glasset sker med de rengøringsmidler der er beregnet til det. Aftørring af overfladerne bør ske med et frottéhåndklæde eller lignende. Anvend aldrig rengøringsmidler med slibende effekt, da de kan ridse overfladen.

SF**Kalusteiden hoito**

Parhaiten hoidat kalusteitasi käyttämällä maalipintoihin tavallisia puhdistusaineita. Vältä aineita, joissa on hiovia aineksia, happoja tai ammoniakkia. Muut pinnat, jotka voivat olla huokoisempia, on parasta puhdistaa hiukan kostutetulla rievulla ja samalla miedolla puhdistusaineella. Älä käytä näissäkään hankausjauhetta tai aineita, joissa on hiovia aineksia, happoja tai ammoniakkia. Lasin puhdistus tehdään kylpyhuoneisiin tai vastaaviin tiloihin tarkoitetuilla puhdistustuotteilla. Pintojen kuivaus tehdään frotepyyhkeellä tai muilla pehmeillä materiaaleilla. Älä käytä hankausaineita tai muita hiovia aineksia sisältäviä aineita sillä ne voivat naarmuttaa lasipintaa.

GB**Furniture care**

For best possible care of your bathroom furniture, use ordinary washing-up liquid for the painted surfaces. Avoid products that contain abrasives, acids or ammonia. Other surfaces that may be more porous are best cleaned by using a moist cloth and the same mild washing-up liquid. In this case, too, do not use scouring powder or products containing abrasives, acids or ammonia. Only recommended products should be used for keeping the glass clean. After use, wipe off water from shower glass with a soft cloth. Never use an abrasive cleaner on the glass as it may cause scratching.

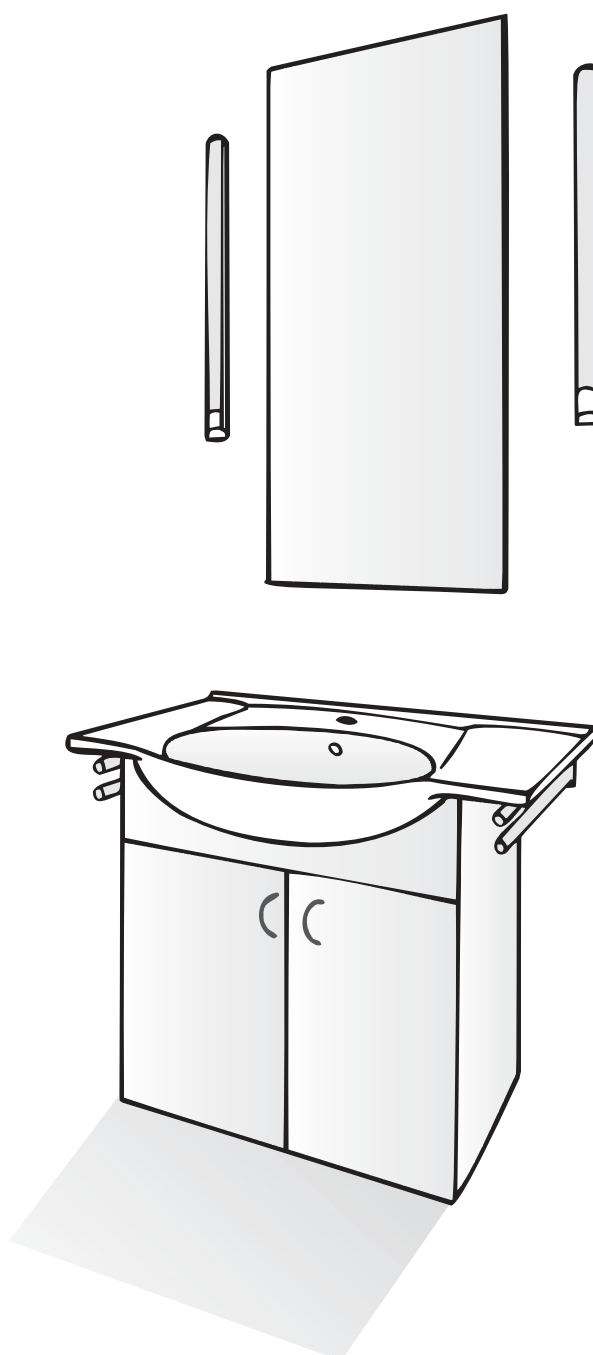
RU**Уход за мебелью**

Для ухода за окрашенной поверхностью мебели лучше всего использовать обычные моющие средства. Избегайте использования абразивных и содержащих кислоты и аммиак средств. Другие, более пористые поверхности, следует протирать слегка смоченной салфеткой с использованием мягких моющих средств. Нельзя использовать шлифовальные средства, а также абразивные, кислые или аммиачные средства. Стекла следует чистить моющими средствами, предназначенными для ванн, комнат и других соответствующих помещений. После мытья следует протереть сухой мягкой салфеткой. Не используйте жесткие или абразивные материалы, которые могут поцарапать поверхность стекол.

 SVEDBERGS®
2007-09-13**H900876100**

MONTERINGS- OCH SKÖTSELANVISNING

Badrumsmöbler

SKÖTSELANVISNING

Våra badrumsmöbler är tillverkade för att tåla fukt. Vi använder bl a alltid s k fukttrög MDF-board (V313) och fukttrög spånskiva (V313) i våra badrumsmöbler.

För att minimera risken för vattenskador, skall man efter användning torka bort vatten så snart möjligt.

Använd vid rengöring ett mildt rengöringsmedel och eftertorka med torr trasa.

Trä är ett levande material och luckor kan därför variera i färg och struktur. Efter hand som träet utsätts för ljus mognar dess färg. Full mognad uppnås efter ca. 6 - 18 månader. Speciellt märks detta hos körsbärsträ som blir både mörkare och rödare över tiden.

Våra tvättställ i porslin står emot de flesta i ett hem förekommande preparat. Använd vid rengöring ett vanligt rengöringsmedel. Det får dock ej innehålla slipmedel som kan göra repor och matta ned den blanka porslinsytan.

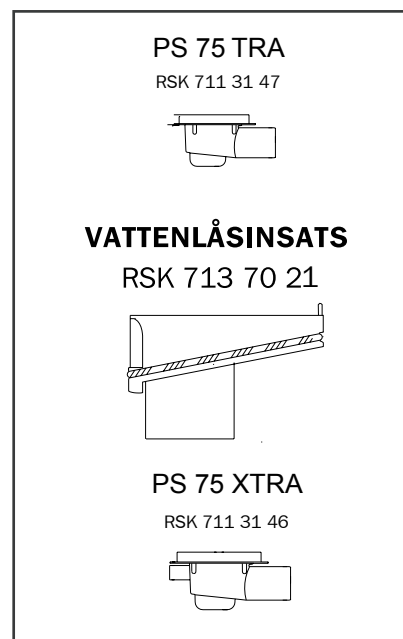
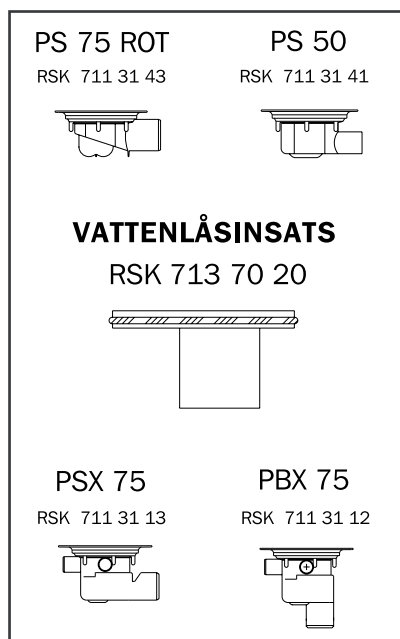
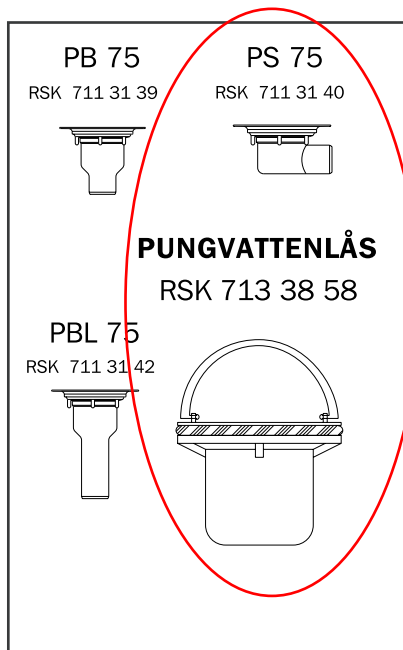
Tvättställ i gjutmarmor rengöres med mildt rengöringsmedel. De skall poleras med fint polermedel och vaxas regelbundet varje år för att undvika repor och nedmattning (använd t ex bilvårdsprodukter). Utsätt ej ytan för syror, ammoniak, avloppsrengöring eller klorin.

IDO Badrum AB, Box 24144, 104 51 Stockholm

Skötselråd för JAFO golvbrunnar

Denna bostad är utrustad med en JAFO golvbrunn som är utformad så att vattenskador ska förhindras. JAFO golvbrunnar är tillverkade i polypropénplast, ett material som motstår höga vattentemperaturer, lösningsmedel m.m.

Kontroll vid inflyttning

Kontrollera att inga rester från byggtiden (betong, spackel och liknande) finns kvar i brunnen. Kontrollera också att plastmattan är ordentligt fäst med den fastskruvade klämringen.

Normal skötsel

JAFO golvbrunnar är självrensande och behöver normalt inte rengöras. Vid kraftig nedsmutsning eller om det uppstår stopp på grund av håransamling eller liknande, kan det dock vara nödvändigt att rensa golvbrunnen.

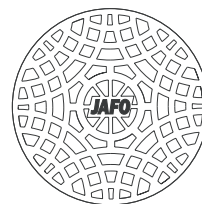
Pungvattenlås (se bild till vänster): Vrid silen motsols och lyft upp den. Lyft i vattenlåsets handtag. Vattenlåset kommer lätt upp genom att O-ringen rullar upp. Ta isär delarna och rengör dem. Smörj O-ringen med lite tvål eller såpa och sätt ihop vattenlåset igen. Läggs silen på plats och vrid medurs.

Vattenlåsinsats (se bild i mitten): Vrid silen motsols och lyft upp den. Stick ned fingrarna i vattenlåset och tryck mot den smalaste delen av insatsen som enkelt glider upp. Gör rent insats och golvbrunn. Tryck tillbaka insatsen. Läggs silen på plats och vrid medurs.

Vattenlåsinsats (se bild till höger): Vrid silen motsols och lyft upp den. Lossa insatsen genom att dra tappen/spärren mot centrum av brunnen. Gör i övrigt som ovan.

Reservdelar

Illustrationen ovan visar vilka vattenlås som passar till de olika golvbrunnarna. Nedan visas standardsilen. Vid behov av starkare sil, använd JK Stark med RSK-nummer 713 70 14. Klämring med fem rostfria skruvar har RSK-nummer 713 38 54.

RSK-nummer 713 70 12

Skötselråd för INR duschväggar i härdat säkerhetsglas.

Med lite omsorg förblir duschen som ny.

När din nya dusch äntligen är på plats vill du naturligtvis att den förblir snygg och fräsch.

Fukt- och mögelangrepp, smuts, kalkavlagringar och ständig exponering av kemikalier i tvål, schampo m.m gör din dusch ofräsch och själva glasytan kan ofta bli skadad. Så vill du behålla den fina glansen i glasets och hålla din dusch fräsch i många år, ska du vårda den.

För bästa resultat, använd INRs rengöringsmedel Badrumseffekt. Det handlar om tre rengöringsprodukter som hjälper dig hålla olika ytor och detaljer fräscha. Produkten "ytbehandling" använder du efter "grov rengöring" för att ge badrumsytorna en vatten- och smutsavvisande hinna som håller fläckarna borta. En effekt som du förlänger genom att regelbundet använda "daglig rengöring". "ytbehandling" är en utmärkt skyddande behandling av din nya dusch. För närmaste återförsäljare, se inr.se.

I annat fall, rengör med vatten och gummiskrapa eller med fönsterputs och mjuk trasa.

Skulle glaset vara hårt smutsat, använd Badrumseffekt "grov rengöring", alternativt ättiksbasebaserade rengöringsprodukter. Tänk på att städsvampar och rengöringsmedel som innehåller slipmedel kan ge fula repor i glas, på profiler och kromade eller borstade detaljer.

Behöver du med tiden byta ut en list eller liknande så är det mycket enkelt. Hos din INR återförsäljare finns sido- och bottenlister, servicekit och andra reservdelar.

Tätningslistan nederst på duschväggen byts ut genom att du först drar av listan när duschen står i högsta läge. Om duschen står väldigt tätt mot golvet måste de två skruvarna bakom täckhattarna lossas och glaset höjas för att möjliggöra byte eller rengöring. Även magnetlister är utbytbara.

Och kom ihåg att smörja gångjärnets lyftmekanism med vattenfast fett 1-2 gång/år.

Duscha tryggt med 15 års garanti.

Våra produkter är av hög kvalitet och fin design. Vi har lång erfarenhet av egen tillverkning och har också full kontroll över hela produktionskedjan. Därför vågar vi vara riktigt generösa och erbjuda dig så mycket som 15 års garanti mot alla eventuella fabrikationsfel på samtliga våra INR duschar. På INR basic lämnar vi 5 års garanti.

Drift och skötsel

HANDDUKSTORKAR

ALLMÄNT

Handdukstorkarna är beroende på modell ämnade att kopplas till centralvärmesystemet – med eller utan elpatron. Alternativt kan man även få handdukstorken helt elektrisk. OBS! Passar ej till tappvattensystemet!

HANDDUKSTORK FÖR CENTRALVÄRMESYSTEMET

Vid installationen har varje handdukstork optimerats för att ge hög verkningsgrad och skön komfort. Det är därför av största vikt att Du inte gör några förändringar i anläggningen utan att först rådgöra med en fackman.

Livslängden på värmesystemet är starkt beroende av att ingen syresättning av vattnet i anläggningen förekommer. Om trycket sjunker under drift och påfyllning måste göras, skall systemet snarast kontrolleras.

HANDDUKSTORK FÖR CENTRALVÄRMESYSTEMET + ELPATRON + ETTHÅLSVENTIL

Handdukstorkens stickkontakt kan sättas i jordat vägguttag. Det är alltid bra att kontrollera vägguttagets placering och lämplighet med behörig elektriker, som även bör utföra alla eventuella fasta elanslutningar. På installationsplatsen monteras i den ena anslutningsmuffen en elpatron och i den andra PURMOs etthålsventil, som har ett röravstånd på 40 mm och M22 för röranslutning. Vänster/höger sida kan väljas fritt. Etthålsventilerna är omställningsbara för 1-rörs- eller 2-rörssystem.

Handdukstorken bör vara fylld med vatten och avluftad innan strömmen slås på. Om värmesystemet töms på vatten,

bör strömmen slås av, annars utlöser överhettningsskyddet i patronen, vilket gör patronen oanvändbar. Handdukstorken får inte stängas av mot rörnätet så länge elpatronen är inkopplad.

Vid mixad version bör tillloppet på vattensidan stängas då elpatronen används. Detta för att undvika uppvärmning av vatten som cirkulerar genom handdukstorken. OBS! Returen får aldrig stängas då den måste vara öppen för expansionen. Tillloppet kan enkelt stängas genom att använda handratten på etthålsventilen.

ELEKTRISK HANDDUKSTORK

Elpatronen är försedd med en termostat, som slår av strömmen då temperaturen är ungefär 70°C. Vid felanvändning slår överhettningssäkring av strömmen om temperaturen överstiger 117 °C. Då elhanddukstorken tas ur bruk, bör vattenglykolblandningen tappas bort och föras till återvinningsstation. Även elpatronen bör avlägsnas och föras till återvinningsstation. En otillräckligt fylld elhanddukstork, får inte kopplas till elnätverket.

Ytbehandling: PURMO handdukstorken grundmålas genom dopning i rostskyddande vattenbaserad primer. Handdukstorkarna har ett toppskikt av ugnshärdat epoxypolyesterpulver, vilket ger slagtålig stark yta med hög finish.

Rengöring av lack: Handdukstorkarna rengörs med såpa eller tvållösning. Använd inte rengöringsmedel med ammoniak eller slipmedel.

Bättringsmålning: Om originallacken skadas, skall den bättringsmålning med originalbättringslack, som finns att köpa i VVS-fackhandel. Standardkulör vit RAL 9016.

TEKNISKA DATA

Standardkulör: Vit RAL 9016

Ytbehandling: Enligt DIN 55900

Tryckklass:

Flores, Flores C, Java, Minorca 8 bar
Apolima, los, Aldabra, Andros, Linosa 4 bar

Kvalitetsnorm: ISO 9001

Miljönorm: ISO 14001

Garanti 10 år mot tillverkningsfel.

Blandare och avstängning av vatten

I bostadens badrum och kök finns blandare där varm- och kallvatten blandas i en kran. Vattentrycket i blandarna är begränsat till maximalt 12 liter per minut för att undvika onödig vattenåtgång. I ett flerbostadshus kan det ibland bli långa ledningsdragningar, varför det kan dröja en stund innan vattnet uppnår önskad temperatur. Av säkerhetsskäl har varmvattnet en inställd maxtemperatur.

Rengöring

Förkromade ytor rengörs regelbundet och lättast med flytande rengöringsmedel eller tvållösning. Kalkfläckar kan avlägsnas med utspädd hushållsättika som torkas bort med en fuktig trasa. För att undvika repor på förkromade ytor, använd aldrig skurmedel, stålull eller rengöringsmedel med polerfunktion. Undvik även sura och alkoholhaltiga rengöringsmedel.

Skvallerrör

Från schakten läggs ett "skvallerrör" ut i badrum eller wc. Syftet med röret är att snabbt upptäcka eventuellt läckage i schakten och förhindra omfattande och dyra saneringsarbeten efter läckage. Om det kommer vatten ur skvallerröret måste vattnet i fastigheten omedelbart stängas av.

I klädkammaren sitter en elektronisk fuktindikator som larmar om det blir läckage i schaktet för värmefördelningen i lägenheten. Vid larm skall ventilema på värmefördelaren genast stängas.

Avstängning av vatten

Om bostaden råkar ut för ett vattenläckage ska du omgående stänga av vattnet! Detsamma gäller när arbete utförs på blandare eller andra vattenanslutningar. Huvudavstängningsventiler för hela trapphuset finns på varm- och kallvattenrören i trapphuset. I din bostad finns det även två avstängningsventiler för vatten, som är placerade i ditt badrum, alternativt tvättstuga, i anslutning till er tvättmaskin.

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om du misstänker att det är fel på en blandare eller råkar ut för läckage. Efter garantitidens utgång kontakter du din styrelse direkt.

Skötselanvisningar

Rengöring

Blandarna bevaras bäst genom regelbunden rengöring med mjuk trasa och tvållösning. Eftersköljning med rent vatten och polering med torr trasa. Man får absolut inte använda kalklösande, sura eller slipande rengöringsmedel. För att avlägsna kalkfläckar, använd hushållsättika och skölj efter med vatten. De lackerade blandarna får heller inte utsättas för aceton eller lut.

Rengöring av strålsamlare

Vid blandare med strålsamlare, skruva loss strålsamlaren emellanåt och gör ren insatsen från vattenföroreningar. Är insatsen förkalkad tvättas den i ättikslösning.

Ej aluminiumklorid, saltsyra eller fosforsyra på krom

Den förkromade ytan på blandarna tål ej aluminiumklorid, det uppstår fula mörka fläckar. Aluminiumklorid används som ett medel mot svett.

Vid tvättning av kakel med saltsyra skall blandarna skyddas. Saltsyra löser krom.

Fosforsyra förekommer i vissa starka rengöringsmedel och ger skador på kromskiktet och på manöverdelar.

Rengöring av duschsil

Om möjligt skruva isär silen och borsta ren den från smutspartiklar och kalk. För att lösa upp kalkavlagringar använd hushållsättika och skölj efter med vatten.

Smörjning

Vid smörjning av rörliga delar, packningar och o-ringar får endast silikonfett användas.

Vid fryrisk

Om blandare utsätts för minusgrader (t. ex. i fritidshus som står ouppvämt vintertid) finns det risk för sönderfrysning.

Demontera blandaren och förvara den i uppvärmt utrymme. Eller demontera vitala delar och se till att få ur allt vatten ur delar och blandarhus. Om blandaren har backventiler i inloppen demonteras hela blandaren.

FM Mattsson

– Different on the inside

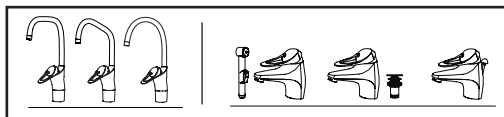
Box 427, SE-792 27 MORA, Sweden.

Tel +46 (0)250-278 00. Fax +46 (0)250-159 60.

www.fmmattsson.com

FM Mattsson

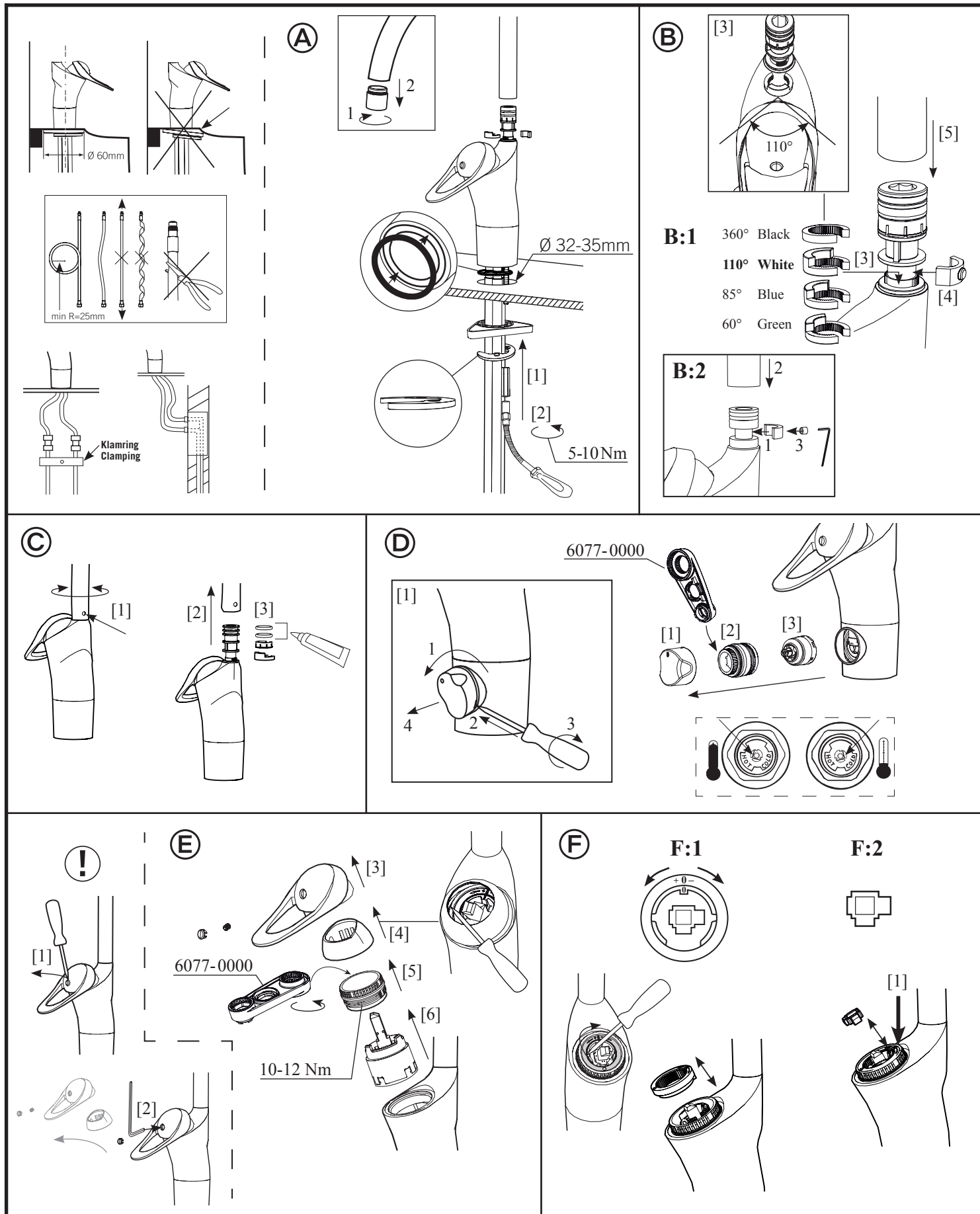
9000E

Denna produkt  r anpassad till Branschregler S ker Vatteninstallation. FM Mattsson g r nterar produktens funktion om branschreglerna och produktens monteringsanvisning f lj s.

1001972

Rev. 000 – 09.11

SVENSKA

MONTERING

Vi rekommenderar att du anlitar professionell VVS-installatör.
OBS! Vid installation måste ledningarna fram till blandarna renspolas, innan blandaren monteras. OBS! Vid koppling av anslutningsslang (Soft PEX-rör) ska matarledningens anslutningskoppling vara fast fixerad. Till Soft PEX-rör med slät anslutningsände behövs ingen stödhylsa.
A-B Montera blandaren i utförd ordning [1]–[5]. **B:1 Köksblandare:** Montera pipen med önskad pipspärr 60°, 85°, 110° eller 360°. Pipspärren ska vara centrerad framåt med klacken uppåt [3]. **B:2 Tvättränneblandare FMM8118:** Montera pipen med den fasta pipspärren med medföljande skruv, 1-3.

FELSÖKNING/SERVICE

- A Dåligt flöde:** Skräp i strålsamlaren: Skruva loss strålsamlaren 1-2 och gör ren insatsen från vattenföroreningar.
- C Läckage vid pipanslutning:**
Byte av o-ringar: Utför [1]–[3], byt o-ringar [3]. Smörj med silikonfett.
- D Läckage i disk/tvättmaskinsavstängninen:**
Byt insatsen: Stäng först av inkommande vatten. Utför [1]–[3]. I utförd ordning 1-4: Vrid disk-maskinsvredet till vänster. Sätt skruvmejsel i markering och vrid tills vredet snäpper loss. Byt insats [3]. OBS! Repa ej ytan.
- E Läckage ur pip eller spakinfästningen när blandaren är stängd:**
Byt keramikinsatsen: Stäng först av inkommande vatten. Utför i ordning [1]–[6]. Vid [5]: Bytet kräver FM Mattssons specialverktyg (Art.nr. 6077-0000). Vid [6]: Byt hela keramikinsatsen. Vid behov rengör sätet där keramikinsatsens tre packningar tätar. OBS! Repa ej ytan.

ENGLISH

INSTALLATION

We recommend that you engage a professional (licensed) plumber.
Please note: When the mixer is installed, the main supply pipework must be rinsed before the inlet tails are connected. NB: When attaching the connection tube (soft PEX pipe), the connector coupling to the infeed pipe must be firmly fixed into place. No supporting bush is required for PEX pipes with a smooth coupling end.
A-B Install the mixer in the specified order [1]–[4]. **Alt.1 Kitchen Mixer:** Fit the spout with the desired swivel restrictor, 60°, 85°, 110° or 360°. The spout swivel restrictor must be centered forwards with the lug upwards [3]. **Alt.2 Bar Mixer FMM 8118:** Attach the spout with the fixed spout lock, using the enclosed screw, 1–3.

TROUBLESHOOTING/SERVICE

- A Poor flow:**
Clogged aerator: Dismount the aerator 1-2 and clean the insert from water impurities.
- C Leakage from spout connection:**
Replace O-rings. Perform [1]–[3], replace O-rings [3].
Lubricate with silicone grease.
- D Leakage from dishwasher connection:**
Replace the cartridge: First turn off the main supply. Perform [1]–[3]. In the order 1-4: Turn the on/off valve to the left. Put the screwdriver in the slot and turn until the handle comes loose. Replace the cartridge [3]. Do not use sharp objects.
- E Leakage from spout or lever bracket when the mixer is closed:**
Replace ceramic cartridge: First turn off the main supply. Perform sequences in order [1]–[6]. At [5]: The switch demands FM Mattsson special tool (Item No 6077-0000). At [6]: Replace the complete ceramic cartridge.
If necessary clean the seats where the three packnings in the cartridge seal against the body. Do not use sharp objects.

INSTÄLLNINGAR

- D Inställning disk/tvättmaskinsavstängning:**
Varmt eller kallt vatten till diskmaskin:
Blandaren är fabriksinställd på kallt. För varmt vatten demontera vredet enligt [1]. Skjut sedan på vredet en aning på spindeln och vrid spindel medurs till stopp. Montera tillbaka vredet med markeringen rakt upp.
- F Inställning av flödesbegränsning och temperaturspär:**
[F:1] Temperaturring [F:2] Flödesställare
Genom att kugga om temperaturringen regleras temperaturspärren. Ju mer den vrids mot minus desto större blir varmvattenbegränsningen.
Genom att vrida flödesställaren 4x90° kan fyra olika flöden ställas in. Vänd önskad klack mot stoppklacken [1]. Ju större klack desto mindre flöde.

ÖVRIGT

Vid risk för frost: (tex vid ouppvämt fritidshus) Vattnet skall tömmas ur ledningen och blandaren. Öppna och stäng spaken för att tömma den keramiska insatsen helt. Lämna spaken i öppet läge. Alternativt demontera blandaren för att vara helt säker och förvara i uppvärmt utrymme.

RENGÖRING
Färg/ytbehandling bevaras bäst genom rengöring med mjuk trasa och mild tvål-lösning, eftersköljning med rent vatten och polering med torr trasa. Man får absolut inte använda kalklösande, sura- eller slipande skurmedel. För att avlägsna kalk-fläckar, använd hushållsättika och spola efter med vatten.
Uttjanta produkter kan återlämnas till FM Mattsson för återvinning.

SETTINGS

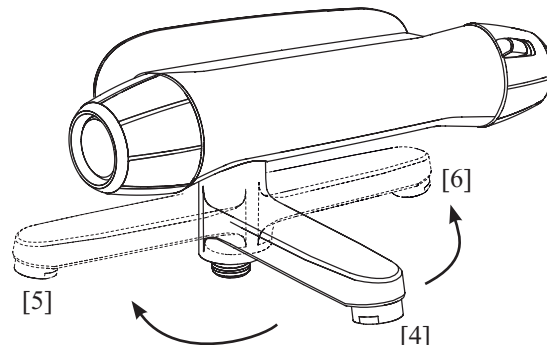
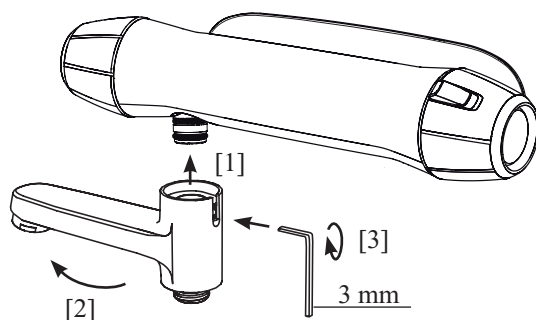
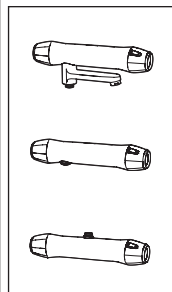
- D Setting the dishwasher isolator:**
Hot or cold water supply to the dishwasher:
The mixer is factory configured to supply cold water. For hot water, dismantle the lever as described in [1]. Then push the lever slightly onto the spindle and twist the spindle clockwise to the stop point. Reassemble the lever with the marking pointing straight upwards.
- F Setting the flow and temperature restrictors:**
[F:1] Temperature restricting ring [F:2] Flow restrictor
The maximum temperature restriction is adjusted by repositioning the temperature ring. The more it is turned to minus, the lower maximum hot water temperature. Four different maximum flows can be obtained by turning the flow restricting device 4 x 90°. Turn the desired lug towards the stop lug [1]. The bigger the lug, the lower flow.
- GENERAL**
At risk of freezing: (e.g. in an unheated summerhouse). The water must be drained from the main supply pipework and from the mixer. Open and close the mixer to make sure that the ceramic cartridge is emptied completely. Leave the lever in the open position. Alternatively, dismantle the mixer completely to ensure elimination of freezing risk and store it in a heated area.

CLEANING

Coating/plating finish is best preserved by cleaning with a soft cloth using a soft soap solution, rinsing with clean water and polishing with a dry cloth. Never use lime dissolving agents, acidic or abrasive detergents. Use household vinegar to remove lime stains and rinse off with water.
Worn out products may be returned to FM Mattsson for recycling.

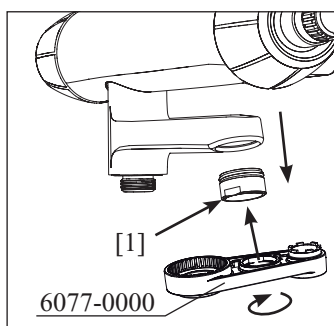
1002450

A

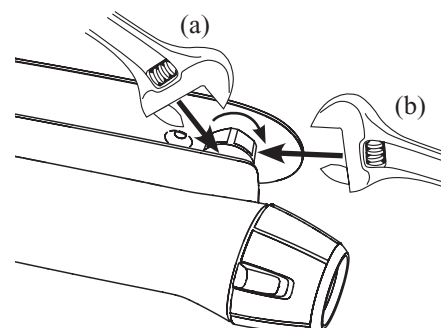
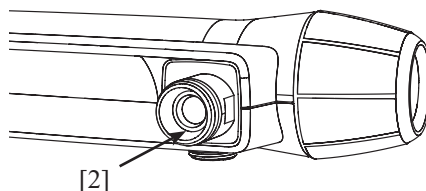

B

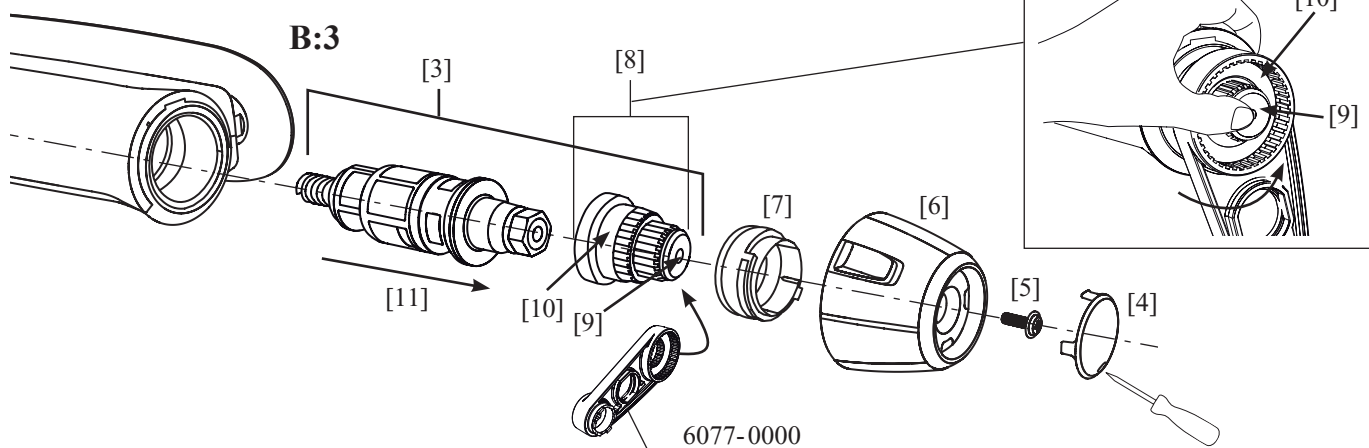
B:1

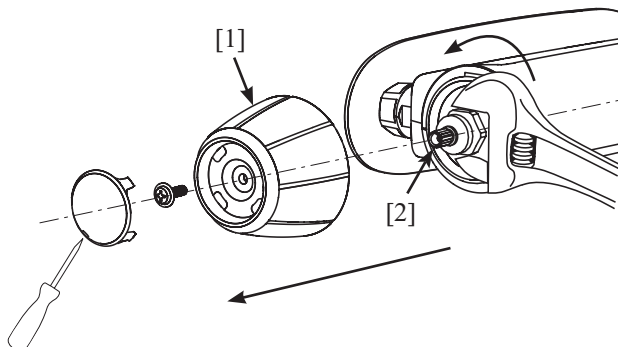
B:2

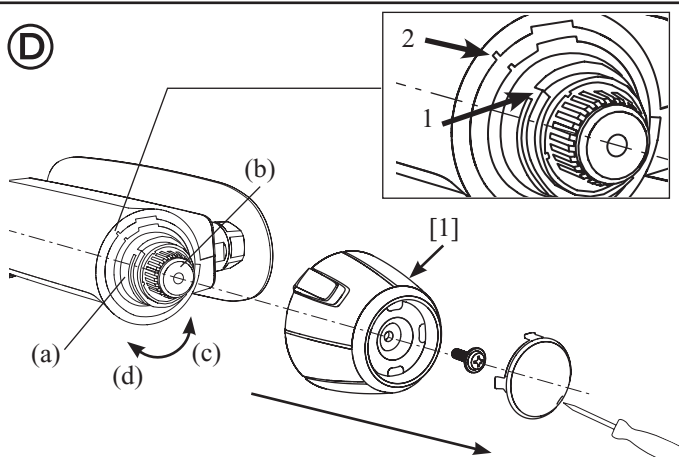
B:3

C

D

SVENSKA

MONTERING

Vi rekommenderar att du anlitar professionell VVS-installatör.
OBS! Vid ny rörinstallation måste ledningarna fram till blandarna renspolas, innan blandaren monteras.

Ⓐ Montering av badkarspip: Sätt badkarspipen på blandarens utlopp [1]. Tryck upp pipen mot blandaren och skruva fast den, pekande åt vänster, parallellt med blandaren [2], med insexnyckeln 3 mm [3].

Omkastare: När utloppspipen pekar rakt fram, kommer vatten ut ur utloppspipen [4]. Vrider man pipen åt vänster [5] eller höger [6] kommer vatten ut ur duschen.

FELSÖKNING/SERVICE

Ⓑ **Dåligt flöde:**

B:1 Demontera strålsamlaren [1] och rengör den.

B:2 Om det inte hjälper rengör filtren i inloppsniplarna [2]: Stäng först av inkommande vatten. Demontera blandaren från väggbrikan: Håll fast med en skiftnyckel (a) så att nippeln inte roterar och muttern skruvas samtidigt med en annan skiftnyckel (b) medurs. Rengör filtren.

B:3 Om det fortfarande blir dåligt flöde rengör reglerpaketets filter. Om det inte hjälper byt reglerpaketet [3]: Lossa täcklocket med skruvmejsel vid markering [4]. Skruva ut skruven [5] och dra loss ratten [6]. Ta bort skållningsskyddsringen [7]. Skruva loss överdelen [8] enligt följande: Tryck in spindeln [9] och håll fast den så att den inte roterar med, samtidigt som muttern [10] skruvas med FM Mattssons serviceverktyg (Art.nr. 6077-0000). Dra ut reglerpaketet [11] och montera den nya i omvänd ordning.

ENGLISH

INSTALLATION

Installation should be carried out by a professional water and sanitation expert.
NB: When installing new pipes, the pipes leading to the mixer must be thoroughly flushed clean before the mixer is mounted.

Ⓐ Connection of bath spout: Attach the bath spout to the mixer outlet [1]. Press it upwards towards the mixer and screw it into place, pointing left, parallel with the mixer [2], using the 3 mm Allen key [3].

Diverter: When the outlet spout is pointing forward, water is emitted from the outlet spout [4]. When the spout is turned to the left [5] or right [6], water is emitted from the shower.

TROUBLESHOOTING/SERVICE

Ⓑ **The mixer emits too little water:**

B:1 Dismantle the aerator [1] and clean it.

B:2 If this does not help, clean the filters in the inlet nipples [2]: First turn off the incoming water. Dismantle the mixer from the wall fixture: Hold it in place with a spanner (a) to prevent the nipple from rotating, while turning the nut clockwise with another spanner (b). Clean the filters.

B:3 If the flow is still weak, change the regulation cartridge [3]: Loosen the cover at the mark, using a spanner [4]. Undo the screw [5] and pull off the knob [6]. Remove the scalding protection ring [7]. Screw the cover [8] into place as follows: Press in the spindle [9] and hold it firmly in place to prevent it from rotating. Screw the nut [10] into place using FM Mattsson’s service tool (Art.nr. 6077-0000). Pull out the regulation cartridge [11] and install the new one in reverse order.

© **The Bath spout/Shower outlet leaks when the mixer is closed:**
Replace the upper part: First turn off the incoming water. Dismantle the flow control knob [1] according to the instructions in [B:3 4-6] and replace the upper part [2]. Unscrew the upper part using a spanner.

The mixer only emits cold or hot water. The temperature does not change when the temperature control knob is turned:
The mixer is incorrectly connected. First turn off the incoming water. The hot water should be connected on the left-hand side of the mixer (for flow control).

© **Läckage ur badkarspip/dusch när blandaren är stängd:**
Byt överstycke: Stäng först av inkommande vatten. Demontera mängdratten [1] enligt [B:3 4-6] och byt överstycket [2]. Skruva loss överstycket med hjälp av en skiftnyckel.

Ger endast kallt eller varmt vatten. Blandaren reagerar inte vid temperaturreglering:
Blandaren är felinkopplad. Stäng först av inkommande vatten. Varmvatten ska kopplas in på blandarens vänstra sida (vid mängdreglering).

Ⓓ **Kalibrering av temperatur**
Kalibrera blandaren: Demontera temperaturratten [1] enligt [B:3 4-6]. Vrid spindeln (b) medurs för kallare vatten och moturs för varmare vatten. När den önskade temperaturen är inställd på ca 38 °C, monteras skållningsskyddsringens stopplack 1 så att den kommer i linje med markeringen 2 på blandarhuset. (a) skållningsskyddsring, (b) spindel, (c) varmare, (d) kallare.

ÖVRIGT
Vid risk för frost: (tex vid ouppvämt fritidshus) Vattnet skall tömmas ur ledningen och blandaren. Öppna mängdratten för att tömma blandaren och blås ut vattnet i flödesriktningen. Lämna mängdratten i öppet läge. Alternativt demontera blandaren för att vara helt säker och förvara i uppvärmt utrymme.

RENGÖRING
Färg/ytbehandling bevaras bäst genom rengöring med mjuk trasa och mild tvål-lösning, eftersköljning med rent vatten och polering med torr trasa. Man får absolut inte använda kalklösande, sura- eller slipande skurmedel. För att avlägsna kalk-fläckar, använd hushållsättika och spola efter med vatten.
Uttjanta produkter kan återlämnas till FM Mattsson för återvinning.

Ⓓ **Calibration of temperature**
Calibrate the mixer: Dismantle the flow control knob [1] according to the instructions in [B:3 4-6]. Turn the spindle (b) clockwise for cooler water and anti-clockwise for warmer water. When the desired temperature is set att approximately 38°C, mount the stop lug for the scalding protection ring 1 so that it aligns with the mark 2 on the mixer body. (a) scalding protection ring, (b) spindle, (c) warmer, (d) cooler.
Note that the temperature, with the knob in it’s upper stop position, must not exceed 46°C.

For mixers installed in any UK National Health Service Installation (TMV 3), see enclosed NHS Requirements.
Please note that these mixing valves are not equipped with knob with override button, but are set to the desired maximum temperature.
If the tub outlet does not provide the correct temperature, the mixer needs to be recalibrated on the shower outlet, with a following check of the tub outlet.

GENERAL
Freeze damage risks: (e.g. in an unheated summer house). Empty the water from the water supply line and the mixer. Open the flow control knob to empty the mixer and blow out the water in the flow direction. Leave the flow control knob in the open position. As an added precaution, dis-connect the mixer and store it in a heated place.

CLEANING
Coating/plating finish is best preserved by cleaning with a soft cloth using a soft soap solution, rinsing with clean water and polishing with a dry cloth. Never use lime dissolving agents, acidic or abrasive detergents. Use household vinegar to remove lime stains and rinse off with water.
Worn out products may be returned to FM Mattsson for recycling.

Elektricitet och jordfelsbrytare

Varje lägenhet har ett elcentralskåp där all el kommer in i bostaden, från skåpet leds sedan elen ut i din lägenhet.

Huvudsäkring för din lägenhet sitter i ditt elcentralskåp och varje lägenhets elcentralskåp är även avsäkrad i husets centrala elrum. Detta innebär att huvudsäkring i husets elrum i vissa fall kan lösa ut före den enskilda lägenhetens huvudsäkring. För att åter få ström måste båda huvudsäkringarna vara tillslagna.

I bostadens elcentralskåp finns även automatsäkringar, grupperade efter funktion och placering. Observera att automatsäkringarna ersätter den äldre typen av säkringar som skruvades fast. När automatsäkringen är tillslagen pekar brytaren uppåt, om säkringen löser ut pekar brytaren neråt. Säkringen behöver inte bytas utan återställs genom att trycka upp brytaren igen. Exakt vart varje säkring är kopplad framgår av ett schema som finns på insidan av luckan till elcentralskåpet. Om en automatsäkring löser ut ska du ta reda på orsaken innan säkringen slås på igen.

Din elmätare är placerade i husets el-rum. Kontakta ansvarig i föreningen om du vill läsa av din mätarställning eller få tillträde till husets huvudsäkringar. Din elleverantör fjärravläser din elförbrukning.

Eluttag och belysning

El och belysning i din bostad installeras av en behörig elektriker. Alla rum tänds och släcks med en strömbrytare som sitter på väggen vid eller i rummet. Eluttagen är placerade enligt ritningen som gäller för din bostad. De armaturer som installerats finns angivna i armaturförteckningen i denna flik. Belysningsarmaturer till badrum och klädkammare ingår i din bostad. I övriga rum finns uttag där du själv får sätta upp belysning. Om du har spotlights under skåp, tänk på att inte sätta in en lampa med högre effekt än 10 W eftersom lampan då blir för varm. Det finns flera typer av spotlights som har olika lampor och de byts på olika sätt. När det är dags att byta lampa till spotlight någonstans i bostaden, kontakta din leverantör spotlights för instruktioner om du känner dig osäker.

Strömställare och eluttag bör regelbundet kontrolleras så att dessa är hela. En spräckt strömställare eller ett spräckt eluttag kan betyda direkt livsfara. Alla eluttag är jordade, använd därför alltid godkända jordade elkontakter. Dubbelisolerade apparater, exempelvis elvisp och hårtork, kan även anslutas till jordade uttag. Apparaterna är då märkta med en dubbelkvadrat, ett så kallat FI-märke

De flesta eluttag har enfassanslutning. Till vissa apparater med hög effekt, exempelvis spisen, utnyttjas tre faser.

Elarbeten och säkerhet i hemmet

Elarbeten ska alltid utföras av en auktoriserad elektriker, både ur säkerhets- och försäkringssynpunkt. Tips om elsäkerhet i hemmet finns att hämta hos Elsäkerhetsverket (www.elsakerhetsverket.se).

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om du misstänker att det är något fel på fast armatur eller eluttag. Efter garantitidens utgång kontaktar du en behörig elektriker direkt. Belysning som du installerat ansvarar du själv för.

Jordfelsbrytare

I elcentralskåpet finns en jordfelsbrytare som har till uppgift att bryta strömmen om det uppstår ett jordfel i någon elektrisk apparat. Samtliga eluttag, inklusive kyl och frys, är anslutna till jordfelsbrytaren och petsäkra för att öka säkerheten. Använd därför alltid godkända jordade el-kontakter i uttagen.

Jordfelsbrytaren har en testknapp som används för att kontrollera om jordfelsbrytaren fungerar som den ska. När knappen trycks in ska jordfelsbrytaren lösa ut. Återställ jordfelsbrytaren igen efter kontrollen. Kontrollen bör göras med högst sex månaders intervall.

Följande åtgärder rekommenderas när jordfelsbrytaren löser ut:

1. Sätt jordfelsbrytaren i "till-läge". Om den inte löser ut igen tyder det på en tillfällig störning som var övergående.
2. Om jordfelsbrytaren löser ut direkt efter tillslaget finns det en felkälla någonstans i bostaden. Slå då av alla automatsäkringar i elcentralskåpet.
3. Sätt jordfelsbrytaren i "till-läge" igen. Om jordfelsbrytaren löser ut innan några automatsäkringar återställts finns felet i elcentralskåpet, kontakta JM Kundservice (under garantitiden) eller en behörig elektriker direkt (efter garantitidens utgång). Annars gå vidare till nästa punkt.
4. Återställ nu en automatsäkring i taget tills jordfelsbrytaren löser ut på nytt. Felet är nu lokaliserat till den säkringsgrupp som återställdes till nätet sist i ordningen.
5. Dra ut alla stickproppsanslutna apparater inklusive alla lampputtagsansluta apparater som hör till denna grupp.
6. Sätt därefter jordfelsbrytaren i "till-läge" igen. Löser jordfelsbrytaren ut omedelbart så finns felet i den fasta elinstallationen, kontakta JM Kundservice (under garantitiden) eller en behörig elektriker direkt (efter garantitidens utgång). Annars gå vidare till nästa punkt.
7. Anslut en apparat i sänder till uttagen tills jordfelsbrytaren på nytt löser ut. Det är sannolikt att den sist anslutna apparaten är felaktig. Låt nu en fackkunnig person undersöka och reparera apparaten.

På bilden till vänster ser du ett exempel på en jordfelsbrytare. Jordfelsbrytaren på bilden är "till" då brytaren pekar uppåt. I frånslaget läge pekar strömbrytaren neråt.

TV, telefon och dator

Det finns ett avtal mellan den bostadsrättsförening och Telia om installation av bredband i din bostad. Bredbandsnätet består av en fiberkabel med så kallad Triple Play-funktion som levererar digitaltv, bredbandstelefonti och Internetanslutning. Följande ingår:

- Två digitalboxar finns i din lägenhet vid inflyttning. Observera att digitalboxarna är knutna till det avtal som gäller mellan bostadsrättsföreningen och Telia. Du får alltså inte ta dem med dig om du flyttar.
- Abonnemang och telefonfördelare som möjliggör upp till fyra telefoner till samma telefonnummer
- Internetanslutning med en hastighet på 8-10 Mbit per sekund. (Önskar du fler än en dator i bostaden behövs en router vilket inte ingår i IT-skåpet. På marknaden finns olika routrar beroende på om du önskar trådlöst eller fast anslutning.)

Allt som ingår i IT-skåpet utom telefonomvandlaren tillhör föreningen och ska alltså vara kvar i lägenheten om du flyttar.

IT-skåp

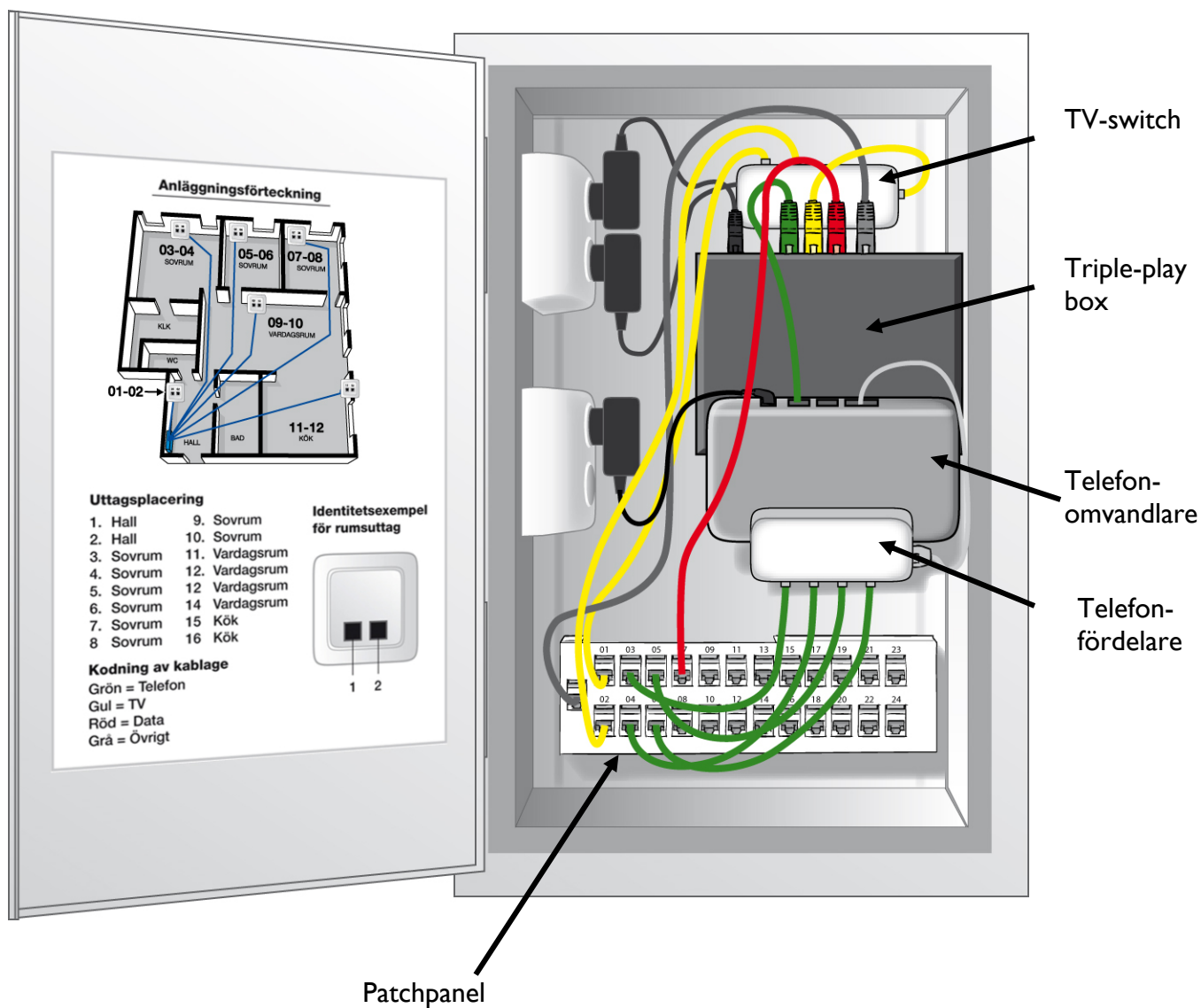
I de flesta bostäderna finns IT-skåpet placerad i klädkammaren eller i hallen bredvid elcentralen. I IT-skåpet finns en panel med numrerade uttag, en så kallad patchpanel. I din patchpanel bestämmer du själv vilken funktion multimediauttagen i respektive rum ska ha.

När du flyttar in så är vissa uttag i sovrum, vardagsrum och kök redan aktiverade enligt information på insidan av IT-skåpet, men du kan alltså flytta och ändra fritt till andra uttag.

Felsökning och support

Se instruktion från Telia.

Exempel, IT-skåp

Följande färger gäller för kablarna i IT-skåpet:

Telefon: **Gröna kablar**
TV: **Gula kablar**
Dator: **Röda kablar**
Övrigt: **Grå kablar**

Begreppsförklaring IT-skåp

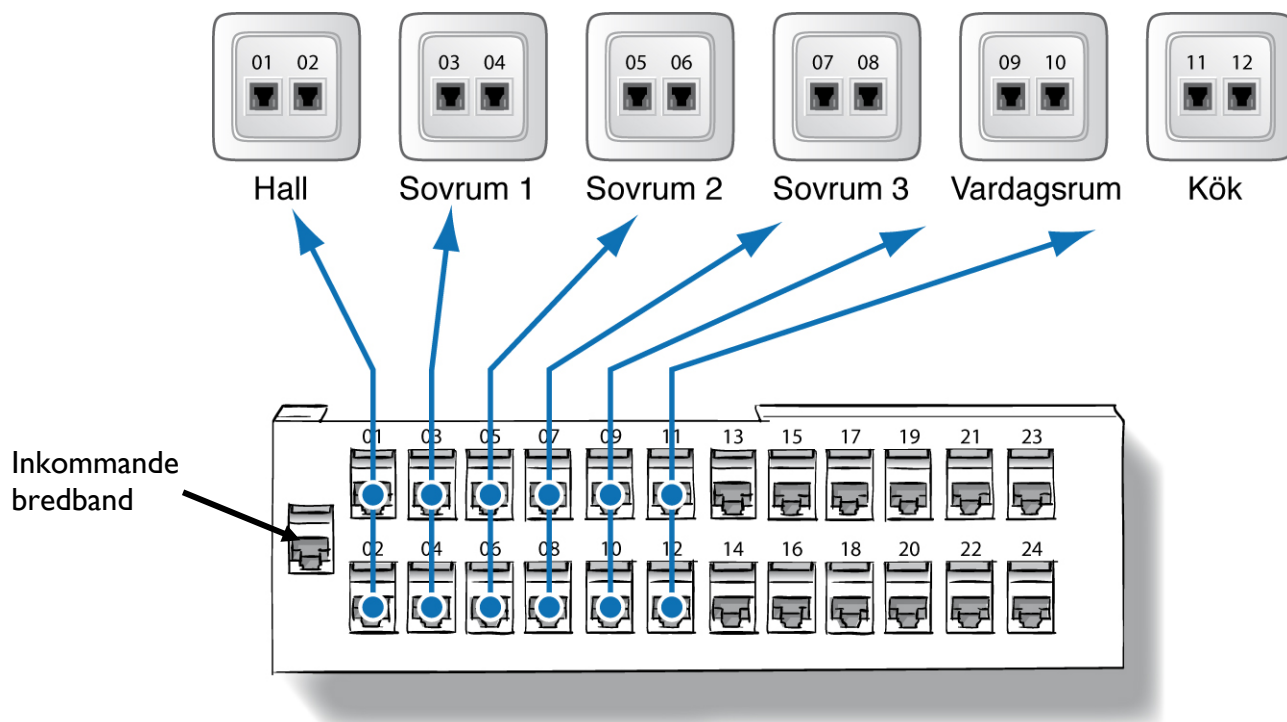
Cat5-kabel	"Kategori 5 kabel". Är en standard kopparkabel för nätverksöverföring. Förmedlar exempelvis digital-TV-, bredbandstelefon- och datasignaler i ett nätverk.
Digitalbox	Omvandlar den digitala TV-signalen till en analog signal. Behövs för att analoga TV-apparater skall kunna visa digitala signaler. Digitalboxen är tillverkad för Telias TV-tjänster. En digitalbox från andra leverantörer (exempelvis ComHem, Boxer, Viasat eller digitalbox inbyggd i TV) går ej att använda.
Media och Triple-play	Begreppet "media" innebär i detta sammanhang: TV, telefon och dator, vilket även kallas Triple-play.
Nätverkskabel	En Cat5-kabel med RJ45-kontakter i var sin ända. Används i patchpanelen för att förbinda inkommande media med önskat uttag. Samma typ av kabel används för att ansluta utrustningen för de tre tjänsterna i respektive rum.
Patchpanel (korskopplingspanel)	En kopplingspanel med RJ45-uttag för flexibel uppkoppling av olika media i olika uttag i respektive rum.
RJ45-uttag	Ett mediauttag som används för anslutning av TV, telefon och Internet. Bilden till vänster nedan visar en uttagslock med 2 st RJ45-uttag. Bilden till höger visar hur kontakten RJ45 på en Cat5-kabel ser ut.

Router	En fördelare som gör att fler datorer kan använda Internet samtidigt. (Ingår ej i IT-skåp)
Telefonfördelare	En fördelare som möjliggör att du kan koppla in upp till fyra telefoner till samma telefonnummer samtidigt.
Telefonomvandlare	En omvandlare (sitter i IT-skåp) som är kopplad till ditt telefonabonnemang och möjliggör att du kan ringa över Internet med ditt telefonnummer och dina analoga telefoner.
Triple-play box (Bredbandsswitch)	Fördelar inkommande signal till TV, telefon och dator.
TV-switch	En fördelare som möjliggör användandet av upp till fyra TV-apparater i samma bostad. Varje TV behöver en egen digitalbox (två digitalboxar ingår).

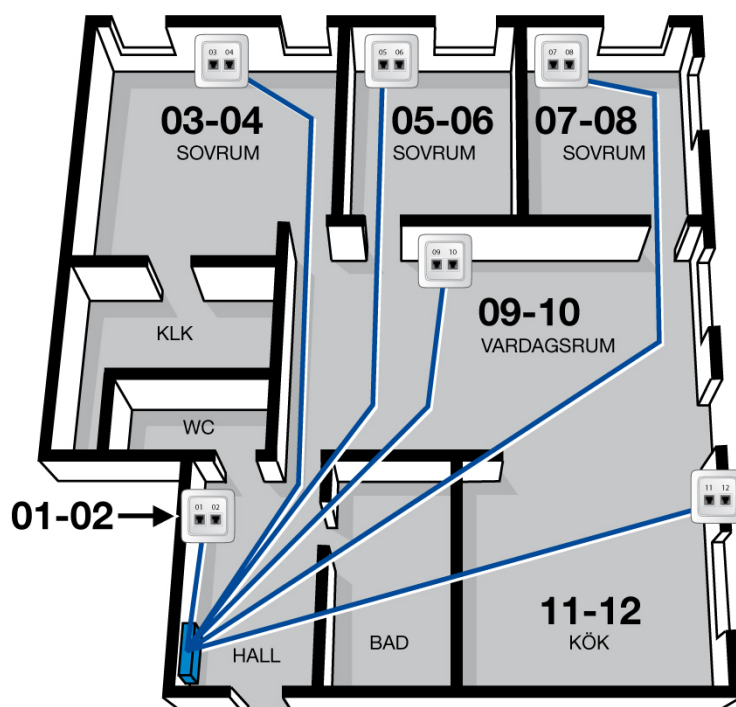
Patchpanelen

De numrerade uttagen på din patchpanel kan till exempel vara placerade enligt nedan.

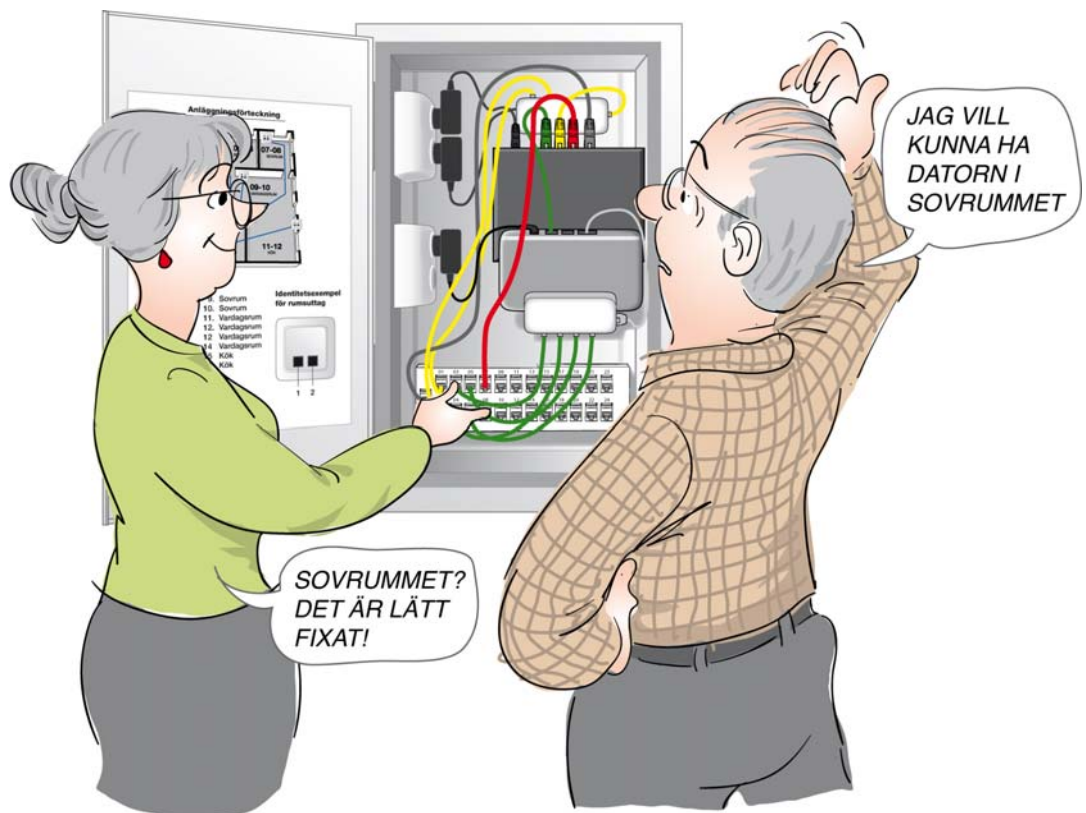

Genom att exempelvis koppla in den gula nätverkskabeln från TV-switchen till uttag 09 i patchpanelen får du TV i ditt multimediauttag med nummer 09 i vardagsrummet.

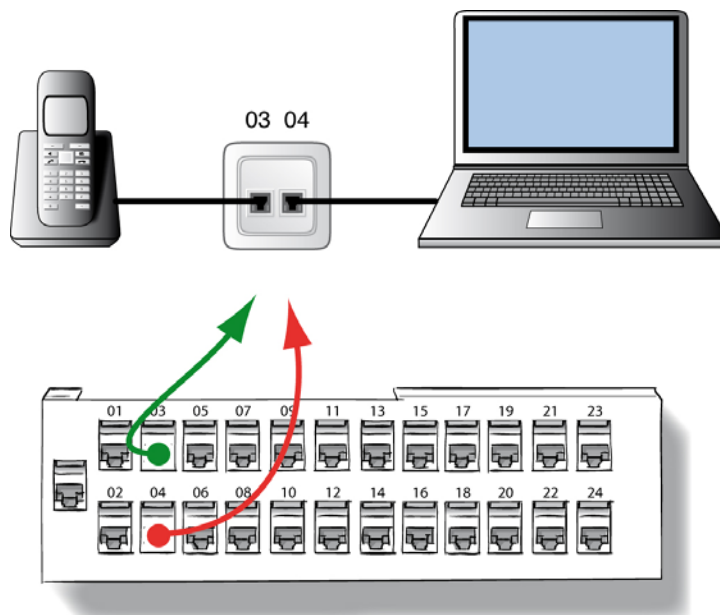
Exempel på numrering av uttag i lägenhet:

Funktionerna kan alltså flyttas ”hur som helst”

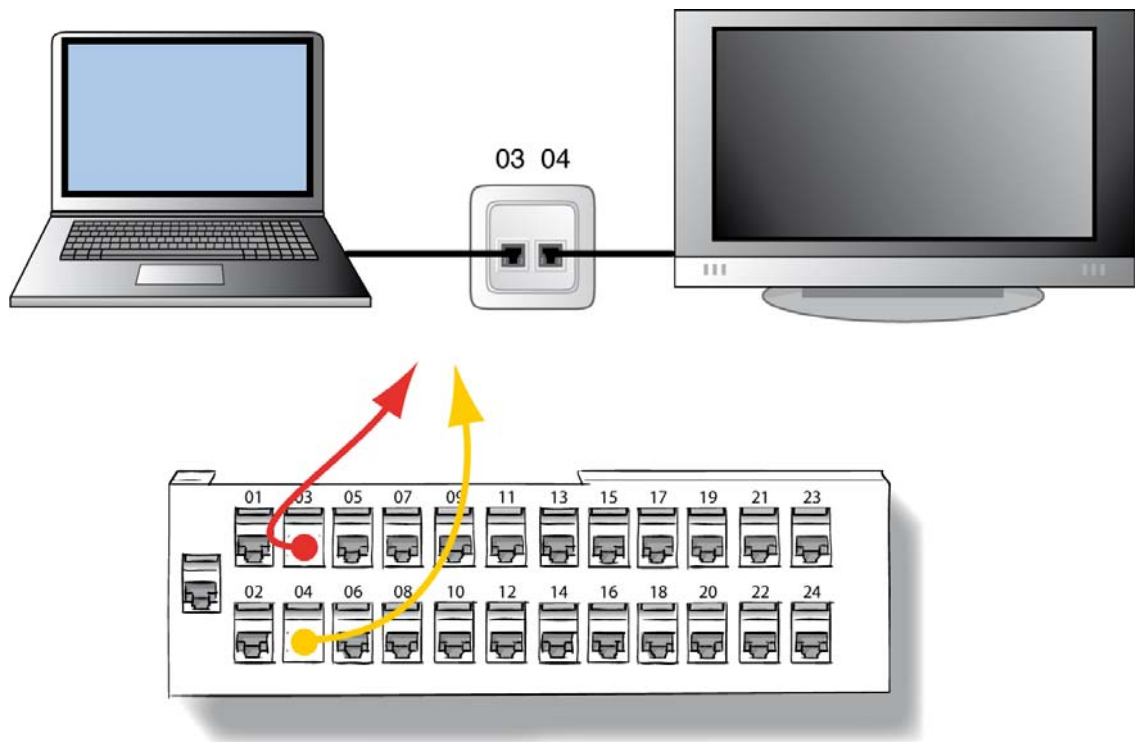

Telefon och en dator kopplat i sovrummets uttag:

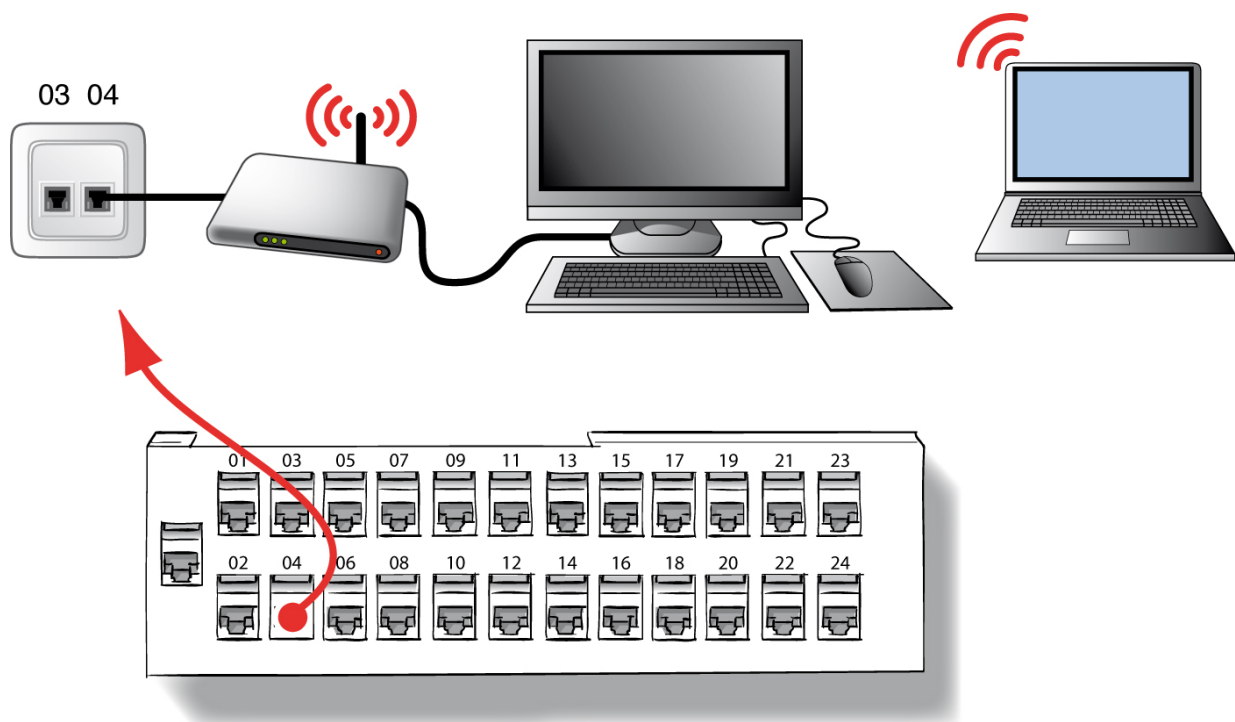
De färgade kablarna kopplas i IT-skåpet från Triple-play box (för dator), TV-switch eller telefonfördelare till patchpanelen för att välja funktion på uttagen i respektive rum.

Dator och TV kopplat till sovrummets uttag:

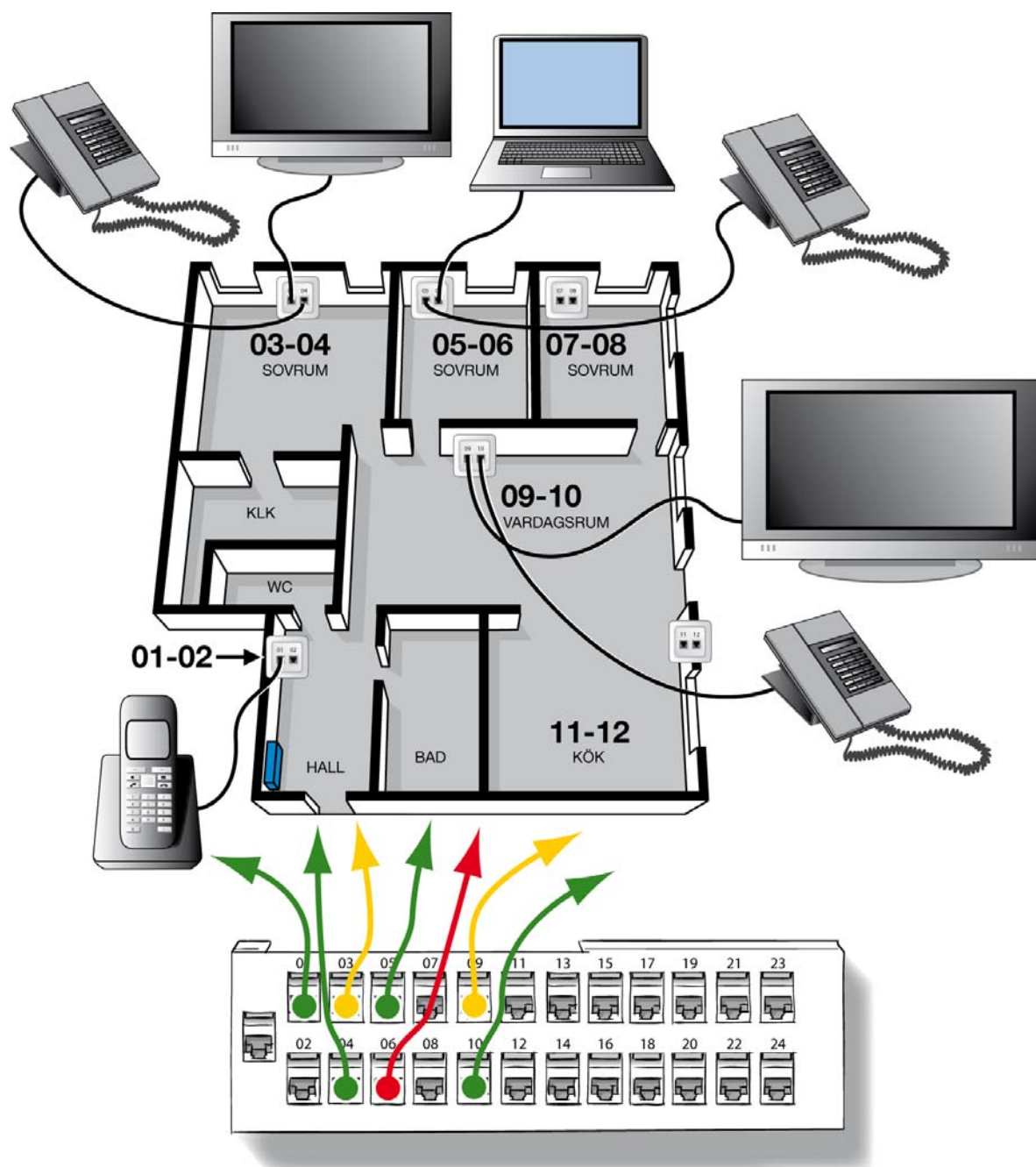

De färgade kablarna kopplas i IT-skåpet från Triple-play box (för dator), TV-switch eller telefonfördelare till patchpanelen för att välja funktion på uttagen i respektive rum.

Inkoppling av en dator samt en trådlös router:

Bostad med två TV, en dator och fyra telefoner:

De färgade kablarna kopplas i IT-skåpet från Triple-play box (för dator), TV-switch eller telefonfördelare till patchpanelen för att välja funktion på uttagen i respektive rum.

Hej!

Telia har tecknat ett avtal med JM om installation av bredbandsnät i det hus dit du ska flytta. Det innebär att du snart kan både surfa och prata i telefon via ett kraftfullt bredband. Du kommer också att kunna se Telia Digital-tv med kanalpaket Lagom.

Snart kan du surfa riktigt snabbt

Telia Bredband FiberLan 8-10 Mbit/s ingår i ditt boende, en hastighet där du kan ladda ner större filer som filmer och musik, spela spel on-line och e-posta bilder och dokument. Ställer du riktigt höga krav på ditt bredband kan du välja att uppgradera ditt bredband mot en kostnad.

Titta på tv

I ditt nya boende ingår även Telia Digital-tv med kanalpaket Lagom och en inbyggd videobutik. När du flyttat in aktiverar du tjänsten genom att ansluta en digitalbox till din tv. Det finns 2 st digitalboxar på plats i din lägenhet.

Vill du få tillgång till ytterligare kanaler eller fler digitalboxar beställer du till kanalpaket. Se priser och erbjudanden på telia.se/tv

Anmäl flytt av telefon

På din nya adress ingår bredbandstelefoni som fungerar i stort sett som vanlig telefoni. Du kan behålla samma telefonnummer och telefoner som tidigare. En adapter är egentligen allt som krävs, den finns på plats i din nya bostad. Abonnemanget ingår i ditt boende, du betalar bara minut- och öppningsavgifter.

För samtal gäller de vanliga prislistorna för fast telefoni. Du har även möjlighet att beställa till våra förmånliga prisavtal Mini, Kväll & helg och Dygnet runt, se mer på telia.se/prisavtal

Viktigt!

Kontakta kundtjänst i god tid för att flytta din telefon, minst fyra veckor innan inflytt.

Kontakta kundtjänst

Ring till oss för att aktivera ditt bredband, beställa koder till videobutiken och anmäla flytt av din telefon. Kundtjänst har telefon 020-755 766.

Öppettider

Vardagar 8 – 21

Lördag, söndag och helgdag 9 – 17

Hälsningar från Telia

Grattis!

Bredband, tv och telefoni från Telia ingår i ditt boende

För att aktivera dina tjänster kontaktar du kundtjänst. Du kan också ansluta en dator till ett nätverksuttag för att snabbt komma igång med bredbandet. I ditt boende ingår:

- Telia Bredband FiberLan 8-10 Mbit/s
- Telia Digital-tv med kanalk paket Lagom, 2 st digitalboxar
- Telia Bredbandstelefoni

Kundtjänst

Ring vår kundtjänst om du vill ha hjälp med aktivering, tillvalsbeställningar eller har frågor om dina abonnemang.

Telefon 020- 755 766

Öppettider

Vardagar 8 – 21

Lördag, söndag och helgdag 9 – 17

Support

Ring vår support om du behöver hjälp med felsökning eller inställningar.

Telefon 020-240 250

Öppettider

Vardagar 8 – 22

Lördag och söndag 9 – 20

Helgdag 9 – 17

TELIA

Enkla felsökningstips

Får du problem med dina tjänster ska du först alltid kontrollera att alla sladdar sitter i ordentligt. Testa också att starta om utrustningen.

PROBLEM	ÅTGÄRD
Hur aktiverar jag bredbandstelefonin?	- Ta fram bekräftelsebrevet som du fick när du beställde bredbandstelefon. Där finns ditt telefonnummer och en sexsiffrig pin-kod som du strax ska mata in. - Kontrollera att lysdioden Status på telefonadaptorn visar fast sken. - Lyft telefonluren. - Vänta några sekunder så startar en telefonröst automatiskt. Följ instruktionerna som du får. Installationen är klar när du hör beskedet "Telia Bredbandstelefon är nu aktiverad och du kan börja ringa."
Jag har dålig ljudkvalité/ Jag kan inte ringa	Kontrollera om någon av dina andra tjänster fungerar, bredband eller digital-tv. Om de andra tjänsterna fungerar, prova då att starta om telefoniadaptorn, kontrollera så att alla sladdar sitter i ordentligt. Prova med en annan telefon.
Jag kommer inte ut på internet	Starta om datorn, kontrollera så alla sladdar sitter i ordentligt. Om det sitter en router inkopplad, koppla ur den och testa igen. Prova även med en annan webbsida.
Jag har låg hastighet på internet	Om det sitter en router inkopplad, koppla ur den och testa igen. Tänk på att trådlöst nätverk drar ner hastigheten. Läs fler tips på telia.se/hastighet
Bilden fryser på min tv	Dra ut strömsladden till digitalboxen och starta om.
Jag har inget ljud på 1:an och 2: an	För att alla kanalers ljud skall fungera skall det var inställt på analogt ljud. Tryck Meny på fjärrkontrollen, välj inställningar > ljud > analogt ljud Starta sedan om boxen

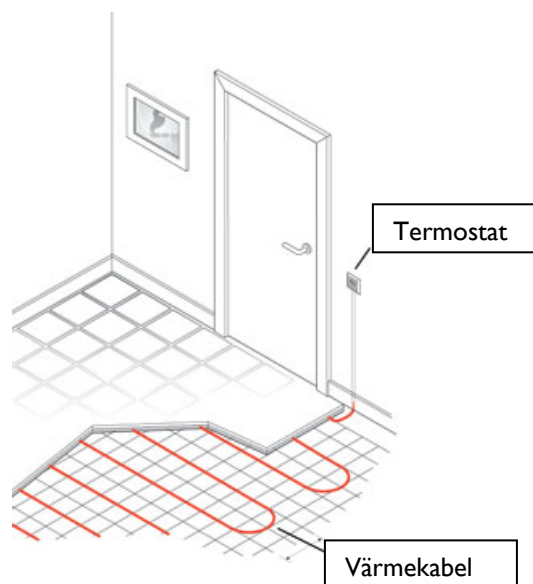
För fler felsökningstips, titta i tillhörande handböcker eller gå in på telia.se/support

Komfortvärme i badrum

Badrummet i din bostad är utrustat med komfortvärme i golvet. Komfortvärmen är avsedd för att klinkergolvet inte ska upplevas kallt och är inte avsett som en värmekälla.

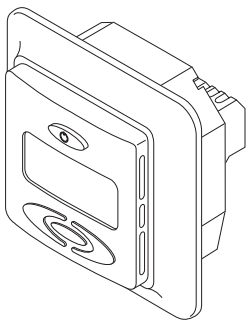
Du styr och justerar temperaturen på golvet via en termostat på väggen. Komfortvärmen kan regleras av ett tidur som förinställs på att värma systemet varje morgon och kväll, men du kan själv ställa in tiduret. Observera att temperaturen av medicinska skäl inte får överstiga 26°C. Mer utförliga skötselinstruktioner till komfortvärmen finner du i leverantörens anvisningar på följande sidor.

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om du misstänker att det är fel på komfortvärmen. Efter garantitidens utgång kontaktar du din styrelse direkt.

T2FloorTemp Plus°

Standardtermostat

Installations- och användarmanual

Fig. 1

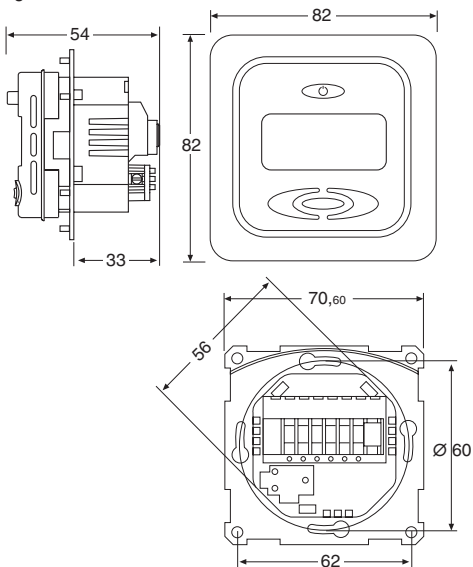
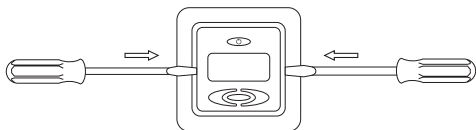

Fig. 2

Svenska

1. Tekniska data	66
2. Beskrivning	67
3. Montering och installation	68
4. Handhavande	70
4.1 Komma igång	70
4.2 Alternativa funktioner	72
4.2.1 Heat Booster	72
4.2.2 Extern sparsänkning	73
4.2.3 Låsning av inställningsmöjligheter	73
5. Felsökning	73
5.1 Felkoder	73
5.2 Övervakning av temperaturgivare,	74
golvgivarens resistansvärde	
5.3 Kalibrering av temperaturvärde	74
6. Fabriksinställningar	76

1. Tekniska data

Anslutningsspänning	230 VAC, +10 %, -15 %, 50/60 Hz
Effektförbrukning, genomsnitt	4 VA
Huvudströmbrytare	2-polig 13 A
Utgångsrelä – värmekabel	230 V, max. 13 A
Omgivningstemperatur – drift	0 till +50°C
Omgivningstemperatur – transport	-20 till +50°C
Temperaturområde, golvgivare	+5 till +35°C
Temperaturområde, rumsgivare	+5 till +45°C
Noggrannhet – golv/rumsgivare	+/- 0,5°C
Kopplingshysteres	0,5°C
Driftslägen	Golv- eller rumsgivare
Extern ingång slutande kontakt	Sparsänkning, -3,5°C,
Backup funktion för inställda värden	I icke-flyktigt minne
Kapslingsklass	IP 21
Anslutningsplint	Max 2,5 mm ²
Golvgivare med 3 m kabel	NTC, 10 K/25°C
Maximal längd på golvgivarens kabel	100 m, 2 x 1,5 mm ² (230 VAC kabel)
Dimensioner med ram (figur 1)	H 82 x B 82 x D 54 mm
Färg	Polarvit RAL 9010
Godkännande	SEMKO, NF, CE

2. Beskrivning

TA är en termostat särskilt konstruerad för golvvärme. Den har följande funktioner:

- Reglering av värmekabel via extern golvgivare eller integrerad rumsgivare
- Belastningsförmåga för utgångsrelä, 13 A/230 V (3000 W)
- 2-polig huvudströmbrytare
- Extern ekonomistyrning
En slutande kontakt kopplad till plint, kan användas som extern sparsänkingsfunktion för att sänka den inställda temperaturen med 3,5°C
- Heat Booster
Den inställda temperaturen kan ökas med 5°C i 2 timmar. Återgår automatiskt till den ursprungliga temperaturinställningen efter 2 timmar
- Möjlighet att låsa och låsa upp alla inställningsmöjligheter för termostaten via knapparna på fronten
- Övervakning av golv- eller rumsgivaren. Avstängning av utgångsreläet vid fel på golv/rumsgivaren, med felindikering (fail safe funktion)
- Kapslingsskydd klass IP21 som standard
- Golvgivaren med 3 meter anslutningskabel medföljer
- Termostaten levereras med en monteringsram och front för väggdossystemen ELJO Trend /B&J Jussi /Merten /Jung/Gira. Extra front för fyrkantiga ramar, till exempel ELKO RS, medföljer
- Godkänd av SEMKO, NF- och CE-märkt.

3. Montering och installation

Termostathuset

TA är avsedd för infälld montering i en 65 mm standardväggdosa. Den bör placeras cirka 1,5 meter över golvet, skyddad från direkt solljus och drag. Alla kabelrör till termostatboxen måste förseglas för att skydda termostaten mot varm luft. Exempelvis med en bit isolering i röret. Om termostaten monteras på en ojämn väggyta, i ett badrum och kapslingsklass IP21 krävs, kan en sträng av silikontätning användas under ramen på termostatens ovansida.

TA kan även monteras i en extern förhöjningsram på vägg. Monteringsramen och fronten kan bytas ut genom att du trycker med en skruvmejsel på två interna plastknappar på termostatens sidor (figur 2).

Golvgivaren

Golvgivaren bör installeras i ett separat flexibelt skyddsrör eller en slang så att den enkelt kan bytas ut. Placera golvgivaren mellan två värmekablar så nära golvytan som möjligt, så får du bästa möjliga reglering. Placera inte golvgivarens ände inom 3 cm från värmekabeln. Golvgivarens anslutningskabel kan förlängas till 100 m med en separat standardinstallationskabel 2 x 1,5 mm² (för 230 VAC). För att undvika signalstörningar som negativt kan påverka termostaten, bör golvgivaren inte installeras i ett rör tillsammans med andra strömledande kraftkablar.

Anslutning av termostaten

Termostaten skall anslutas till 230 VAC enligt kretsschemat. När du använder flera värmekablar med total last över 13 A, måste en kontaktor användas. Om skyddsjordsplinten (PE) på termostaten används skall den inkommande skyddsjorden, och skyddsjorden på värmekabeln, anslutas till denna gemensamma jordanslutning. Alternativt kan de anslutas till en separat anslutningsplint placerad i botten av apparatdosan. (Plint medföljer ej).

Produktspecifik information för användning med
ihop med T2/Raychems golvvärmesystem

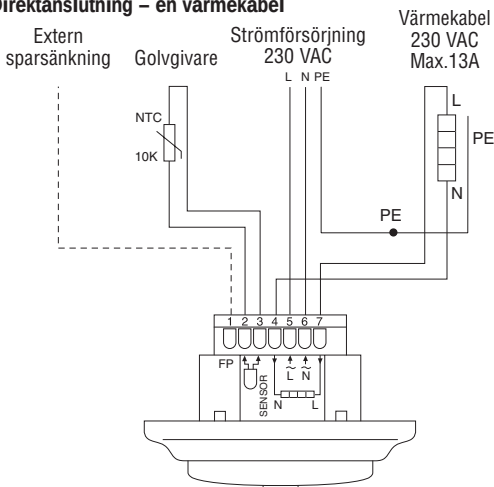
- **Användning av termostaten med värmemattan
T2QuickNet:**

T2QuickNet-systemet är godkänt för användning med termostaten i golvgivarläge. Tänk på att golvgivaren måste vara installerad och aktiverad för en godkänd T2QuickNet-installation.

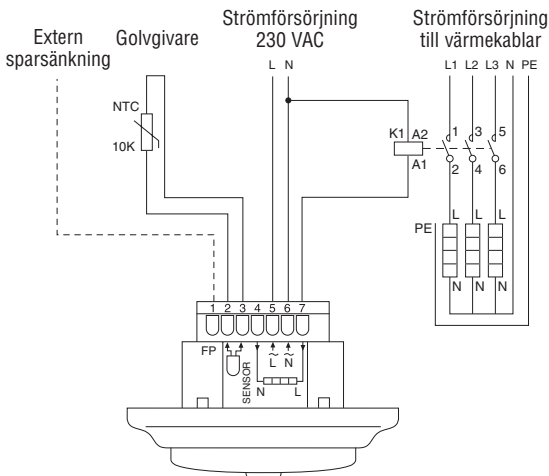
- **Användning av termostaten med självreglerande
T2Röd värmekabel (+ T2Reflecta)**

Självreglerande värmekablar har en startström vid inkoppling. För att termostaten ska få lång livstid är den maximala belastningen för den självreglerande värmekabeln under nominella förhållanden begränsad till 10 A. En självreglerande värmekabel med belastning på 13 A minskar reläkontakternas livslängd. Vid stora laster över 10 A används en kontaktor.

Direktanslutning – en värmekabel

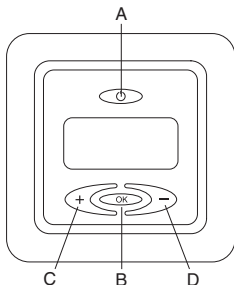
Anslutning via kontaktor, t.ex. – 3 värmekablar

4. Handhavande

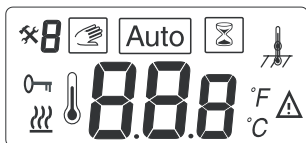
4.1 Komma igång

Termostatknappar

- A: Huvudströmbrytare
- B: OK/acceptera
- C: “-” nedåt/minska
- D: “+” uppåt/öka

Symboler i teckenfönstret

88.8 Inställt värde för golv- eller rumstemperatur, eller felkod

Värmekabel på

Fel

Låsta inställningar

Konfigurationsläge

Menynummer

Manuellt läge

Autoläge

Heat Booster aktiverad

Golv- eller rumsgivarläge
(i rumsgivarläge visas ingen symbol)

Obs! Fyrkanten flyttas över de olika symbolerna under inställningen. Symbolen inne i fyrkanten visar vilken funktion som är aktiv: manuellt läge, automatiskt läge via extern styrsignal eller Heat Booster funktion.

Första start – ställa in termostaten för drift:

Tryck på huvudströmbrytaren < > på termostatsens ovansida.

Teckenfönstret tänds och visar alla segment.

Inställningstemperatur och temperaturgivarläge visas.

Val av temperaturgivarläge sker automatiskt vid start. Om golvgivaren är ansluten körs termostaten i golvgivarläge.

Om golvgivarkabeln inte är ansluten körs termostaten i rumsgivarläge

Efter 5 sekunder kontrollerar termostaten om en extern styrsignal anslutits. Om så är fallet reglerar termostaten enligt den inställda temperaturen och den externa styrsignalen. Symbolen AUTO aktiveras.

Om ingen extern styrsignal anslutits reglerar termostaten enbart enligt den inställda temperaturen. Detta är den normala driften för termostaten.

Justera den inställda temperaturen, önskad golvtemperatur eller önskad rumstemperatur med -knapparna. Detta är ett ungefärligt inställningsvärde som ger en bekväm temperatur på golvet eller i rummet.

Symbolen värmekabel på visas i teckenfönstret när värmekabeln är i drift.

4.2. Alternativa funktioner

4.2.1 Aktivera Heat Booster

Den här funktionen används för att tillfälligt öka golv-/rumstemperaturen med 5°C.

Håll in OK-knappen i 3 sekunder. Den aktuella inställda temperaturen ökar med 5°C i 2 timmar, och den ökade temperaturen visas i teckenfönstret. Den inställda temperaturen återställs automatiskt efter 2 timmar, eller om OK-knappen hålls in igen i 3 sekunder inom tvåtimmarsperioden.

Extern styrsignal ansluten: Håll in OK-knappen i 3 sekunder. Termostaten är nu i manuellt läge. Håll in OK-knappen i 3 sekunder igen. Termostaten sätts i "boosterläge" och den aktuella inställda temperaturen ökar med 5°C i 2 timmar. Den ökade temperaturen visas i teckenfönstret. Den inställda temperaturen återställs automatiskt efter 2 timmar, eller om OK-knappen hålls in igen i 3 sekunder inom tvåtimmarsperioden.

4.2.2 Extern sparsänkning

För att använda denna externa styringång som en sparsänkningsingång för sänkning med $-3,5^{\circ}\text{C}$: Anslut en slutande kontakt mellan FP-plinten och fas.

Exempelvis en klockströmbrytare. Samma fas som till termostatsens anslutningsspänning skall användas. Så länge det är en aktiv signal på ingången, visas symbolen P i övre vänstra hörnet i teckenfönstret.

Till manuellt läge: Håll in OK-knappen i 3 sekunder. Normal reglering med enbart inställd temperatur aktiveras. Håll in OK-knappen i 3 sekunder igen om du vill gå från manuellt läge till boosterläge. Håll in OK-knappen i 3 sekunder igen om du vill växla till AUTO-läge.

4.2.3 Låsning av inställningar

Låsa och låsa upp termostaten

Du kan låsa alla inställningsmöjligheter för termostaten (till exempel i offentliga byggnader/daghem etc).

Låsa: Tryck samtidigt på , och

Låsa upp: Tryck samtidigt på , och

5. Felsökning

5.1 Felkoder

Siffra	Typ av fel
ER 1 	Fel golvgivare (100 k Ω)
ER 2 	Kortslutning av golvgivaren
ER 3 	Öppen krets för golvgivaren
ER 4 	Kortslutning av rumsgivaren
ER 5 	Öppen krets för rumsgivaren
ER 6 	Annat fel

5.2 Övervakning av temperaturgivaren, golvgivarens temperaturvärden

Om någon av temperaturgivarna skadas eller slutar att fungera, stängs uppvärmningen av (fail safe funktion) och en felkod visas.

Golvgivaren har följande temperatur/motståndsvärden:

15°C / 15,8 kΩ

20°C / 12,5 kΩ

25°C / 10,0 kΩ

30°C / 8,04 kΩ

35°C / 6,51 kΩ

Golvgivaren kan bytas ut mot en ny. Om rumsgivaren slutar att fungera måste hela termostaten bytas ut.

5.3 Kalibrering av det inställda temperaturvärdet < * >

Om den önskade temperaturen är ej uppnådd eller om det är en skillnad mellan golv-/rumstemperaturen och inställningsvärdet i teckenfönstret, kan en kalibrering göras. Håll in OK-knappen i 6 sekunder, för att komma till följande meny:

- Meny 1: < * 1 > visning av verklig uppmätt temperatur vid golvgivare
- Meny 2: < * 2 > kalibrering av golv-/rumstemperatur.

Meny 1:

Visning av verklig uppmätt temperatur vid temperaturgivaren (endast vid golvgivarläge) < 1/7 >:

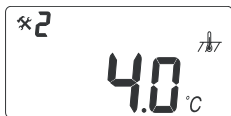

Kontrollera den verkliga uppmätta temperaturen genom att hålla in OK-knappen i 6 sekunder. I meny 1 visas den uppmätta temperaturen i teckenfönstret: interna golv-

temperaturen vid golvgivarläge < 1/7 >. Det här värdet kan användas vid kalibrering av temperaturen vid golvytan mot det inställda värdet i teckenfönstret. Tryck flera gånger på OK-knappen (bläddra igenom menystrukturen) om du vill lämna konfigurationsläget och återgå till normalläge.

Meny 2:

Kalibrering av det inställda temperaturvärdet

När golvtemperaturen är stabil: det inställda temperaturvärdet kan kalibreras mot den verkliga golv- eller rumstemperaturen. Detta görs med hjälp av en

separat termometer som används för att avläsa den verkliga golv- eller rumstemperaturen. Termometern placeras på golvytan så att den kan känna av golvtemperaturen, eller på väggen så att den kan känna av lufttemperaturen.

Kalibrering av rumsgivare < >:

I rumsgivarläge är det interna temperaturgivarvärdet lika värdet som inställningsvärdet i teckenfönstret.

Håll in OK-knappen i 6 sekunder för att komma till konfigurationsläget.

Tryck igen på OK-knappen för att komma till meny 2.

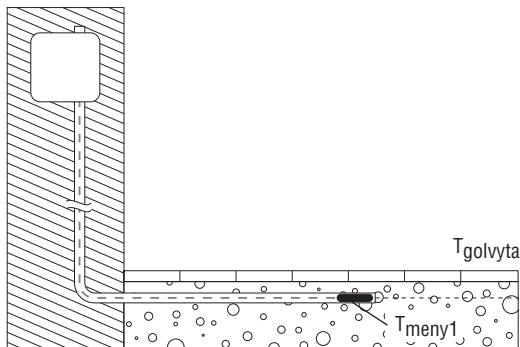
Ändra temperaturvärdet med hjälp av <   >-knapparna till det värde som visas på referenstermometern på väggen.

Tryck flera gånger på OK-knappen (bläddra igenom menystrukturen) om du vill lämna konfigurationsläget och återgå till normalläge.

Kalibrering av golvgivare < >:

I golvgivarläge finns det ett offsetvärde, justeringsvärde, på +4°C mellan golvgivarens temperaturvärde och golvytans temperaturvärde (vilket är ungefär det inställda värdet i teckenfönstret).

Håll in OK-knappen i 6 sekunder för att komma till konfigurationsläget. Tryck igen på OK-knappen för att komma till meny 2. Ändra justeringsvärdet med <   >-knapparna så att det inställda temperaturvärdet ungefär motsvarar det värde som visas på referenstermometern på golvytan.

Nytt offsetvärde/inställningsvärde = $T_{meny1} - T_{golvnya}$

Exempel : Använd golvgivarens temperaturvärde från meny 1. Om värdet är 27°C och termometern vid golvytan visar 24°C, är det nya justeringsvärdet $27 - 24 = 3$.

Ändra då justeringsvärdet från 4°C till 3°C.

Tryck flera gånger på OK-knappen (bläddra igenom menystrukturen) om du vill lämna konfigurationsläget och återgå till normalläge.

6. Återställa till fabriksinställningarna.

Temperaturinställningsvärde vid golvgivarläge < >	23°C
Temperaturinställningsvärde vid rumsgivarläge < >	20°C
Offsetvärde / justeringsvärde för golvgivaren < >	4°C

Återställning: Stäng av termostaten < >. Tryck på < > och < > samtidigt som du sätter på < > termostaten. Siffrorna "000" visas. Tryck på < > så visas "CLR". Termostaten återställs och startas om.

België / Belgique

Tyco Thermal Controls
Staatsbaan 4A
3210 Lubbeek
Tel. (016) 21 35 02
Fax (016) 21 36 04

Česká Republika

Raychem HTS s.r.o.
Novodvorská 82
14200 Praha 4
Phone 241 009 215
Fax 241 009 219

Danmark

Tyco Thermal Controls Nordic AB
Stationsvägen 4
S-430 63 Hindås
Tel. 70 11 04 00
Fax 70 11 04 01

Deutschland

Tyco Thermal Controls GmbH
Englerstraße 11
69126 Heidelberg
Tel. 0800 1818205
Fax 0800 1818204

Tyco Thermal Controls GmbH
Kölner Straße 46
57555 Mundersbach
Tel. 0271 35600-0
Fax 0271 35600-28

France

Tyco Thermal Controls SA
B.P. 90738
95004 Cergy-Pontoise Cedex
Tél. 0800 906045
Fax 0800 906003

Italia

Tyco Electronics Raychem SPA
Centro Direzionale Milanofiori
Palazzo E5
20090 Assago, Milano
Tel. (02) 57 57 61
Fax (02) 57 57 6201

Nederland

Tyco Thermal Controls b.v.
Van Heuven Goedhartlaan 121
1181 KK Amstelveen
Tel. 0800 0224978
Fax 0800 0224993

Norge

Tyco Thermal Controls Norway AS
Malerhaugveien 25
Postboks 6076 - Etterstad
0602 Oslo
Tel. +47 66 81 79 90
Fax +47 66 80 83 92

Österreich

Tyco Thermal Controls N.V. Lubbeek
Office Wien
Brown-Boveri Strasse 6/14
2351 Wiener Neudorf
Tel. (0 22 36) 86 00 77
Fax (0 22 36) 86 00 77-5

Polska

Raychem Polska Sp. z o.o.
Tyco Thermal Controls
ul. Farbiarska 69 C
02-862 Warszawa
Tel. +48 22 331 29 50
Fax +48 22 331 29 51

Schweiz / Suisse

Tyco Thermal Controls N.V.
Office Baar
Haldenstrasse 5
Postfach 2724
6342 Baar
Tel. (041) 766 30 80
Fax (041) 766 30 81

Suomi

Tyco Thermal Controls Nordic AB
Stationsvägen 4
S-430 63 Hindås
Puh. 0800 11 67 99
Telekopio 0800 11 86 74

Sverige

Tyco Thermal Controls Nordic AB
Stationsvägen 4
S-430 63 Hindås
Tel. 0301-228 00
Fax 0301-212 10

United Kingdom

Tyco Thermal Controls (UK) Ltd
3 Rutherford Road,
Stephenson Industrial Estate
Washington, Tyne & Wear
NE37 3HX, United Kingdom
Phone 0800 969013
Fax: 0800 968624

Россия и другие страны СНГ

Tyco Electronics Raychem GmbH
125315, г. Москва
Ленинградский проспект,
д. 72, офис 807
Тел: +7 (095) 721-18-88
Факс: +7 (095) 721-18-91

www.tycothermal.com

tyco

Thermal Controls

Raychem is a trademark of
Tyco Thermal Controls.

Brandvarnare

Din bostad är utrustad med brandvarnare. Den har ett långlivat batteri med hållbarhet på upp till 10 år. Brandvarnaren ger ifrån sig högfrekventa "pip" när det är dags att byta batteri.

Testa några gånger per år att brandvarnaren fungerar genom att trycka på testknappen.

Marelco brandvarnare 9V U-Life

Brandvarnare jonisk Ultralife-batteri

Bilden visar 6303402

E-nummer: 6303405

Produktkod: 94.4012

Kompakt modell som rekommenderas för bostäder i flera plan eller för större fastigheter. Max 20 st kan kopplas samman. Ett kort pip hörs var 45:e sekund under de c:a 10 minuter vidvarje tillfälle som pausfunktionen aktiverats och gjort brandvarnaren inaktiv. På en sammankopplingsbar brandvarnare är det en klar fördel med pausfunktion eftersom man då kan undvika att sprida oönskade larm till de övriga i systemet. Försedd med Ultralife-batteri (9V/1200mA). Vid normal användning har det medföljande lithumbatteriet en livslängd på 5-8 år. Livslängden beror dock på användning, larmtid, omgivningstemperatur och lagringstid.

Tekniska data

Mått	BxH: 105 x 35, FP: 12/48 st
Vikt	150g
Övrig info	Godkänd enligt konsumentverkets riktlinjer för säkerhet och funktion.
Tillbehör	E53 293 30 Batterier Ultra-Life E63 028 39 Batteribox för exter matning, underlättar byte av batteri.

Porttelefon och kodlås

Ditt hus är försett med porttelefon och kodlås. Hur porttelefonen och kodlåset fungerar finns det information om i leverantörens anvisningar på följande sidor.

Under garantitiden kontaktar du JM Kundservice om du misstänker att det är något fel på porttelefonen eller kodlåset. Efter garantitiden kontaktar du din styrelse direkt.

Telecode 5000

81022-4

06-14

Kopieringsunderlag

Hyresgästinformation om den nya porttelefonen

Inledning

I den fastighet där du bor har det nya porttelefonsystemet Telecode installerats. Det träder i funktion fr. o. m. den _____.

Telecode är kopplad till telenätet, vilket betyder att du kan prata med besökare via din hemtelefon.

Tänk på att telefonen måste kunna sända s k DTMF toner för att låsa upp porten.

Så här fungerar porttelefonen

När ett samtal kommer från porten, ringer din telefon som vanligt. När du lyfter luren hörs en melodi som talar om att samtalet kommer från porten. När du har talat med besökaren, bestämmer du om du vill öppna porten – eller inte.

Obs! Om fastighetens hyresgäster t ex har gjort olika förval av teleoperatör, så är porttelefonen sannolikt förändrad. Du hör då inte direkt besökaren utan du måste först trycka på **5**, i pausen mellan melodislingorna, för att koppla upp samtalet.

Öppna porten eller inte

Om du har en tonvalstelefon (med knapparna *****, **#** och **R**) trycker du på knapp **5** för att öppna porten och på **0** för att låta bli att öppna porten.

Så här gör besökaren

Ditt kortnummer finns anslaget på namntavlan bredvid portapparaten nere i porten. Besökaren trycker först på knappen **B** på portapparaten, följt av antingen ditt kortnummer eller ditt riktiga telefonnummer. Tala om för vänner och bekanta hur de ska göra för att få kontakt med dig via porttelefonen.

Ingen risk för busringningar

För att förhindra busringningar nattetid kan systemet programmeras så att kortnummer bara fungerar vissa tider. Tala med fastighetsskötaren om du vill veta vilka tider kortnummer fungerar.

Hemliga telefonnummer

Eftersom alla hyresgästers telefonnummer knyts till ett kortnummer som sedan anslås i porten, är det ingen som kan se vad ditt riktiga telefonnummer är. Om du ändå inte vill ha ditt kortnummer eller ditt namn anslaget i porten meddelar du fastighetsskötaren detta i samband med installationen.

Portkod fungerar också

För att du som bor i fastigheten ska kunna komma in i porten på ett enkelt sätt går det också att använda portkod.

Följande kod gäller tills vidare i din port: _____

Om du har telefonsvarare

Om du har en telefonsvarare måste du modifiera svarsmeddelandet något, så att inte telefonsvararen öppnar porten.

Gör så här:

- Om svarsmeddelandet ska höras i porten, se till att meddelandet är längre än 45 sekunder.
- Om svarsmeddelandet inte ska höras i porten, spela in tonsignalen **0** före själva svarsmeddelandet. För att kunna göra detta behöver du en tonvalsdosa. Det går även bra att använda en mobiltelefon (som också kan generera toner).

1. Starta bandet och vänta ca 4 sekunder.
2. Håll tonvalsdosan (eller mobiltelefonen) mot telefonsvararens mikrofon och tryck **0**.
3. Tala in meddelandet.

Tala en i taget

Under ett samtal mellan portapparaten och lägenhetstelefonen kan endast en person tala i taget. För att kommunikationen ska fungera bra bör du och besökaren försöka att tala en i taget.

Om problem uppstår

Om porttelefonen inte fungerar - kontakta fastighets-skötaren eller fastighetsägaren.

Ventilation

Ventilationssystemet är ett mekaniskt frånluftssystem, ett så kallat FX-system.

En frånluftsfläkt suger ut luften från bostaden via frånluftsdon i badrum, wc, och kök. Frisk ersättningsluft tas in via tilluftsdon i yttervägg bakom radiatorerna i sovrum och vardagsrum. Från tilluftsdonet går en ljuddämpad kanal genom ytterväggen till ett fasadgaller på husets utsida. Fasadgallret kan vara synligt eller dolt under fönsterbläcket. Radiatorerna förvärmer den kalla uteluften när lägenheten har värmebehov.

Samtliga don är injusterade för att erhålla rätt luftmängder. Det är viktigt att inte ändra inställningen på frånluftsdonen, då det kan ge ökade uppvärmningskostnader, ljud- och dragproblem samt i värsta fall fuktskador i våtutrymmen.

Renande filter

Tilluftsdonen är försedda med ett löstagbart filter i klass F7 (EU 7) som hindrar pollen och föroreningar att ta sig in med friskluften. Den filtrerade luften kommer in i tilluftdonet och följer utmed radiatorns baksida. Kontakten med radiatorns varma yta gör att uteluften förvärms innan den släpps ut vid radiatorns överkant. Rummet tillförs därmed tempererad och filtrerad friskluft.

För att uppnå fullgod ventilation bör filtren bytas minst vartannat år. Vid hårt trafikerade gator kan detta behöva göras oftare. Vid filterbyte kan bostadsrättsföreningen göra en beställning för alla medlemmarna för att få bättre pris. Filtret kan dammsugas vid behov (men inte tvättas). Mer information om filter och filterbyte finns i leverantörens anvisningar på följande sidor i denna flik.

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om du misstänker att det är något fel på ditt ventilationssystem. Efter garantitiden utgång kontaktar du din styrelse direkt.

FRÅNLUFT- OCH SJÄLVDRAGSSYSTEM

Easy-Vent är ett luftdon för modern ventilation av bostäder med frånluft- och självdragssystem.

Luftdonet är en separat tillufts-enhet med filter monterad bakom element (radiator) i vardagsrum och sovrum. Från luftdonet går en kanal genom ytterväggen som mynnar i ett fasadgaller på byggnadens utsida. Fasadgallret kan vara synligt eller dolt under fönsterbleck.

SÅ FUNGERAR EASY-VENT

Uteluft leds in i luftdonet via fasadgallret och väggkanalen. Vid inloppet till luftdonet Easy-Vent finns ett filter som hindrar pollen och föroreningar att ta sig in med friskluften. Den filtrerade luften strömmar in i luftdonet och följer utmed elementets baksida. Kontakten med elementets varma yta gör att uteluften förvärms innan den släpps ut vid elementets överkant. Rummet tillförs därmed behagligt tempererad och filtrerad friskluft. Den nya luften strömmar naturligt genom bostaden och fångar upp föroreningar på sin väg mot frånluftsventiler i WC/badrum, ibland klädkammare samt kökskåpa. Där sugas den förbrukade luften ut.

REGLERBART SPJÄLL

Spjäll är ett tillbehör som enkelt kan monteras i efterhand. Det är steglöst reglerbart och kan låsas. Spjället monteras på ejektorn, d v s den fällbara luckan i donets underkant. Vid reglering lossas de två skruvarna på spjället. Skjut spjället till önskad position och lås skruvarna. Vik därefter upp ejektorn och tillse att den är i helt uppfällt läge.

Spjäll i öppet läge

Spjäll i halvöppet läge

RENSLUCKA

Det är viktigt att rensluckan är placerad rätt och ordentligt fastsatt på luftdonet. De två hålen på rensluckan passas in över förhöjningarna på luftdonet.

Luftdon utan renslucka

Luftdon med renslucka

VIKTIGT MED RÄTT FILTER

Filtret är viktig del av luftdonet Easy-Vent. Det är utprovat och testat tillsammans med luftdonet för att ge rätt luftkvalitet, luftflöden och temperatur. För att korrekt funktion ska kunna garanteras måste originalfilter användas. Acticons originalfilter uppfyller dessutom dokumenterad filter- och brandklass, har god stofthållningsförmåga och lång livslängd. Vid destruktion avges inga giftiga gaser. Om annat filter används gäller ej de tekniska data som ligger till grund för dimensionering av bostadens ventilation. Risk finns också för felaktig passform vilket kan ge läckage mellan luftdon och filter, varvid helt ofiltrerad uteluft strömmar in i bostaden.

FRISK LUFT MED REGELBUNDA BYTEN

Filter måste bytas regelbundet, då ett hårt smutsat filter hämmar det viktiga tillflödet av friskluft. Hur ofta beror på hur smutsig utomhusmiljön är, vilket oftast innebär tätare byten i innerstadsmiljö jämfört med områden utanför stadskärnan. Se våra rekommendationer nedan.

Benämning	Beskrivning
Komfortfilter F7	Filter i klass F7 Avskiljningsgrad ca 98% Avsvärtningsgrad > 80% Brandklass F1 enligt DIN 53438 Bytes: Årligen eller minst vartannat år
Komfortfilter F7 + aktivt kolfilter	Två separata filterceller som kan bytas var för sig. Tekniska data lika Komfortfilter F7 Bytes: Aktivt kolfilter - två gånger per år
Grundfilter G2	Klass G2. Kan dammsugas. För effektivare filtrering bör dock filtret bytas mot nytt. Avskiljningsgrad > 65% Brandklass F1 enligt DIN 53438 Bytes: Årligen eller minst vartannat år
Grundfilter G2 + aktivt kolfilter	Två separata filterceller som kan bytas var för sig. Tekniska data lika Grundfilter G2 Bytes: Aktivt kolfilter - två gånger per år

LÄTT ATT BYTA FILTER

1. Lyft av luftdonets renslucka och dra upp filtret.
2. För ner det nya filtret i öppningen. Se till att filtrets ram är vänd mot rummet och att filtrets överkant lutar mot dig. Då Grund- och Komfortfilter kombineras med kolfilter ska det senare alltid placeras närmast elementet (radiatorn).
3. "Tumgreppet" på filtrets ram viks bakåt. Lägg tillbaka luckan och tryck till så att den låses fast.

Filtret är böjbart vilket gör filterbytet enkelt även vid lågt placerad fönsterbänk

RENGÖRING

Easy-Vent kan vid behov torkas av med lätt fuktad trasa. Förutom regelbundna filterbyten krävs normalt ingen ytterligare rengöring. I undantagsfall kan fasadgaller, kanal och donets insida rengöras med flexibel rensslang ansluten till dammsugare.

Bilden visar ejektorn i nedfällt läge. Det är viktigt att ejektorn efter rensning viks upp till uppfällt läge

BESTÄLLNING AV FILTER

Nya filter och flexibel slang för invändig rengöring av luftdon och kanal beställs från Acticon AB. På vår hemsida finns ett praktiskt beställningsformulär med hela sortimentet av filter.

Pålsonplåt AB

Sannegården kv5

Göteborgs kommun

DRIFT- OCH UNDERHÅLLSINSTRUKTION LUFTBEHANDLING

Sannegården kv5

Bostadshus ca 152 lägenheter med garage i källare

1. Adresslista

Luftbehandlingsentreprenör:

Pålsonplåt AB
Backa 77
432 65 VÄRÖBACKA
Tel 0340-66 01 66
Fax 0340-66 09 89
erik.hellberg@palsonplat.se

Service:

Som ovan
Kontaktman: Erik Hellberg

2. Funktionsöversikt:

Lägenheterna ventileras med mekanisk frånluft via frånluftsfläktar på yttertak samt i källare. Takfläktarna betjänar kökskåpor med grundflöde och forceringsflöde. Källarfläktarna betjänar övriga utrymmen i lägenheter såsom WC, Bad, KLK mm. Frånluft sugas ut via kontrollventiler. Tilluft tas in i väggventiler. Avluften från källarfläktar blåses ut i garage för att få återvinning på denna luft. Garage betjänas även med separat frånluft som blåses ut på yttertak. Trapphus och hissar betjänas med självdragshuvar på yttertak.

3. Apparatförteckning / Produktblad leverantörer sakvaror.

Beteckning:

Beskrivning:

Fabrikat:

SE SEPARAT DRIFTINSTRUKTION

4. Protokoll

Injusteringsprotokoll och OVK protokoll . **SE SEPARAT DRIFTINSTRUKTION**

5. Periodiskt underhåll

Frånluftsfläktar skall rengöras efter behov . Skötsel / montage beskrivs vidare i produktbladen.

Eventuella filter i uteluftsdonen skall rengöras varje halvår samt bytas vid behov.

Köksfläktens filter skall rengöras 1 gång/vecka. Bytes ca 1 gång/år.

Till- och frånluftsdon skall rengöras när de är försmutsade dock minst en gång per år. Missköts rengöring orsakar detta ljud och reducerat luftflöde. Donen tas ner och spolas under kranen i ljummet vatten och milt diskmedel. **Inställningen som är gjord vid luftinjusteringen får under inga omständigheter ändras !**

Rengöringsbehovet av kanalsystemet för allmänventilationen torde inte överstiga vart 5:e år. Behovet måste kontrolleras av fackman/specialföretag/skorstensfejarmästare samt utföras av fackman/specialföretag/skorstensfejarmästare.

Rengöring av kökskanal utförs periodiserat av skorstensfejarmästare.

Drift- och Underhållsinstruktion Luftbehandling – Sannegården kv5

Pålsonplåt AB, Backa 77 , 432 65 VÄRÖBACKA , Tel 0340-66 01 66 , Fax 66 09 89
erik.hellberg@palsonplat.se

Spiskåpa/Spisfläkt

Utförliga instruktioner och skötselanvisningar för din spiskåpa finns i leverantörens anvisningar som ligger i en kökslåda när du flyttar in. Vi rekommenderar att du förvarar den här i en plastficka.

Matlagning och vädring

Öppna inte köksfönstret när du lagar mat. Gör du det sprids matoset i hela lägenheten. Luften som kommer in genom fönstret gör att det bildas ett övertryck i köket vilket medför att luft och matos drivs ut i resten av lägenheten. Spiskåpan kan inte suga upp matoset om fönstret är öppet i köket eftersom luftcirkulationen runt kåpan störs. Öppna fönstret i angränsande rum istället och ha dörren till köket stängd. Det skapar ett undertryck i köket och ventilationsspringan som finns under dörren räcker för att den friska luften ska kunna komma in.

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om du misstänker att det är något fel på din spisfläkt. Efter garantitidens utgång kontaktar du din styrelse eller leverantör direkt.

TENDER ALLIANCE

724-10

INSTALLATION

TENDER Alliance är avsedd för montering på vägg. Spisfläkten är försedd med Easy Clean™ motorpaket, elektronisk styrning, motordrivet spjäll, halogenlampor och metalltrådsfilter. Installation, skötsel, underhåll mm. framgår av denna anvisning.

Tekniska uppgifter

Mått: se fig 2.
Elanslutning: 230 V ~ med skyddsjord.
Belysning: Halogenlampa 12V 20 W, sockel G4

INSTALLATION

Monteringsdetaljer, skruvar för uppfästning mm levereras med spisfläkten.

Avledning av utblåsningsluften skall utföras i enlighet med föreskrifter utfärdade av berörd myndighet. (Boverket). Utblåsningsluften får inte ledas in i rökanal som används för avledning av rökgas från tex gas/braskaminer, ved/oljepannor etc.

Installationskomponenter, fig 3

- D** 2 st Konsoler för övre skorstensdel
- E** 7 st Väggluggar
- F** 7 st Skruvar 4,5 x 32 **TORX T25**
- G** 2 st Skruvar 2,9 x 9,5 **TORX T10**
- I** 4 st Skruvar 3,5 x 6,5 **TORX T10**

Montering av väggfästen, märkning på vägg, fig 3:

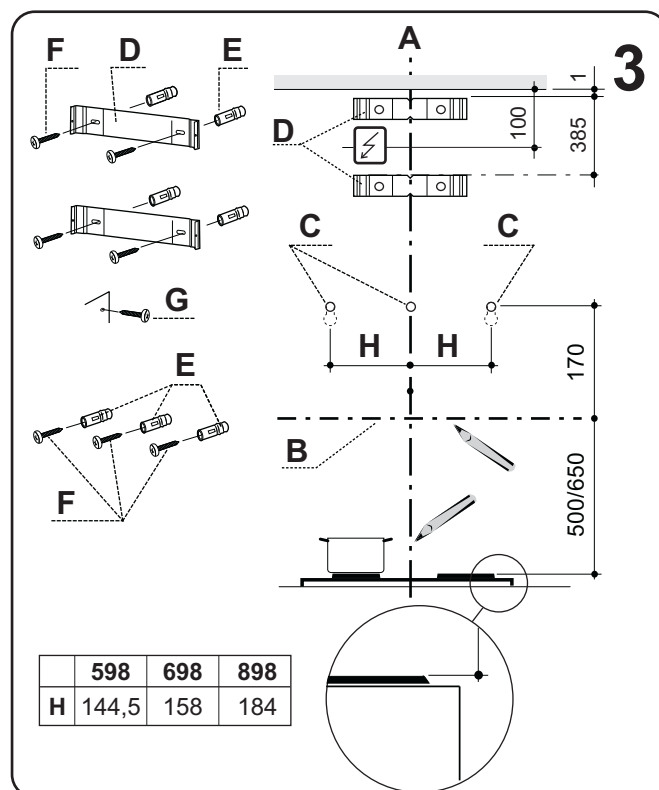
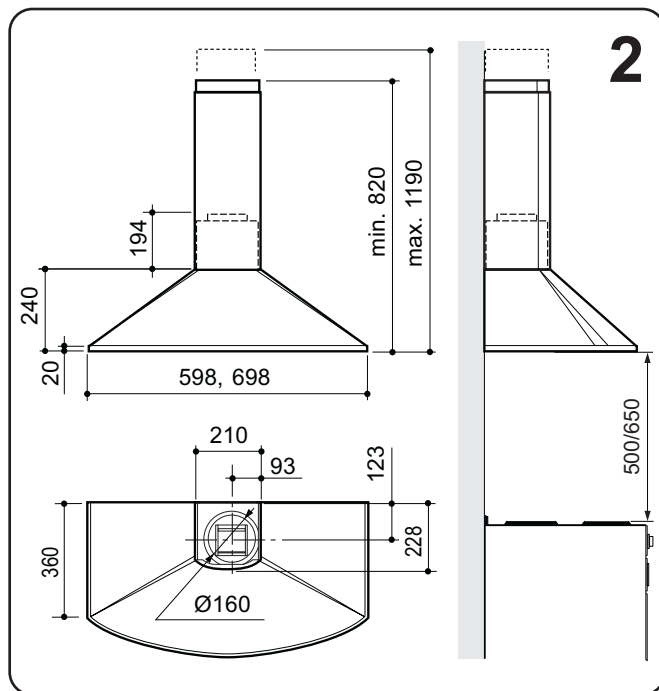
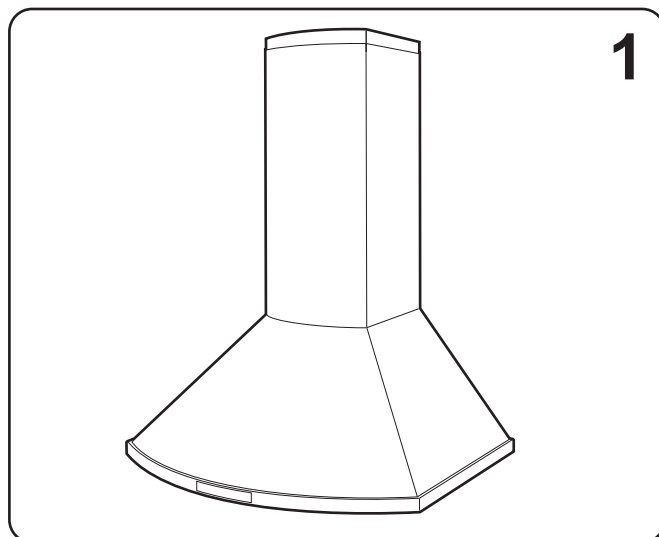
Avståndet mellan spis och fläkt måste vara minst 50 cm. Vid gasspis ökas avståndet till 65 cm. Om högre monteringshöjd rekommenderas av gasspisens tillverkare ska hänsyn tas till detta.

OBS! Max avstånd mellan spiskåpans nedre kant och skorstens övre kant är 1190 mm. Vid montering med en förlängd övre skorstensdel, se måttuppgifter för denna.

Markera en centrumlinje **A** ovanför spisen där spisfläkten ska monteras. Dra en horisontell referenslinje **B** 500/650 mm ovanför spisen. Placera övre fäste **D** för skorsten på väggen, som framgår av måttbilden, **fig. 3**. Märk ut fästets skruvhål på väggen.

Placera undre fäste **D** för skorsten på väggen 385 mm under det övre fästet och märk ut fästets skruvhål på väggen.

Märk ut skruvhålen för fläktens upphängning, **C**, på väggen, som framgår av måttbilden, **fig 3**. Borra Ø 2,8 mm hål i centrum på samtliga uppmärkta punkter. Skruva fast konsolerna till skorstenen, genom att använda skruvarna **F** (4,5 x 32 mm). Om medleverad plugg ska användas, borra 5,5 mm hål. Placera väggpluggar **E** i hålen. Kontrollera att plugg som används är avsedd för materialet i väggen.

Montering av spjällenhet, fig 4.

Tag bort fettfiltren, **fig 10** och lossa motorn, **fig 10**.
Placera fläkt och spjällenhet liggande på ett plant underlag.
Skruva fast spjällenheten i fläkten med skruvar **I**.
Anslut styrledningen för spjäll till stiftet på spjällenhetens
ovansida, **fig 4**.

Montering av kupan, fig 5.

Före upphängning av kupan, skruva in två skruvar **F** för
nyckelhålsfästena så att de sticker ut några mm, **fig 5A**.
Häng upp kupan i nyckelhålen.
Justera kupan vågrätt och drag fast skruvarna.
Lås fast kupan med en skruv **F**, **fig 5B**.

Anslutning till frånluftkanal.

Anslut spisfläkten med rör eller slang Ø160 mm. Är
anslutningen Ø125 mm måste reduceringsstos
användas.

OBS! Vid montering med anslutningsslang, måste slangen
monteras sträckt närmast anslutningen, **fig 6**.

Elektrisk installation

Spisfläkten levereras med sladd och jordad stickpropp
för anslutning till jordat vägguttag. Vegguttag placeras
som framgår av måttbilden, **fig 3**. Vid montering med en
förlängd övre skorstensdel, ta hänsyn till detta vid placering
av uttag. Vagguttaget ska vara åtkomligt efter installation.
Annan typ av anslutning eller utbyte av sladdställ ska
utföras av behörig fackman.

OBS! Fläkten är försedd med elektronisk spjäll- och
motorstyrning som efter inkoppling utför en
automatisk självtest i ca. 10 sekunder. Under den
tiden får manöverpanelen inte användas.

Injustering av spjäll

Se separat anvisning.

Montering skorsten, fig 7.

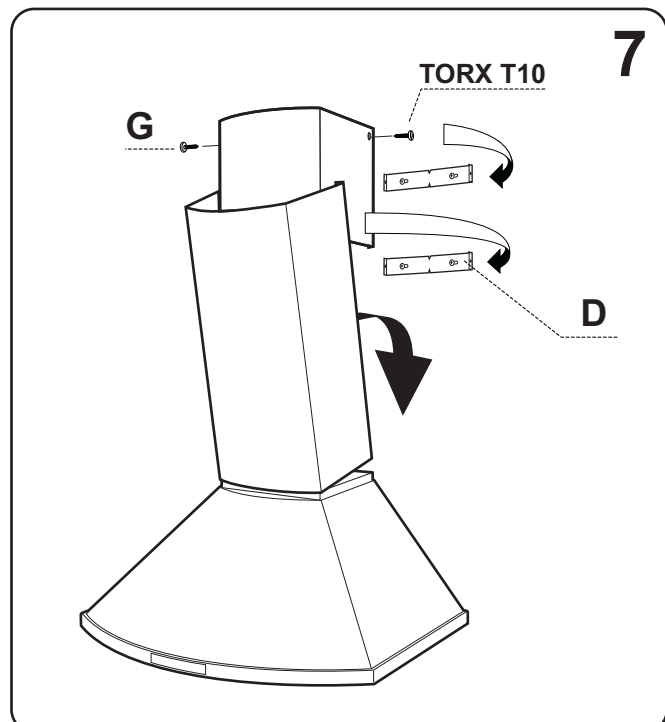
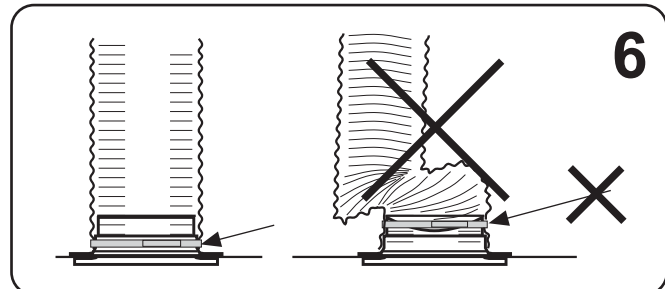
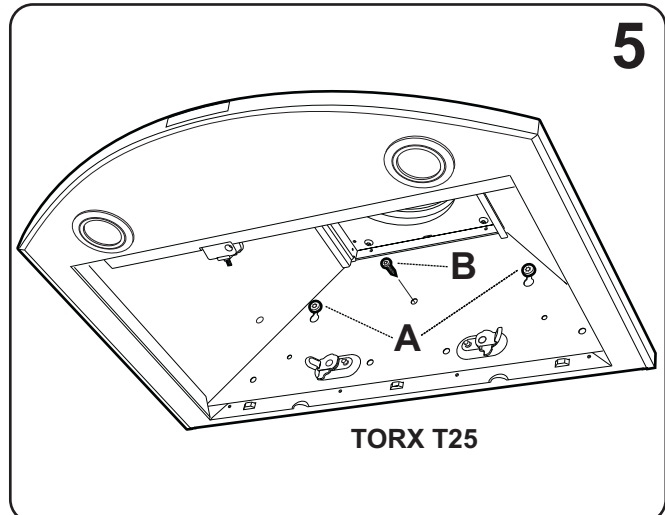
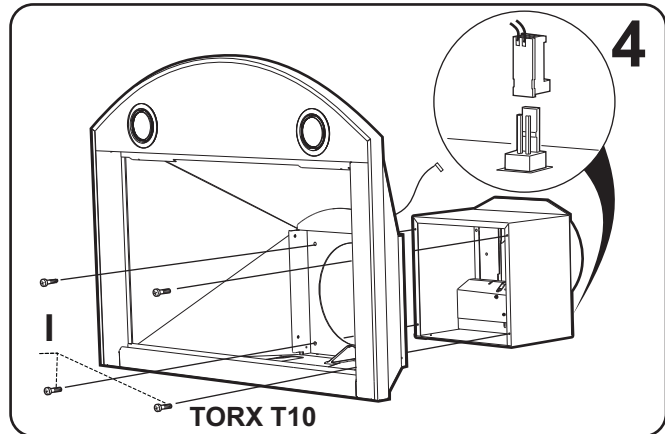
Skorsten, övre sektion
För försiktigt de två sidorna av den övre skorstensdelen
utåt och haka dem på konsolerna **D** så att de snäpper
fast. Se till att den sitter ordentligt.
Fixera sidorna mot övre konsolen med hjälp av de 2
skruvarna **G** (2,9 x 9,5 **TORX T10**).
Skorsten, nedre sektion
För de två sidorna av den nedre skorstensdelen utåt och
sätt försiktigt ner den på kupan. Haka fast skorstensdelen
i nederkant. Tryck ner ordentligt så att den passar innanför
kanten på kupan. Haka fast i överkant mellan den övre
skorstensdelen och väggen. Se till att den snäpper fast
ordentligt.

Emballage- och produktåtervinning

Emballaget ska lämnas in på närmaste miljöstation för
återvinning.

Symbolen anger att produkten inte får hanteras
som hushållsavfall. Den skall i stället lämnas
in på uppsamlingsplats för återvinning av el-
och elektronikkomponenter. Genom att
säkerställa att produkten hanteras på rätt sätt
bidrar du till att förebygga eventuellt negativa miljö- och
hälsoeffekter som kan uppstå om produkten kasseras
som vanligt avfall. För ytterligare upplysningar om
återvinning bör du kontakta lokala myndigheter eller
sophämtningstjänst eller affären där du köpte varan.

S**BRUKSANVISNING****ANVÄNDNING**

Att flambära under spisfläkten är inte tillåtet.

Tillräckligt med luft måste tillföras rummet när spisfläkten används samtidigt med produkter som använder annan energi, än el-energi t.ex. gasspis, gas/braskaminer, ved/oljepannor etc.

Innan produkten används av personer med nedsatt mental, sensorisk eller fysisk förmåga, eller av barn, ska de informeras om hur produkten är avsedd att användas.

Funktion strömbrytare, fig 8.

Centralfläkten går alltid på grundläge för allmän- och våtrums ventilation.

- A** - Belysning. Tryck en gång för arbetsbelysning. Tryck ytterligare en gång för grundbelysning.
- B** - Ventilationsläge. Öppet spjäll. Återgår till grundventilation efter 60 minuter.
- C** - Öppet spjäll. Hastighet 1 på fläktmotor.
- D** - Öppet spjäll. Hastighet 2 på fläktmotor.
- E** - Öppet spjäll. Hastighet 3 på fläktmotor.

Spjället och alliancefläktens motor stängs automatiskt efter 60 minuter. Man kan även återgå till grundläge genom att trycka in aktiv knapp ytterligare en gång.

Starta gärna fläkten innan matlagning, för att hindra att os sprids i rummet. Anpassa fläktens hastighet till typ av matlagning.

SKÖTSEL OCH UNDERHÅLL**Rengöring**

Risken för brandspridning ökar om spisfläkten inte rengörs så ofta som anges.

OBS! Motorpaketet får ej diskas eller utsättas för väta!

- Fettfiltren ska rengöras minst varannan månad vid normal användning. Rengör oftare vid intensiv användning.
- Fläkthjul, sidogaller samt insidan av fläkten ska rengöras minst två gånger per år.

Filter, fläkthjul och sidogaller diskas i diskmaskin. Delarna kan alternativt blötläggas i varmt vatten och diskmedel. Övriga delar av fläkten torkas av med fuktad trasa och diskmedel. Skydda motor och kontaktdelar från väta.

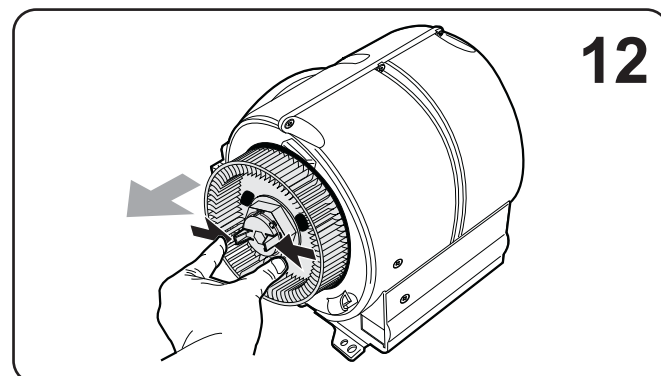
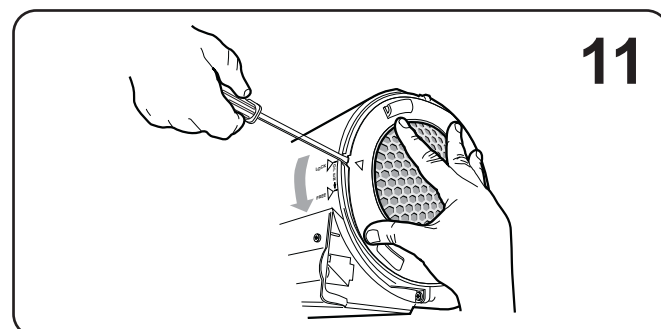
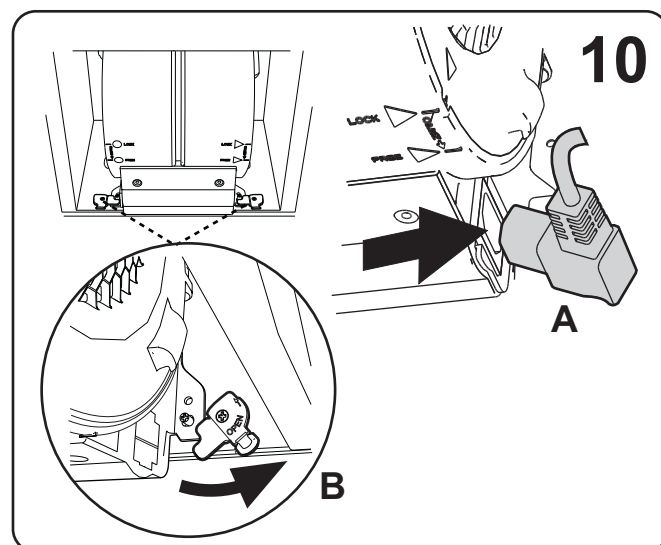
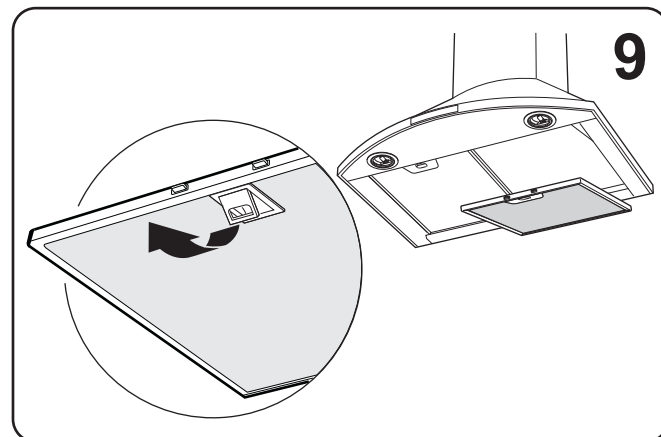
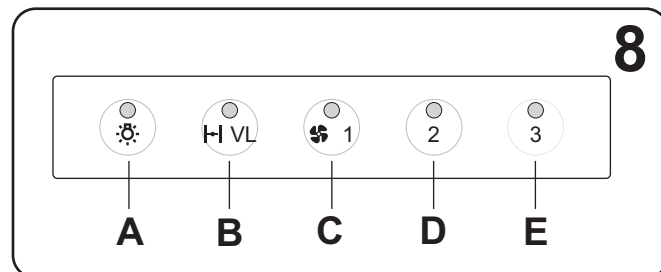
Ta bort fettfiltrena genom att öppna snäppena, **fig 9**. Hantera filtren försiktigt, var noga med att inte bocka dem.

Motorpaketet demonteras genom att först lossa elkontakten på sidan om motorheten, **fig 10A**. Vrid spärrhakarna, **fig 10B** som låser fast motorpaketet. Dra enheten utåt, så att det lossnar från stiften, och sedan nedåt.

Sidogallren lossas genom att lyfta upp stoppklacken med en skruvmejsel och vrida gallret i pilens riktning, **fig 11**. Fläkthjulen lossas genom att pressas ihop plasttapparna i hjulens centrum när man drar hjulen utåt, **fig 12**.

Sätt ihop delarna efter rengöring och torkning i omvänd ordning. Kontrollera att delarna snäpper fast och att elkontakt och motorpaket sitter fast ordentlig.

Återmontera fettfiltren efter rengöring, se till att de snäpper fast ordentligt.

Byte av halogenlampor, fig 13.

OBS! Risk för brännskador.

Bryt strömmen till belysning vid lampbyte!

Lossa lampglaset med hjälp av den medföljande sugproppen, **fig 13**. Lampan är nu åtkomlig för byte. (Halogenlampa 12V 20W, sockel G 4).

Undvik direkt kontakt med lampan.

OBS! Sätt tillbaka lampglaset utan att använda sugproppen

Felsökning och service

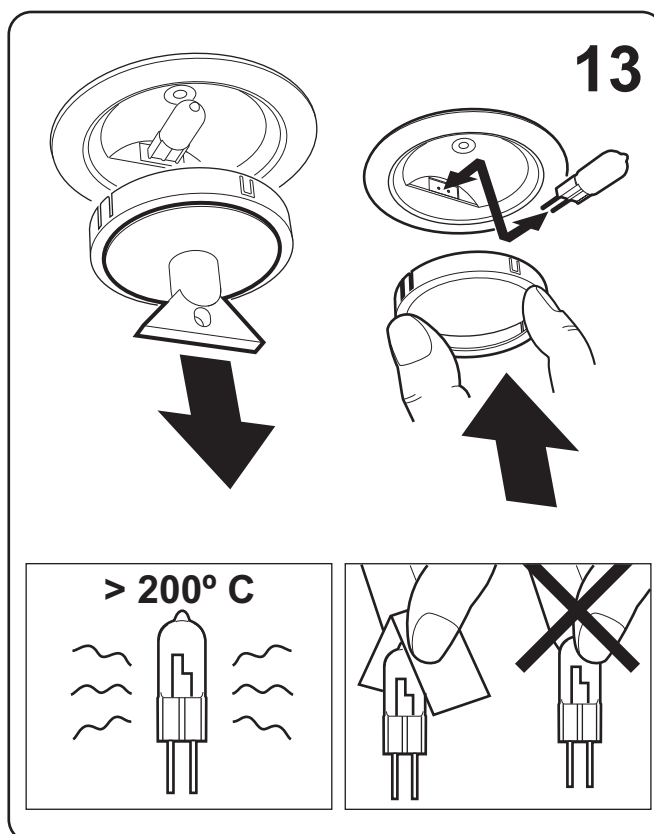
Kontrollera att elektrisk anslutning är korrekt och att säkringen är hel. Prova belysning och samtliga hastigheter för att konstatera vad som inte fungerar.

Ring

FRANKE Futurums serviceavdelning 0912-40 500.

De kan hjälpa till att åtgärda felet eller anvisa till närmaste servicefirma för snabb och bra service.

Produkten omfattas av gällande EHL-bestämmelser

Spishäll och ugn

Din bostad är utrustad med en plan glaskeramikhäll och en energieffektiv ugn. Utförliga skötselanvisningar finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Vi rekommenderar att du förvarar skötselanvisningarna här i en plastficka.

Rengöring av häll

Hällen rengörs med ett speciellt rengöringsmedel anpassat för glaskeramik. Det anpassade medlet lägger en skinande, smutsavvisande hinna över hällen som förenklar fortsatt rengöring. Vattenfläckar tas bort med hjälp av citron eller ättika. Var noga med att rengöra hällen efter varje gång du använt den, på så sätt bränns inte maten fast. Mat som kokar över och fastnar samt kraftig smuts på hällen tas enkelt bort med en speciell skrapa anpassad för glaskeramikhällar. Använd endast skrapbladet till detta, de andra delarna av skrapan kan göra repor i glaskeramiken. Bladet är mycket vasst, tryck därför in bladet i skrapan igen efter att du använt glasskrapan.

Skador på hällen

Salt, socker och sand kan orsaka repor i glaskeramiken. Använd därför inte spishällen som avlastnings- eller arbetsyta. Skadat skrapblad ska bytas ut för att inte orsaka skador på keramiken.

Varma plattor

Överhettad olja och fett antänder lätt. Undvik detta genom att alltid hålla uppvärmningen under uppsikt. Skulle oljan eller fettets ändå antändas, släcks det genom att omedelbart sätta på locket eller lägg på en tallrik. Häll aldrig vatten över brinnande olja eftersom det får elden att flamma upp. Spishällen kan vara varm en stund efter användandet, lägg därför inte ifrån dig något på hällen. Restvärmeindikatorn på ovansidan varnar om att hällen fortfarande är varm. Håll uppsikt över barn som vistas vid hällen.

Rengöring av ugn

Ugnens utsida torkar du av med vatten och lite diskmedel, eftertorka med en mjuk trasa. Använd inga starka rengöringsmedel. Insidan rengörs med ett speciellt rengöringsmedel anpassat för ugn på dess emaljerade ytor. För att underlätta rengöring kan man tända lampan och hänga av ugnsluckan. Om din ugn är försedd med katalytisk emalj (självrengörande emalj) ska inte ugnrensning användas, se leverantörens anvisningar för mer utförlig information.

Ugn med front i rostfritt stål

Avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitfläckar omedelbart. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

Om du misstänker att det är något fel på din spishäll eller ugn gör du i första hand en felanmälan till leverantören.

Kylskåp och frys

Utförliga skötselanvisningar för dina vitvaror finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Vi rekommenderar att du förvarar dem bakom den här fliken i en plastficka.

Rengöring kylskåp

Kylskåpet rengörs invändigt vid behov med ett mildt diskmedel och mjuk trasa. Rengöring under och på baksidan av kylskåpet samt runt kompressorn förlänger livslängden. En dammig baksida medför även risk för brand.

Rengöring och avfrostning av frys

Frys bör frostas av och rengöras regelbundet för att få jämn temperatur och låg elförbrukning. Observera att vissa frysmodeller har automatisk avfrostning. Liksom för kylskåpet måste under- och baksidan av frysen rengöras regelbundet.

Manuell avfrostning:

1. Ställ termostaten på noll och tag ut varorna. Du kan påskynda avfrostningen genom att ställa in kärl med hett vatten (ej kokande) i frysen.
2. Rengör skåpen med ljummet vatten och mildt diskmedel.
3. Torka skåpet ordentligt torrt. Det är fukten som ger frostbildning.

Kylskåp och frys är placerade på plastlådor för att eventuell kondens ska samlas upp och inte skada golvet. Kontrollera fuktskyddet regelbundet och torka upp fukt vid behov. När du flyttar ut kylskåp och frys för att städa bakom och under, tänk på att sätta tillbaka fuktskyddet.

Om något fel uppstår på ditt kylskåp eller frys gör du i första hand en felanmälan direkt till leverantören.

Diskmaskin

Skötselanvisningar för din diskmaskin finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Vi rekommenderar att du förvarar skötselanvisningen bakom den här fliken i en plastficka.

Diskmaskinen är liksom kylskåp och frys placerad på en plastlåda för att eventuell kondens och vattenläckage ska samlas upp och inte skada golvet. Kontrollera fuktskyddet regelbundet och torka upp fukt vid behov.

Avstängningsventilen för diskmaskinen är placerad framtill på diskbänksblandaren och den ska vara avstängd när du inte använder diskmaskinen.

Om du misstänker att det är något fel på din diskmaskin gör du i första hand en felanmälan till leverantören.

Mikrovågsugn

Skötselanvisningar för din mikrovågsugn finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Vi rekommenderar att du förvarar skötselanvisningen bakom den här fliken i en plastficka.

Om du misstänker att det är något fel på din mikrovågsugn gör du i första hand en felanmälan till leverantören.

Tvättmaskin och torktumlare

Skötselanvisningar för din tvättmaskin och torktumlare finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Vi rekommenderar att du förvarar skötselanvisningen här i en plastficka.

Om du misstänker att det är något fel på din tvättmaskin eller torktumlare gör du i första hand en felanmälan till leverantören.

Kakel och klinker

Våtrumsväggar och golv

Badrummet har ett tätskikt som säkerställer att fukt inte kan tränga in i väggen eller ner i golvet. Undvik därför att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Om du ändå måste göra hål är det viktigt att du tätar hålet kring skruven med våtrumssilikon. Material hittar du hos välsorterade fackhandlare. Anlita en hantverkare/plattläggare om du känner dig minsta tveksam. Punkteras tätskiktet utan erforderlig tätning kan fuktskador uppstå.

Rengöring

Väggar och golv beklädda med kakelplattor eller glaserade klinkerplattor rengörs i första hand med vatten och eventuellt rengöringsmedel (exempelvis diskmedel eller allrengöringsmedel). Vid kraftig nedsmutsning används skursvamp eller skurborste med alkaliskt allrengöringsmedel. Tänk på att fogarna är porösa och lätt smutsas ned. Eventuella mjuka fogar bör torkas rena så att smuts inte fastnar i fogmaterialet.

Kalkavlagringar som bildats av kalkhaltigt vatten avlägsnas enklast med ett svagt, surt rengöringsmedel. Utspädd hushållsättika fungerar utmärkt. Kom ihåg att vattenmätta fogarna före tvättning. Vissa kakelplattor har glasyrer eller speciella dekorer som kan vara känsliga för starkt sura rengöringsmedel, kontrollera därför leverantörens anvisningar. Avsluta rengöringen med rent vatten och mjuk svamp, avsluta alltid med att torka ytorna med torr trasa.

Oglaserade plattor

För att få bort smuts som fastnat i beläggningens yta används vatten och återfettande rengöringsmedel eller såplösning. Behandling med såplösning ger på sikt en effekt som liknar den man uppnår genom efterbehandling med klinkerolja. Om plattorna är kraftigt nedsmutsade rengörs de med vatten och alkaliskt allrengöringsmedel eller grovrengöringsmedel. Torka med rent vatten efteråt.

Glaserade plattor, mosaik och "granitkeramik"

För att få bort smuts som fastnat i beläggningens yta används vatten och svagt alkaliskt allrengöringsmedel. Såplösning skall inte användas. Den ger en tunn beläggning på plattornas täta yta där smutsen lätt får fäste. Om plattorna är kraftigt nedsmutsade används vatten och alkaliskt allrengöringsmedel eller grovrengöringsmedel. Torka med rent vatten efteråt.

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om du misstänker att det uppstått en skada på våtrumsvägg. Efter garantidens utgång kontaktar du din styrelse direkt.

STÄDANVISNINGAR HEMMILJÖ

för CC Höganäs kakel och klinker.

VÄRDA ATT VÅRDA

Vi vill börja med att gratulera till ett utmärkt val av keramiska plattor. Som allt kakel och klinker från CC Höganäs uppfyller också dina plattor de högsta krav man kan ha på kvalitet, funktion och skönhet.

När du har investerat i ett exklusivt golv vill du självklart att det alltid ska vara lika vackert. Förutsättningarna för att det ska bli så är mycket goda. Dels för att keramiskt ytmaterial tål mer än andra material. Dels för att plattorna är så enkla att städa och underhålla.

Väggar är oftast inte utsatta för samma nedsmutsning som golv. Därför har vi koncentrerat den här anvisningen på golv, men det vi säger gäller självklart även för keramiska väggar.

Att städa och rengöra kakel- och klinkerplattor från CC Höganäs är ett enkelt jobb. Dessutom är det roligt att se hur plattorna är lika fina, trots att åren går.

VILKA PLATTOR HAR DU?

Vi vill göra det enkelt för dig att sköta om dina keramikgolv. Därför har vi delat in vårt sortiment i tre grupper, där plattorna ska städas på olika sätt. För att följa våra anvisningar behöver du veta vilken grupp dina plattor tillhör. Sedan är det bara att städa, underhålla och njuta av riktigt fina golv i hemmet.

Om du vet vad dina plattor heter, men inte kan avgöra vilken av de följande grupperna de tillhör, är du välkommen att ringa oss och fråga på tel 042-17 39 00.

GLASERADE PLATTOR

Glaserade plattor har ett ytskikt (glasyr), och du ser en tydlig skillnad mellan ovansida och kanter på plattorna.

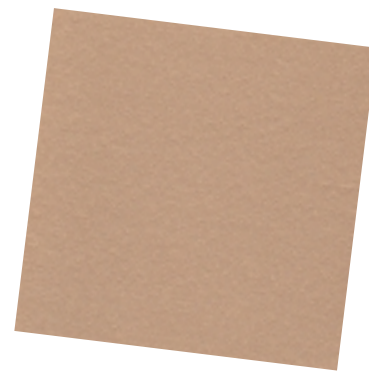

OGLASERADE NATURFÄRGADE (RUSTIKA) PLATTOR

Rustika plattor är alltid ur serie Höganäs och heter rustikgul, rustikrosa, rustikgrön etc. Ytan har en viss porositet. Ovansida och kanter ser likadana ut.

OGLASERADE INFÄRGADE PLATTOR

Oglaserade infärgade plattor har en tät yta. Ovansida och kanter ser likadana ut.

DEN FÖRSTA RENGÖRINGEN

När golvet är lagt är det mycket viktigt att plattorna rengörs noggrant innan du behandlar golvet enligt våra instruktioner.

Finns det fogbruchsrester eller cementfilm kvar på golvet, tar du enklast bort det med KlinkerRent FB 9200. Oglaserade plattor skall alltid rengöras med KlinkerRent. Tänk på att fogarna först ska vattenmättas. Låt medlet verka några minuter och skura sedan med Skurblock FB 93 eller skurborste. Skölj noggrant med vatten och upprepa behandlingen om det behövs. Har du natursten, s k "antik marmor", rengör du på samma sätt.

Observera att vissa kakelplattor med s k konstglasyr inte tål rengöring med KlinkerRent eller andra sura rengöringsmedel. Rengör i så fall med vatten och svamp.

INNAN GOLVET ANVÄNDS

GLASERADE PLATTOR

Glaserade plattor kräver ingen förbehandling.

OGLASERADE NATURFÄRGADE (RUSTIKA) PLATTOR

Oglaserade naturfärgade plattor behandlar du med Klinker och FogImpregnering FB 9700 innan golvet tas i bruk. Behandlingen gör plattorna mer lättstädade. Klinker och FogImpregnering ändrar varken plattans eller fogens färg.

OGLASERADE INFÄRGADE PLATTOR

Har du oglaserade infärgade plattor använder du Klinker och FogImpregnering FB 9700 för att göra golven mer lättstädade. Även golv av natursten, s k "antik marmor", behandlas med Klinker och FogImpregnering för att bli mer lättstädade.

STÄDNING OCH UNDERHÅLL

Om du ser att det finns synlig smuts, som sand eller skräp, dammsuger du golven före våttorkningen. Och kom ihåg att aldrig använda bonvax eller polish på keramiska plattor!

GLASERADE PLATTOR

På glaserade plattor har smutsen svårt att fästa. Allt du behöver göra är att fuktmoppa med vatten, ren trasa och ett svagt alkaliskt rengöringsmedel, t ex GrovRent FB 9800.

OGLASERADE NATURFÄRGADE (RUSTIKA) PLATTOR

Den vanliga städningen utför du genom att fuktmoppa med ren trasa och Höganäs Stentvål FB 9900. På sikt ger upprepade behandlingar med Stentvål en djupare färgton och en skyddande yta.

OGLASERADE INFÄRGADE PLATTOR

Fuktmoppa med vatten, ren trasa och ett svagt alkaliskt rengöringsmedel, t ex GrovRent FB 9800.

GRUNDLIGARE RENGÖRING

Om golven är hårt smutsade kan du rengöra grundligare genom att först använda GrovRent FB 9800, därefter behandla med Klinker och FogImpregnering FB 9700 och avslutningsvis städa så som vi beskrivit här ovan.

FLÄCKBORTTAGNING

Spill och läckage ska alltid torkas upp med trasa eller mjuk svamp så snart som möjligt. Vid rengöring med starka kemikalier är det lämpligt att alltid börja med väl utspädd lösning och vid behov öka koncentrationen. Förvattna alltid cementfogarna.

Observera att anvisningarna för fläckborttagning endast gäller keramikplattor, eftersom natursten är känsligare för lösningsmedel.

Livsmedelsfett, öl, vin, glass, hudfett, oljefilm, smörjfett, metallskrap av aluminium.

Alkaliskt rengöringsmedel, GrovRent FB 9800, soda eller kaustik-sodalösning.

Kalkutfällningar, cement och bruk, rostfläckar, metallskrap av stål. Sura rengöringsmedel, t ex KlinkerRent FB 9200, ättiksyra/ättiksprit, "murtvätt".

Färgspill av oljefärg/alkydfärg, motorolja, asfaltfläckar. Lösningsmedel, t ex lacknafta, T-grön.

Gummi, stearin, paraffin. Lösningsmedel, t ex aceton, sprit, T-röd, rengöringsbensin.

Färgspill, akrylatfärg, färgfläckar som torkat. Vatten. Mekanisk rengöring, t ex skrapning med rakblad och därefter färgborttagningsmedel.

Kraftigt färgande vätskor, t ex rödvin och rödbetsspad. Alkaliskt och blekande rengöringsmedel, t ex utspädd Klorin.

Om fogarna mörknar.

Om cementbruksfogarna mellan plattorna i badrum eller liknande utrymmen börjar mörkna, är det ett tecken på mögeltillväxt och dålig ventilation. Tvätta fogarna rena med klorhaltigt rengöringsmedel och skölj sedan med rent vatten.

Parkettgolv

Parkettgolv är ett levande material som förändras med tiden och ett välskött parkettgolv håller i många år.

Vid mycket torrt inomhusklimat vintertid kan sprickor uppstå i golvet, som sedan försvinner när luftfuktigheten höjs igen. Där solen ligger på kan golven påverkas av UV-ljus .

Vid daglig rengöring behövs normalt endast torra städmetoder såsom tormoppning eller dammsugning. Vid grundligare rengöring, fukttorka golvet med väl urvriden trasa. Tillsätt eventuellt mildt rengöringsmedel utan ammoniak i vattnet. Använd inte svabbgarn eftersom det lämnar mycket vatten efter sig. Underhåll gärna golvet med specialmedel för parkettgolv för att få ett extra skydd. Det rekommenderas i hemmiljö två gånger per år.

Genom att sätta möbeltassar av filt under benen på stolar, bord och övriga möbler undviker du att repa ditt parkettgolv. När du ska flytta pianot, den tunga hyllan eller soffan kan du ställa möbelen på en filt eller matta och försiktigt skjuta till önskad plats. Ställ inte blomkrukor direkt på golvet.

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice det uppstår fel på parkettgolvet som du inte själv har orsakat. Efter garantitidens utgång kontaktar du en behörig hantverkare direkt.

Skötsel & Underhåll

LACKERADE TRÄGOLV

WOOD

Allmänt

Tarketts unika golvvårdsprodukter förenklar underhållet och förlänger trägolvens redan långa livslängd. Tänk på att olika träslag har olika egenskaper såsom hårdhet, intryck- och repkänslighet, färg mm. Alla trägolvs färg förändras då paketen öppnas och golvet utsätts för UV-ljus. Körsbär, valnöt samt värmebehandlade träslag förändras mest.

Inomhusklimat

Rätt rumsklimat och luftfuktighet är viktigt för att trägolv inte skall formförändras mer än normalt. I nya hus bör man vara speciellt uppmärksam på detta. Byggfukt och hög sommarfukt kräver god ventilation och eventuellt uppvärmning. Luftens relativa fuktighet inomhus skall ligga mellan 30% och 60% RF. Under eldningssäsong kan det ibland bli för torrt, under 30% RF, då krävs att luften tillförs fuktighet med hjälp av tex luftfuktare.

Rengöring

- Vid daglig rengöring behövs normalt endast torra städmetoder, torkmoppning eller dammsugning.

- Vid grundligare rengöring, fukttorka golvet med väl urvriden microfibermopp. Svabbgarn rekommenderas inte eftersom det lämnar för mycket vatten efter sig på trägolvet. Tillsätt ev. några droppar Tarkett Bioclean eller mildt syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak i vattnet. Såpa rekommenderas inte på lackade ytor då det kan bildas en fet hinna.

- Efter många års bruk kan lackytan fräschas upp med Tarkett Lackrefresher. Golvet får en ny lyster och blir mer lättstädat. Tarkett Lackrefresher skall appliceras tunnt, gärna med microfibermopp och i brädornas längsriktning. Skaka flaskan före användning.

Stoppa smutsen redan vid entrén

Stoppa smutsen vid ytterdörren med lämpliga avtorkningsmattor. Ju mer smuts du stoppar vid dörren, desto mindre städning inuti lokalen. Kom ihåg att grus nöter och skadar golvet. Möbeltassar och skyddsmatta under rullande hjul minskar risken för repor. Vätska ska genast torkas upp.

Fläckborttagning

Tarkett lackerade trägolv har hög fläckhårdighet. För bästa resultat bör dock fläckar avlägsnas när de är färska. När fläcken är borta skall golvet fukttorkas med rent vatten. Använd en ren, väl urvriden fuktig trasa.

Fläck av:	Tas bort med:
Frukt, bär, saft, läsk, öl, vin, mjölk, grädde, kaffe, te	Syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak, tex Tarkett Bioclean i ljummet vatten
Choklad, fett, skokrä, gummilackmärken, olja, tjära, asfalt	Tvättnafta, lacknafta
Färgband, färgstänk, stencil, bläck, kulspetspenna, läppstift	T-sprit
Urin, kräkningar	Syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak, tex Tarkett Bioclean i ljummet vatten
Blod	Kallt vatten

Proteco

Proteco ytbehandling inkluderar ett komplett sortiment av rengörings- och underhållsprodukter för dagligt och periodiskt underhåll, speciellt framtagna för trägolv från Tarkett. Använd bara Tarketts produkter på trägolv från Tarkett och följ våra utförliga anvisningar och instruktioner – då får du garanterat bästa resultat!

Giltig från och med Februari 2009.

www.tarkett.se

Tapeter och målade ytor

Tapeter

Var varsam vid rengöring av dina tapeter, följ leverantörens anvisningar för just din tapet noga. Tänk på att tapeterna i de olika rummen kan vara gjorda i olika material även om de är från samma leverantör och därför vara olika känsliga.

Målade ytor

Var försiktig med nymålade ytor, färgens goda egenskaper uppnås först efter några veckor. Efter att färgen har härdats används handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel som inte innehåller lösningsmedel. Missfärgningar som uppkommit då metall gnidits mot ytan försvinner lätt med ett suddgummi.

Tak

Målade ytor torkas av med en väl urvriden trasa efter rengöring. Matta ytor kan bli flammiga vid kraftig tvättning. Var extra varsam om ditt tak är grängat (dvs taket har en knottrig ytstruktur), då är det känsligt för fukt och bör inte torkas med fuktig trasa.

Halvmatta och halvblanka färger

Gör ren ytan med diskmedel alternativt allrengöringsmedel nerifrån och upp. Torka med vatten och vädra för att minska luftfuktigheten.

Listverk

Golvsocklar och dörrfoder är tillverkade i furu i kulör S0502-Y.

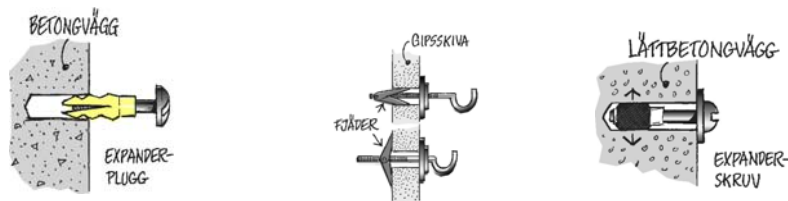
Information om de tapeter och färger som är valda i din bostad finns i specifikationen över dina inredningsval. Sätt gärna in skötselanvisningar för exempelvis speciella tapeter bakom denna flik.

Att sätta upp saker på väggen

Väggarna sätter den personliga prägnen på ditt hem, var noggrann när du sätter upp tavlor, krokar och liknande för att undvika onödiga hål i väggarna. Olika väggmaterial kräver olika metoder för uppfästning, ta kontakt med kunnig person om du är osäker. Om du har skjutdörrar i din bostad, tänk på att spiken eller skruven som du använder för att hänga upp din tavla med kan skada eller låsa skjutdörren.

- **Hårda väggar**

I betong- och tegelväggar gör du hål med en slagbormmaskin.

Skulle du vilja sätta upp något i taket så tänk på att inte borra djupare än 4 cm då det går el- och vattenledningar i bjälklaget som kan ta skada.

- **Porösa väggar**

Till gipsskivor och lättbetongväggar använder du drillborr, borrarväng eller bormaskin. Alla hål måste pluggas. Din jänaffär kan ge dig råd om vilka skruvar och krokar du bör använda för respektive väggmaterial. Undvik självhäftande krokar, de lossnar lätt och lämnar fula limmärken efter sig.

- **I våtrum**

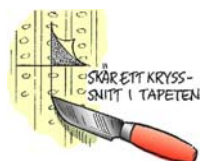
Undvik att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Läs mer under fliken "Kakel och klinker".

- **Idolaffischen**

Sätt gärna upp affischen på barnens stora idol, världskartan eller almanackan. Men använd häftstift eller nålar. Tejp och fästlär ger fula märken på tapeten.

- **Så här gör du "osynliga" hål**

Vid upphängning av exempelvis större tavlor eller hyllor då du behöver borra i väggen kan du enkelt gömma borrhålen. Börja med att göra två snitt i ett kryss i tapeten med en skarp kniv där du vill borra. Lyft undan tapetflikarna och borra. När du inte ska använda hålet längre tar du ut skruven, viker tillbaka tapetflikarna och hålet "försvinner".

Köksinredning

Ditt kök håller hög standard och är byggt för att användas varje dag under lång tid. Genom att ta hand om dess inredning får du ett kök som kan användas varje dag i många år. Om du har bänkytor av trä är det extra viktigt att du följer leverantörens anvisningar för att bevara dess egenskaper. På följande sidor får du skötselanvisningar från din köksleverantör.

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om det uppstår något fel på inredningen i ditt kök. Efter garantitidens utgång kontaktar du själv leverantören direkt.

Vi gläder oss åt att få leverera ditt Myresjökök. Här finner du skötselanvisningar för ditt kök.

Det färdiga köket består av levande material, som kräver riktig skötsel för att kunna hålla länge och se vackert ut.

Ett levande material åldras bl a genom att skifta färg över tiden. Vissa träslag blir mörkare och andra ljusare. Olika ytor kräver lite olika skötsel. Leta under respektive rubrik tills du hittar det/de ytmaterial som gäller för just ditt kök. Det finns också information kring ett antal vanliga frågor.

SKÅPSTOMME

Skåpstommarna är i allmänhet uppbyggda av direktlaminerad spånskiva. Denna skiva tål fukt men inte i alltför hög utsträckning, d v s vatten får inte bli stående så att det kan tränga in i befintliga skarvar mellan plana ytor och kanter. Det är därför viktigt att man torkar av sina snickerier med en torr trasa omedelbart vid vattenspill t ex på diskbänkskåpet eller badrumsskåpet efter disk respektive tvätt.

Placering av t ex en kaffebryggare så att varm ånga strömmar upp mot ett väggskåps undersida (gäller även ljusramplista eller en luckas kant) bör undvikas.

Gångjärnen på luckorna kan behöva justeras efter en tids användning. Instruktioner för justering av luckor och lådor finner du på sidan 14.

MÅLADE OCH FANERADE YTOR

Målade och fanerade ytor rengörs med en fuktig trasa och mildt diskmedel som man normalt använder i hushållet.

Använd inte skurpulver eller liknande medel som innehåller slipmedel, alkohol och andra repande partiklar, inte heller thinner eller ammoniak. Liksom

stommarna måste även luckorna, speciellt kanterna, torkas av efter att de har utsatts för vattenspill.

Kraftig rökning och vitmålade kök hör inte ihop. Nikotinet gör att luckorna gulnar, ingen vit färg motstår detta.

Fanerade ytor behöver hållas torra och befriade från fett och rengöringsmedel.

Detta gäller speciellt ljusa fanér. Eftersom fanér är mer eller mindre porig skall man vara sparsam med vatten vid rengöring så att fukt inte tränger in i faneret.

BÄNKSKIVOR

Monteras enligt anvisning som medföljer bänkskivan. Bänkskivor belagda med högtryckslaminat rengörs med alla rengöringsmedel som förekommer i hushållet. Undvik att starkt färgade ämnen, såsom t ex jod eller bläck, kommer i kontakt med laminatyten.

På bänkskivor med laminatkantlist eller träkantlist är det viktigt att undvika att fukt tränger in i skarvarna. Undvik att öppna en varm diskmaskin. Fuktspärren ska monteras ovanför diskmaskinen för att avhjälpa problem med värme och fukt. Var noga med att inte placera heta kastruller eller stekpannor på laminaten.

Bänkskivor i massivt trä är ett levande material som vid förändrad luftfuktighet torkar ut om det inte ytbehandlas. När det gäller massiva bänkskivor är det väldigt viktigt att dessa monteras och sköts på föreskrivet sätt för att t ex undvika att skivorna slår sig.

Har du valt en massiv träskiva har du valt ett naturligt material som kräver omtanke och underhåll för att behålla sin skönhet under många år. Sköter du den rätt blir den bara vackrare med åren. Observera att all behandling och allt underhåll skall utföras på torra

skivor. Låt aldrig vatten stå på skivan. Då kommer träet att svälla och i värsta fall även spricka.

Kaffebryggare kan också ställa till problem. En del kaffebryggare blir mycket varma på undersidan vilket torkar ut träet. Det kan ge fläckar och sprickor. Speciellt viktigt är detta om du har en underlimmad diskho. En kaffebryggare, liksom fritergrytor och andra varma apparater, ska för säkerhets skull alltid stå på ett underlägg.

INNAN DU MONTERAR DIN MASSIVA TRÄSKIVA

Det är av största vikt att du oljar in skivorna rejält med bifogad olja innan monteringen. Detta gäller för såväl över- som undersidan.

En vaxad eller hårdvaxoljad skiva behöver inte vaxas/oljas innan monteringen. Den är redan behandlad. Däremot ska den underhållas regelbundet.

HÅRDVAXOLJADE SKIVOR

Vi rekommenderar LiGna Hårdvaxolja vilket ger ett ytskikt med mycket bra skydd. Tänk på att skydda skivornas yta ordentligt vid montage, kakling o.s.v. Om ytan skadats eller påverkats måste skivorna, innan de tas i bruk, behandlas med LiGna Hårdvaxolja.

Eftersom varje skiva (liksom varje stav i varje skiva) är unik, krävs olika mängd LiGna Hårdvaxolja för att mätta ytan och bygga ett fullgott ytskikt. Detta framträder först efter en tids användning. Därför är det särskilt viktigt att du under första året kontrollerar om dina skivor behöver underhållas med LiGna Hårdvaxolja.

Detta gäller även när ytan blivit sliten eller skadad. Om din skiva har en underlimmad diskho, är det extra viktigt att ändträet och kanter vid diskhon alltid har ett bra skydd. Gör så här: Slipa vid behov med fint sandpapper eller

slipsvamp. Torka rent. Lägg på ett tunt lager LiGna Hårdvaxolja. Torka i träets längdriktning med torr trasa. Se till att en tunn film uppstår. Låt torka i minst åtta timmar. Vid hårt sliten skiva eller om ytan slipats trären upprepas behandlingen ytterligare två gånger. Var försiktig så att hårdvaxoljan inte kommer i kontakt med något annat än bänkskivan. Om så sker, torka bort direkt!

Intorkad hårdvaxolja är mycket svår att avlägsna! Hårdvaxolja i burk har en begränsad hållbarhet och bör därför förbrukas inom ett år. Skruva alltid på korken ordentligt. De trasor och svampar du använt kan självantända då oljan oxiderar! Blöt med vatten och slå in lufttätt eller elda under kontrollerade former!

VAXADE SKIVOR

Björkskivor är alltid vaxade, men även skivor av andra träslag kan vaxas. Med vaxning bibehålls färgtonerna i träet och ljusa träslag ska ju behållas ljusa. Med olja djupnar tonerna, vilket oftast eftersträvas. Björk däremot blir mörk och flammig. Om din skiva är vaxad, kräver den underhåll. Behandla skivorna med vax så fort ytan känns sträv, uttorkad eller sliten.

Lämna inte vatten på ytan och skydda träet mot värme från exempelvis kaffebruggare eller frituregryta. En vaxad yta är behandlad i flera steg. Slutresultatet är en hård, skyddande yta. På en sådan yta ska du aldrig använda slipande material som exempelvis ScotchBrite eller slippapper.

OLJADE SKIVOR

Första tidens behandling av oljade skivor är oerhört viktig för att de ska förbli lättskötta och snygga under en lång tid framöver. Träskivans fibrer behöver mättas med olja för att skivan skall bli formstabil samt motstå fukt och smuts.

Detta sker med upprepade behandlingar och tar cirka ett år. När detta är klart har du fått en helt underbar naturprodukt.

Efter montering oljas samtliga sidor och kanter med LiGna Träolja, vilket är en högraffinerad kallpressad och rå linolja. Lägg på ett ordentligt lager och arbeta in oljan med trasa. För extra len yta använder du mjuk slipkloss (extra fin). Glöm inte kanterna! Låt oljan ligga på i 30 minuter. Fördela emellanåt överskottet till de delar som suger upp mycket. Gnugga sedan ytorna torra med en luddfri trasa. Var försiktig så att oljan inte kommer i kontakt med annat än bänkskivan. Om så sker torka bort direkt! Intorkad olja är mycket svår att avlägsna! Om inte ytan torkas helt torr efter en halvtimme utan får ligga längre så torkar den till en kladdig, seg yta som är mycket svår att få bort. Den trasa eller svamp som du använt kan självantända då oljan oxiderar! Blöt med vatten och slå in lufttätt eller elda under kontrollerade former!

Efter en oljebehandling kan olja tränga upp i flera dagar och skada tidningar och böcker! Upprepa behandlingen ytterligare en gång första veckan, därefter en gång i veckan under tre veckor. Upprepa efter en månad, tre månader och sex månader. Behandla sedan med olja och trasa en eller två gånger om året. Har det kommit smuts ner i träets porer, använder du mjuk slipkloss (extra fin).

BEHANDLA MED NY OLJA

Efter en månad eller två behöver träet ytterligare behandlingar. Till en början kommer fibrer att resa sig så att ytan känns sträv. Då använder du en mjuk slipkloss (extra fin) och arbetar i träets längdriktning varefter skivan behandlas med ny olja. En del starka rengöringsmedel löser olja. Då blir ytan ljus och sträv. Behandla med olja omedelbart som beskrivits ovan och försök hitta ett

rengöringsmedel som inte löser olja.

OM OLYCKAN ÄR FRAME

Ditt hem är säkert inget museum, och därför är det oundvikligt med småskador i yta och kanter, hur försiktig du än är. En träyta tål inte att du ställer heta kärl på den. Starka rengöringsmedel liksom andra starka vätskor som alkohol kan också påverka skivan. Om ytan har skadats eller missfärgats kan du alltid slipa bänkskivan. Det är just det som är fördelen med massivt trä.

Efter en sådan slipning måste du ytbehandla från grunden igen. Det material som behövs finns hos våra återförsäljare. Slagmärken kan många gånger repareras med hjälp av varmt vatten som får träet att svälla och återta sin form. Detta är lättast med trä som behandlats med olja och svårast med en vaxad yta, men det kan alltid vara värt ett försök.

Har du slipat ytan, kan du alltid byta från olja till vax eller tvärtom, men ytan måste behandlas som om den var obehandlad. Vid byte från en behandling till en annan gäller alltid att man slipar ner hela ytan ordentligt. Detta görs lämpligast när skivorna ändå är i behov av ny behandling. Putsningen blir betydligt enklare när ytan är lite uttorkad och sliten jämfört med nybehandlad.

Väljer du olja, behandlar du enligt det schema som beskrivits tidigare. Väljer du vax, följer du fabrikantens anvisningar. Väljer du LiGna Hårdvaxolja behandla då skivan tre gånger som beskrivs i avsnittet "Hårdvaxoljade skivor". Undvik linolja på en skiva av björk. Då riskerar du att skivan blir mörk och flammig. För att reparera det, måste flera millimeter slipas bort. På björk bör du använda vax eller LiGna Hårdvaxolja.

SKÖTSELANVISNINGAR FÖR PORSLIN OCH ROSTFRITT

SANITETSPORSLIN

Våra tvättställ har en glaserad yta. Denna är lätt att hålla ren och är beständig mot de flesta kemikalier. Använd vanliga rengöringsmedel.

Rengöringsredskap som innehåller hårda slipmedel, såsom stålull och grön fibersvamp, skall inte användas. Starka syror, t ex saltsyra och svavelsyra, och starka alkalier, t ex kaustiksoda, bör inte användas. Droppande kranar bör snarast repareras.

ROSTFRIA DISK- OCH TVÄTTBÄNKAR

Den rostfria plåtytan bör torkas ren efter varje användning med en fuktig trasa eller svamp, som eventuellt doppats i diskmedelslösning som sedan sköljes bort. Torrtorka efter. Använd ej hårda eller vassa föremål, stålull eller liknande.

Matta partier på plåten får tillbaka sin lyster om man strör på lite krita och gnuggar med mjuk trasa. Efter all rengöring skall plåtytan sköljas med vatten och torrtorkas. Hantera inte syror och andra aggressiva ämnen på disk- eller tvättbänken. Även inläggningsspad,

sockrade och saltade vätskor, som får torka in kan ge fläckar som är svåra att avlägsna.

Missfärgningar av den rostfria ytan kan även uppstå om ämnen med järninnehåll typ stålull, spik, grus och smuts får ligga på den fuktiga ytan. Missfärgningen kommer inte från det rostfria materialet utan från det främmande materialet. Även vatten i vissa kommuner kan ge upphov till missfärgningar. Använd inte stålull eller fibersvamp på bänkplanet, däremot kan fibersvampen med fördel användas i disklåda och slasktratt. OBS! Det är viktigt att torka och gnugga i bänkens längdriktning.

GODA RÅD OM SPISFLÄKTEN

Starta alltid spisfläkten innan du sätter igång med matlagningen, annars utnyttjar du inte kapaciteten ordentligt. Kom ihåg att låta spisfläkten gå upp till 15 minuter efter matlagningen.

SPARA PÅ ENERGIN

En spisfläkt som går på högfart förbrukar dubbelt så mycket energi som en som går på lågfart. Högsta läget används som regel bara när man kokar något som luktar eller osar mycket.

GODA VENTILATIONS- FÖRHÅLLANDEN

Om spisfläkten inte fungerar som den ska, kan det bero på att slangen har veckat sig, lång kanal med många böjar, för liten takhuv i förhållande till ventilationsröret m.m. Goda ventilationsförhållanden ger en effektiv funktion och därmed lägre elförbrukning.

RENGÖRING

Torka fettfiltret med en trasa, diska vid behov. Som huvudregel bör du aldrig använda rengöringsprodukter med slipmedel. Alla spiskupor rengörs med fuktig trasa eventuellt med diskmedel på. Glasskärmen rengörs med fönsterputs.

FILTER

Det är viktigt att diska fettfiltret minst varannan månad. Filtret diskas antingen för hand eller i diskmaskin. Har du kolfilter i din spisfläkt kan detta inte diskas, utan måste bytas ut 1-2 gånger per år. OBS! Flambera aldrig på spisen under spisfläkten.

 myresjökök

Myresjökök AB, Box 603, 343 24 Älmhult
Konsumentkontakt tel. 0476-557 00, fax. 0476-152 82
www.myresjokok.se

Dörrar och garderober

Dörrarna i och till din bostad är utformade för att vara funktionella och hållbara. På följande sidor finns anvisningar för hur du rengör dina dörrar och smörjer gångjärnen.

Garderobernas dörrar kan justeras vid behov genom att skruva vid gångjärnen. Följ din leverantörs anvisningar, som finns på följande sidor.

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om du får problem med dörrar eller garderober. Efter garantitidens utgång kontaktar du i första hand leverantören direkt.

Som vägledning vid val av material för rengöring och reparation av dörrsnickerier, lämnar vi här en kortfattad beskrivning av den ytbehandling våra produkter genomgår före leverans. Ni finner här vidare uppgifter om rengöringsmedel samt färger och annat ytbehandlingsmaterial som vi rekommenderar.

Täckmålade produkter

Produkterna är målade med lacker för inomhusbruk med halvmatt glans, som uppfyller höga krav på fyllighet, repfasthet, nötning och utseende samt har hög hårdighet mot de flesta hushållskemikalier, fett och lösningsmedel.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel. dock ej alkalisk. Förslagsvis vanligt diskmedel. Använd inte medel som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Fukta ytan nedifrån och upp men rengör uppifrån och ned. Annars finns risk för att ränder uppstår. Eftertorka
Underhåll:	Som regel krävs enbart rengöring om ej skador uppstått eller förslitningen varit onormal.
Bättring:	Mindre skador penselbättras. Fråga i er färghandel efter produkt lämpad för inomhussnickerier. Större skador kräver som regel spackling och total ommålning. Testa lämpligen först på ett mindre parti på t.ex. dörrrens bakkant för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen. Beakta att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Fanerade klarlackerade produkter

Fanerade produkter är ytbehandlade med klarlack som ger god fyllighet, repfasthet och ytfinish samt god hårdighet mot de flesta hushållskemikalie.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel. Förslagsvis vanligt diskmedel. Doppa en svamp eller trasa i lösningen och vrid ur väl. Rengör uppifrån och ned. Eftertorka. Avänd ej överskott av vatten och inte medel som kan repa eller lösa upp lacken. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc.
Underhåll:	Som regel krävs enbart rengöring om ej skador uppstått eller förslitningen varit onormal. Produkter som används för möbelunderhåll t.ex. möbelvax och vaxpolish kan användas men krävs normalt inte.
Kvistgulning:	I virke till målade karmar förekommer kvistar. Beroende på träets egenskaper och miljön som karmen är monterad i så ingår det i verkets naturliga åldrande att kvistarna med tiden kan urskiljas genom ytbehandlingen. Bättring av kvistgulning se rubrik "Bättring".
Bättring:	Mindre skador penselbättras med klarlack i lämplig ton och glans. Större skador kräver nerslipning och total omlackering. Testa lämpligen först på ett mindre parti på t.ex. dörrrens bakkant för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen. Beakta att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Förvaltning drift & underhåll

Innerdörrar/Spegeldörrar

Produktfakta	Innerdörrar levereras enligt följande specifikationer. Miljövarudeklarationer återfinnes i separat dokument på vår hemsida www.swedoor.se	
Dörrblad	Dörrblad typ Easy, Easy Natur, Easy Effect och Style har distansmaterial av honeycomb (cellformat papper) med ramträ runt om. Dörrblad typ Stable och Compact har massiv fyllning av skivmaterial liknande spånskiva med ramträ runt om. Dörren är målad i över och underkant. Furu spegeldörrar Craft utföres med massiv furu i ramträ och speglar. Målade spegeldörrar Tradition har massivt trä i ramdelarna med ytskikt och speglar i träfibermaterial. Dörblad typ Purity har ram och spegel av träfibermaterial som är belagd med vit folie. Purity Finish har ram och spegel av träfibermaterial som är belagd med trämonstrad folie. Målade dörrblad typ Unique har massivt trä i ramdelarna med ytskikt och speglar i träfibermaterial som därefter målas. Dörren är målad i över och underkant. Fanerade dörrblad typ Unique har massivt träfibermaterial i ramdelarna och speglarna som därefter faneras och klarlackeras. Selection har massiv fyllning av skivmaterial liknande spånskiva med ramträ runt om. Dörren är ytbehandlas i över och underkant. Var uppmärksam på att vissa tejsorter kan skada målade och fanerade ytor.	
Karm	Obehandlad karm och karm med genomsynlig ytbehandling har en träkvalitet utan lagningar och finger-skarv i virkesklass C. Fanerad karm har virkesklass A. Målad karm har virkesklass D. Virkesklass A-D enligt SS 81 73 02 se sid 1:39.	
Typgodkännande	Swedoor brand- och ljudisolerande dörrar är typgodkända av SITAC AB.	
Beslag	Se respektive dörrtyp under avsnitt 1, 2, 3 och 4.	
Garanti	2 års garanti mot fabriktionsfel. Detta förutsätter naturligtvis att Swedoors monterings- och skötselanvisningar följs.	
Målade dörrblad	Färgen är en tvåkomponents halvblank syrahärdande täckfärg, som uppfyller höga krav på fyllighet, repfasthet, nötning och utseende samt har stor motståndskraft mot de flesta hushållskemikalier, fett och lösningsmedel.	
Rengöring/underhåll	Se Skötselanvisningar sid 11:9, 11:10.	
Justering	Gångjärn:	Våra innerdörrar levereras med snap-in gångjärn. Dessa gångjärn kan justeras 2 mm uppåt eller nedåt, med hjälp av en skruv i topp och botten av karmens gångjärnsstolpe.
	Slutblecket:	Kan lätt justeras genom att böja ut justertungan med en skruvmejsel.

11:22

SKÖTSELANVISNING

SKJUTDÖRRAR & INREDNING

RENGÖRINGSTIPS FÖR SPEGEL

Om du får smuts eller fläckar på spegelytan använd först fönsterputs. Om detta inte hjälper kan du använda ett **rakblad** eller **stålull** av typ "Svinto". (Obs! Endast stålull ej Scotch brite eller liknande.) Glaset **blir inte repat** varken av rakblad eller av stålull.

RENGÖRINGSTIPS FÖR MÅLADE YTOR

Rengöres med milda och i hushållet vanliga förekommande rengöringsmedel. Använd **ALDRIG** skurmedel, stålull eller liknande preparat, som innehåller slipmedel eller medel med ammoniak.

RENGÖRINGSTIPS FÖR LACKERADE TRÄYTOR

Fanerade och massiva träytor är mer eller mindre poriga. Var därför sparsam med vatten vid rengöring. Använd lätt fuktad trasa och torka efter med väl urvriden trasa. Lämpliga rengöringsmedel är samma som målade ytor. Använd aldrig thinner för fläckborttagning.

RENGÖRINGSTIPS FÖR LAMINAT- OCH MELAMINBELAGDA YTOR

Rengöres med i hushållet förekommande rengöringsmedel, i likhet med målade och lackerade ytor. Ämnen som kan förorsaka missfärgningar eller frätskador (jod, vätesuperoxid, bläck, mineralsyror etc.) skall givetvis undvikas.

RENGÖRINGSTIPS FÖR BACKAR OCH INREDNINGSDETALJER

Efter rengöring med lämpligt syntetiskt rengöringsmedel eftertorkas med fuktig trasa för att undvika statisk elektricitet. Kristallolja, aceton och liknande medel får ej användas, då dessa medel kan skada plastdetaljer.

RENGÖRINGSTIPS FÖR OLJADE YTOR

Oljade ytor ska inte underhållsbehandlas med olja. Rengöring görs med en fuktad trasa, ev. med lite mild tvållösning, varefter ytorna torkas väl.

RENGÖRINGSTIPS FÖR PROFILER & SKENOR

Torka vid behov av profilerna och fronten med en fuktig trasa. Golvskenan dammsugs med jämna mellanrum för bästa möjliga gång.

Fronter

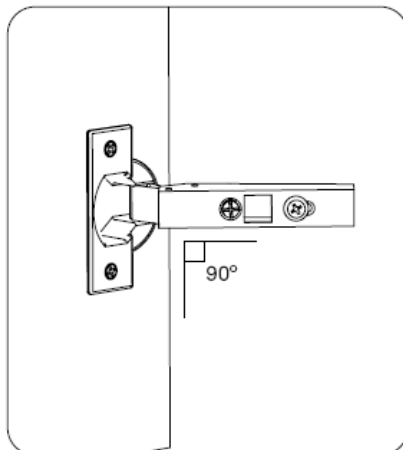

BILD 54. Montering av gångjärn på lucka/dörr. Tryck ner gångjärnets "gryta" i det stora hålet. Skruva fast de förmonterade träskruvarna. OBS! Överdra inte skruvarna så att "gången" blir förstörd.

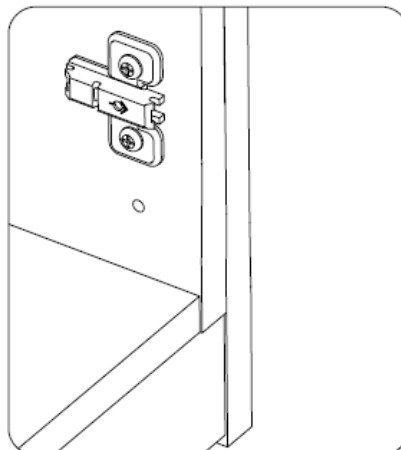

BILD 55. Montering av gångjärn i skåp. Mät ut var gångjärnets platta skall monteras med utgångsläge från gångjärnets placering på luckan/dörr. Skruva fast de förmonterade skruvarna. OBS! Överdra inte skruvarna så att "gången" blir förstörd.

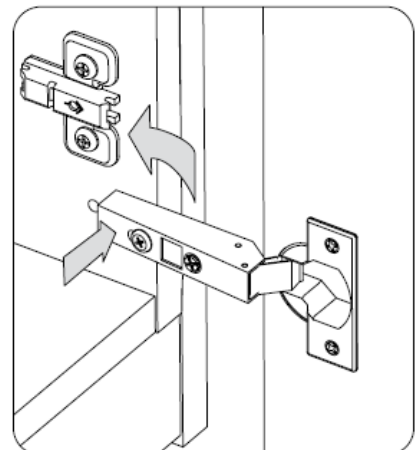

BILD 56. Gångjärnet snäpps fast på monteringsplattan.

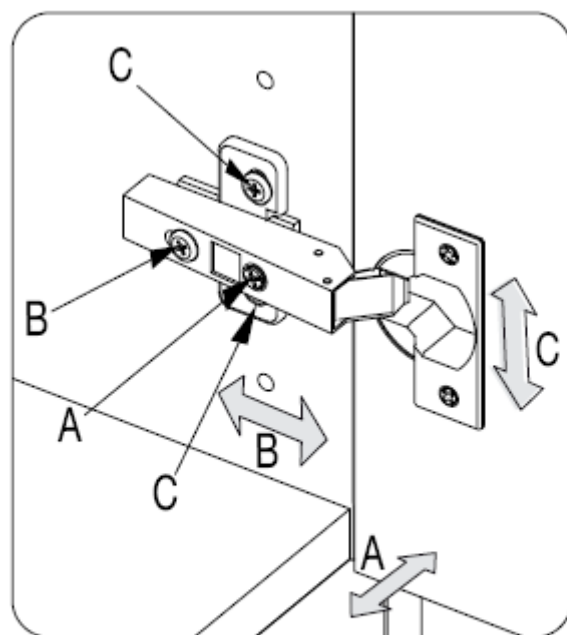

BILD 57. Justering av gångjärn.

A) Sidled
B) Djupled
C) Höjdlid

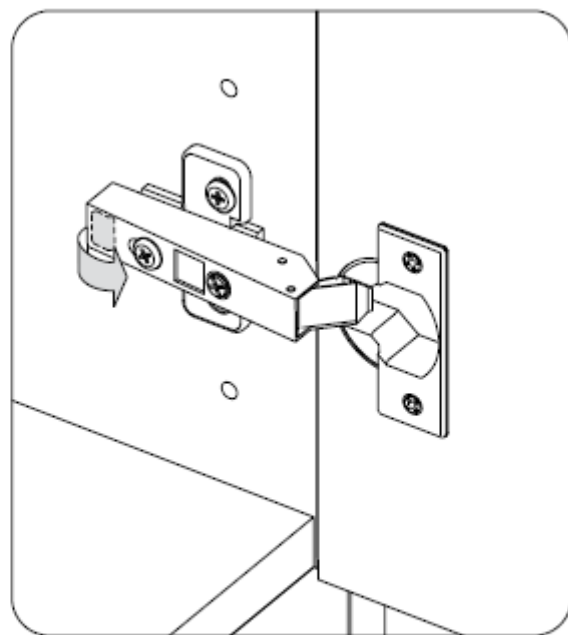

BILD 58. Demontering. Tryck in spärren i gångjärnets bakre del och haka av.

Fönster och fönsterbänkar

Dina fönster håller hög standard och är valda för att bevara ett bra och sunt inomhusklimat. Fönstren har bättre värmeisolerande egenskaper än genomsnittet på marknaden (U_p -värde= 1,1 W/m²C) och sparar på så sätt energi.

Kondens

Fönster med god isoleringsförmåga (lågt U_p -värde) kan efter kalla nätter få kondens på ytterrutans utsida. Det har inget samband med dålig kvalitet, snarare tvärtom. Det beror på att fönstret isolerar så effektivt att nästan ingen värme tränger ut till det yttersta glaset. Under en klar och kall natt kan den yttre glasskivan kylas ner och när värmen återvänder kan glaset vara kallare än utomhusluften. Om det dessutom är hög luftfuktighet kan det sätta sig som kondens på glasrutan. Kondensen förekommer i regel under korta perioder på våren och hösten när temperaturskillnaden är stor mellan dag och natt. Kondensen bildas på natten och försvinner oftast på morgontimmarna så snart uteluften blir varmare.

Persienner

Om du sätter egna persienner i fönstren, tänk på att mörka persienner kan bli mycket varma av solinstrålning, vilket gör att temperaturen mellan glaset kan bli så hög att sprickor i glaset uppstår. Att sätta persienner mellan glaset kan orsaka skador på dina fönster, sätt därför endast ljusa persienner på insidan av fönstret. Tänk på att du kan få ljudproblem om du borrar i karmen.

Rengöring och underhåll

Fönsterglaset måste rengöras och fönstrets gångjärn behöver smörjas regelbundet. Följ anvisningarna från din fönsterleverantör.

Fönsterbänkar av natursten

För regelbundet underhåll räcker det att du torkar av ytan med en fuktig trasa. Observera att ytan som ofta är polerad är känslig mot sura vätskor. Det är därför viktigt att torka upp vattenspill.

Utförliga skötsel- och underhållsanvisningar från din leverantör finns på följande sidor under denna flik, se under rubrik "marmor/kalksten".

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice om det uppstår fel på dina fönster eller fönsterbänkar som du inte själv har orsakat. Efter garantitidens utgång kontaktar du din leverantör direkt.

Monterings- och skötselanvisning

Elit Original (ej H-fönster) Elit Objekt Elit Tradition

Leveransskedet

Förutom nedanstående anvisningar kan kompletterande information erhållas i HusAMA 98, kap NSC.

TRANSPORT

Under transport ska fönster skyddas mot fukt och nederbörd samt nedsmutsning. De ska därför transporteras med täckta fordon. Fönster ska transporteras stående på kant och ej liggande, se fig 1.

LEVERANSMOTTAGNING

Kontroll av fönster/fönsterdörrar/fasta karmar ska utföras vid leveransmottagning. Eventuella transportsador och brister i leveransomfattning ska av mottagaren omgående anges på fraktsedel samt meddelas transportören och Elitfönster AB.

Synliga fel ska påtalas före monteringen, dock senast 5 dagar efter mottagen leverans. I övrigt gäller bestämmelser i ABM 92 punkt 13 – 16.

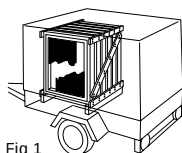

Fig 1

3

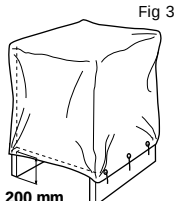
Leveransskedet

Lagring – utomhus

Om fönstren lagras utomhus bör detta ske endast tillfälligt under kort tid.

Observera att:

- lagring bör ske under tak t ex i kallförråd, garage eller liknande.
- lokalen ska vara väl ventilerad och god luftning anordnas under och mellan fönstren.
- endast i undantagsfall kan lagring ske under presenning, som då väl skall täcka fönsterpartiets översida och sidor och förankras så att nederbörd ej kan tränga in, se fig 3.
- fönstren placeras på högkant på ett plant underlag med minst 200 mm fritt avstånd mellan fönster och mark.
- utrymmet under presenningen skall vara väl ventilerat.
- beslag m m som levereras separat skall förvaras inomhus.

200 mm

5

Byggskedet

Täckmålning

Utvändiga ytor

- Grundmåla en gång med alkydbaserad grundfärg. Låt torka.
- Färdigmåla två gånger med oljealkydfärg. Karmbottenstycke och bågunder stycke stryks en tredje gång. Låt torka väl mellan strykningarna.

Invändiga ytor

- Grundmåla med alkydbaserad grundfärg. Låt torka.
- Slipa lätt med fint slippapper.
- Spackla ev. ojämnheter och sprickor med snickerispackel och slipa därefter lätt med fint slippapper.
- Stryk helst ytterligare en gång med alkydbaserad grundfärg och efterslipa med fint slippapper.
- Färdigmåla med alkydfärg (högbland eller halvmatt). Låt torka väl.

7

Leveransskedet

Innehåll

Transport	3
Leveransmottagning	3
Lagring på byggplatsen.....	4
Byggskedet	
Montering	6
Fogning/Drevning	16
Justering	19
Skydd av monterat fönster under byggnadstiden	20
Ytbehandling av obehandlade fönster	21
Rengöring av glas	23
Brukskedet	
Rengöring av glas	23
Barnsäkerhetsbeslag	24
Underhåll och skötsel	26
Kondens	30
Reklamation	33
Garanti	34
Miljö	35

2

Leveransskedet

LAGRING PÅ BYGGPLATSEN

Allmänt

Fönster ska under lagring, hantering och montering skyddas mot nederbörd, markfukt eller annan fukt och nedsmutsning. Hantering ska ske med sådan var-samhet att inte fönstren skadas eller deformeras.

Lagring – inomhus

I första hand bör fönster/fönsterpaket lagras inomhus skyddade mot nederbörd. Lagring sker stående på kant, ej liggande

Observera att:

- lokalen skall vara väl ventilerad
- luftfuktigheten skall hållas konstant låg
- fönstren skall placeras på högkant på plant underlag minst 100 mm över golv, och så att beslagen inte skadar övriga fönster, se fig 2.

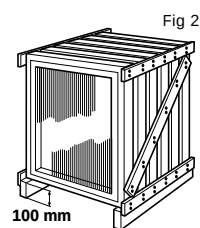

Fig 2

100 mm

4

Byggskedet

YTBEHANDLING AV OBEHANDLADE FÖNSTER

Allmänt

Obehandlade fönster ska alltid ytbehandlas in- och utvändigt före montering. För lämpliga ytbehandlingsmaterial, såsom rengöringsmedel, täckfärg, lasyr och verktyg erhålles information från färgleverantör eller färghandel. Nedanstående anvisningar anger endast typ av rengöringsmedel och ytbehandlingsmedel och ej något fabrikat.

Observera! Tätlist mellan karm och båg samt tätningsband vid isolerrutor får inte övermålas/laseras. Ev. färg eller lasyr som kommer på lister, band eller skenor ska genast torkas av. Spanjoletter, fönsterbromsar, koppelbeslag, gångjärn och övriga beslag får ej övermålas eftersom deras funktion då försämras.

Rengöring

Borsta av löst sittande smuts och damm. Slipa lätt i träets längdriktning med ett fint slippapper så att eventuell fiberresning försvinner.

6

Byggskedet

Förutom nedanstående anvisningar kan kompletterande information erhållas i HusAMA 98, kap NSC.

MONTERING

Allmänt

Förutom de anvisningar för montering som vi lämnar i det här kapitlet hänvisar vi även till följande allmänna föreskrifter och svenska standarder:

- HusAMA 98, kap NSC
- Svensk Standard SS 81 73 32 Dörrar och fönster: Karminfästning – Klassindelning och val av don.
- "Fönsters montering i vägg", publikation utgiven av SNIRI (Snickerifabrikernas Riksförbund)

OBS! Obehandlade produkter ska alltid behandlas ut- och invändigt före montering.

Enheterna ska monteras så att de vid behov kan demonteras utan avsevärda ingrepp i fönster eller väggstomme, t ex vid återanvändning av fönster eller väggdelar. Samtidigt ska karmen monteras i vägghålet

8

Byggskedet

FOGNING/DREVNING

Fog mellan karm och vägg ska utföras så att den fungerar som en fortsättning av väggen fram mot fönsterkarmen.

Utförandet ska därför ge:

vid fogens utsida

- regnskydd
- vindsydd
- ventilation
- dränering

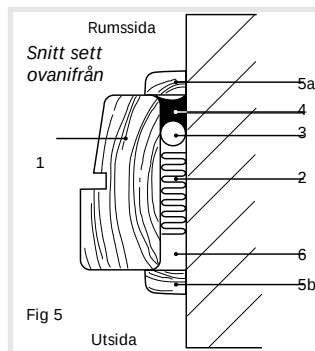
vid fogens mittdel

- värmeisolering
- ljudisolering

vid fogens rumssida

- lufttätning
- ångtätning
- ljudtätning
- brandtätning (brandfönster)

Fogning/drevning, forts.

17

i karm och vägg. Fogmassa och bottenlist kan ersättas med EPDM-gummiprofil, fogband e dyl.

Byggskedet

Fogning/drevning av fog mellan karm och vägg utförs enligt fig 5.

Drevning får inte utföras så hårt att karmen böjer inåt från väggen och ska göras med ett icke fuktupptagande isoleringsmaterial.

(förklaringar t. fig. 5)

- 1 Fönsterkarm
- 2 Värme-/ljudisolering (drevning). Utförs med icke fuktupptagande isoleringsmaterial.
- 3,4 Luft- och ångtätning (tätfog). Ska placeras vid karmens rumssida. Utförs med bottenlist (3) och elastisk fogmassa (4). Fogmassan ska ha god vidhäftningsförmåga mot aktuella material

18

Byggskedet

Fogning/drevning, forts.

- 5a Invändig smyglist. Används där risk föreligger för mekanisk åverkan på synlig fogmassa eller där önskan om dold fog föreligger.
- 5b Utvändig smyglist. Trälister kan ersättas med smygbleck e dyl. Listen förhindrar inträngning av slagregn.
- 6 Luft- och dräneringskanal. Underlättar luftning och uttorkning av ev. fukt i fogutrymmet mellan karm och vägg. Kanalen ska vara minst 15 mm och löpa runt hela fönsterkarmen.

Källa "Fönsters placering i vägg", SNIRI

Montering av fönsterbleck

Fönsterbleck utformas och monteras i enlighet med HusAMA, kap JT-52 och svensk standard SS 36 45 10.

Montering av spröjs

Montering av spröjs framgår av anvisning som medföljer spröjsförpackningen.

Byggskedet

Då polyuretanskum användes som isoleringsmaterial i fogen måste denna anbringas så att utvändigt luftningskanal eller tätfog på rumssidan ej fylles med skum. Observera risken för att skummet vid sin expansion kan deformera långa karmstycken.

Fogmassa vid fogens rumssida ska vara diffusionstät, elastisk och ha hög vidhäftning mot väggmaterialet och karmen.

Vid montering av ljudisolerande fönster är det av stor vikt att tätning av fogen utförs med stor noggrannhet så att små hål eller springor ej uppkommer. Minsta läckage för luft nedsätter i betydande grad ljudreduktionen.

JUSTERING

Vid sättningar i byggnadsstommen kan karmen behöva efterjusteras. Detta sker enkelt med hjälp av karmskruvarna. Vid justering lossas skruven först och sedan karmhylsan.

19

20

Byggskedet

SKYDD AV MONTERAT FÖNSTER UNDER BYGGNADSTIDEN

Under byggnadstiden ska fönstret skyddas väl mot varje form av yttre åverkan. Beslag får inte utsättas för färg, puts- eller murbruk, betongvatten eller andra frätande ämnen. Färg får inte heller förekomma på tätlist, beslagens rörliga delar eller på glidskenor. Glas ska skyddas noggrant vid arbete med vinkelslip eller svetsutrustning i närheten av fönstret. Om plastfolie och tejp används för att skydda fönstret observera då risken för skador på fönstrets ytbehandling av folien (kontaktmissfärgning) eller tejpens samt vid borttagning av tejp eller folie, t ex vidhäftning mellan folie respektive tejp och målade ytor (färgsläppning).

Se till att fukten i byggnaden vädras ut genom en forcerad ventilation och god värmetillförsel.

Då fönstret hålls öppet för utventilering av byggfukt under bruksskedet ska observeras att den invändiga ytbehandlingen kan ta skada av fuktpåverkanen, t ex av regnvatten eller kondensvatten.

21

BARNSÄKERHETSBSLAG

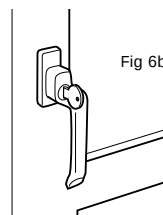
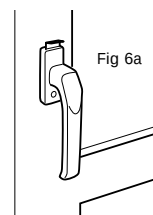
Barnspärr på sidhängda fönster

Barnspärr är ej standard. Som tillval finns t ex handtagsspärr KISI, eller vädringsbeslag Fix 93.

Barnspärr på fönsterdörr

- Barnspärr, som sitter i anslutning till handtaget. Spärren frigörs genom att den skjuts uppåt. Spärren är låst i nedtryckt läge, se fig 6a.
- Hos vissa dörrar utgörs barnspärren av en nyckel. Efter låsning ska nyckeln tas ur låset och förvaras på säker plats (ej i närheten av dörr), se fig 6b.

Observera! Fönsterdörrar som inte är placerade i markplan, måste förses med dubbla barnsäkerhetsanordningar (tillval). Spärrarna th kompletteras då med ex v uppställningsbeslag Fix 160 S.

22

Byggskedet/Bruksskedet

UNDERHÅLL OCH SKÖTSEL

Rengöring av belagda glas (energiglas, självrengörande glas mm)

Om glaset har belagd yta som är åtkomligt för putsning:

- Undvik att vidröra glasytan med fingrar eller smutsiga handskar.
- Använd flytande fönsterputsmedel, mycket vatten och mjukt luddfritt tyg eller gummiskrapa.
- Svåra fläckar kan tas bort med industrisprit eller aceton.
- Mild metallpolish kan användas för att avlägsna andra fläckar. Notera dock att medlet ska tvättas bort med industrisprit och använd därefter fönsterputsmedel.
- Använd aldrig vassa metallföremål eller stålull vid rengöringen, (detta gäller allt glas).

Skötsel av beslag och tätlist

För att fönster och fönsterdörrar ska fungera tillfredsställande fordras normalt att beslagen rengörs och smörjs minst en gång om året. Spanjolettens låskolvar och låshus smörjs med tunn silikonolja eller annan vattenfri olja. Tätlisterna ska hållas rena och hela. Skadade lister ger luftläckage och ska bytas.

23

Bruksskedet

Allmänt om underhåll av ytbehandling

Behovet av underhåll av ytbehandling är beroende av bl a fönstrets placering i väggen, takutsprång, fönstrets orientering i olika väderstreck, byggnadens geografiska placering, klimatiska påkänningar såsom regn, sol och vind. Underhållsintervallen kan därför variera t o m för fönster i samma byggnad.

För lämpliga material, såsom rengöringsmedel, täckfärg, lasyr och verktyg erhålls information från färgleverantör eller färghandel. Nedanstående anvisningar anger endast typ av rengöringsmedel och ytbehandlingsmedel och ej något fabrikat.

Observera! Tätlist mellan karm och båge samt tätningsband vid isoler-rutor får inte övermålas/laseras. Ev. färg eller lasyr som kommer på lister, band eller skenor ska genast torkas av. Spanjoletter, fönsterbromsar, koppelbeslag, gångjärn och övriga beslag får ej övermålas eftersom deras funktion då försämras.

24

Underhåll av täckmålade fönster

Täckmålade fönster ska kontrolleras årligen. Om färgen uppvisar blåsor, sprickor, flagor eller matthet ska ommålning ske enligt följande:

Utvändiga ytor

- Tvätta fönstret med milt alkaliskt rengöringsmedel (kontrollera innehållet på förpackningen).
- Skrapa och slipa bort sprucken och löst sittande färg samt skrapa bort ev. framträngande kåda.
- Laga ev sprickor t ex i hörnfogar eller vid fönsterbleck med plastisk fogmassa.
- Grunda renskrapade ytor med alkydgrundfärg. Låt torka.
- Stryk en andra gång med oljealkydfärg. Var särskilt noggrann och stryk på flödigt vid fönstrets nedre delar, på ändträ och vid hörnfogar.

Invändiga ytor

- Normalt krävs här endast rengöring i form av tvättning med vatten och milt rengöringsmedel.
- Vid ev. ommålning görs först en lätt slipning med fint slippapper därefter grundning med alkydfärg.
- Stryk en andra gång med alkydfärg.

25

Bruksskedet

KONDENS

Kondens på fönstrets insida

Kondens på fönstrets insida uppkommer då varm och fuktig rumsluft kyls ned vid en kall glasyta och avsätts i form av imma på glasets insida. I ett nybyggt hus finns under lång tid kvarvarande fukt från inbyggda byggmaterial, s k byggfukt, som lätt ger upphov till kondens. Byggfukten försvinner med tiden.

Otillräcklig eller icke fungerande ventilation ger också upphov till kondens. Djupa fönsternischer och fönsterbänkar, liksom täta gardinarrangemang kan hindra värmen från radiatorer att strömma upp utefter fönstret och värma glasytan. Fönsterbänkar bör därför monteras med en springa mellan fönstret och fönsterbänken, se fig 7.

Risken för kondens minskar hos fönster, som monterats med glasets insida långt in mot rummet.

Höjd rumstemperaturen minskar kondensrisken medan sänkt rumstemperatur ökar risken.

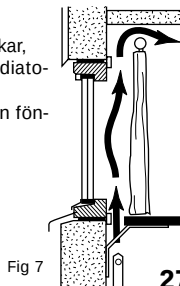

Fig 7

27

Bruksskedet

Risken för denna typ av kondens kan minskas genom någon av följande faktorer.

- Markiser som nattetid avskärmar ytterglaset mot himlen.
- Träd eller buskar, som avskärmar ytterglaset mot himlen.
- Något högre rumstemperatur de nätter då risk för ytterglaskondens finns. Då ytterglaset temperatur höjs minskar också risken för ytterglaskondens.

Väl rengjorda glasytor minskar generellt risken för att kondensen "fastnar" på glasytan.

29

Bruksskedet

GARANTI

Under förutsättning att anvisningar om lagring, montering, skötsel och underhåll följs lämnar Elitfönster AB garanti i enlighet med ABM 92, § 17 enligt följande:

“ Om inte annat föreskrivs i övriga avtalshandlingar ansvarar säljaren för fel i varan som framträder inom två år från varans avlämnande. Har varan levererats till ett projekt för vilket slutbesiktning ska ske, räknas angiven tid från den dag projektet blivit godkänt. Säljaren är inte ansvarig enligt första stycket om han gör sannolikt att felet beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse eller bristfällig lagring, hantering eller montering av varan eller på annat förhållande som kan hänföras till köparen ”

Under förutsättning att ovanstående anvisningar om lagring, montering, skötsel och underhåll följs, lämnar dessutom Elitfönster AB 10 års garanti i Sverige på impregnerade och i fabrikt behandlade fönster, fönsterdörrar och fasta karmar med isolerglas.

- Mot rötskador i virket
- Mot kondens mellan glasen i isolerrutor
- På fönstrets inklusive beslagens funktion

För fönster i icke slutbesiktigade byggnadsobjekt räknas garantitiden från fakturans datum. För fönster i objekt som slutbesiktigats gäller datum för slutbesiktning.

31

Underhåll av laserade fönster

Laserade fönster ska kontrolleras och vid utsatta lägen underhållas varje år. Om utvändiga ytor visar tecken på uttorkning (t ex ytsprickor), matthet eller grånad ska ommålning ske enligt följande:

Utvändiga ytor

- Slipa ytan med fint slippapper och skrapa bort eventuellt framträngande kåda.
- Tvätta med en trasa indränkt i lacknafta.
- Laga ev sprickor t ex i hörnfogar eller vid fönsterbleck med plastisk fogmassa.
- Stryk träytorna med pigmenterad alkydlasyr med hjälp av en trasa eller pensel.

Invändiga ytor

- Normalt krävs här endast rengöring i form av tvättning med vatten och milt rengöringsmedel.
- Vid eventuell ommålning görs först en lätt slipning med fint slippapper varefter ytan stryks med opigmenterad klarlack.

26

Bruksskedet

Kondens på fönstrets utsida

Hos mycket välisolerade fönster kan i ett fåtal fall och under speciella omständigheter, kondens uppkomma på yttre glasets utsida. Det är inget fel på fönstret, utan ett bevis på att det isolerar väl. Utvändig kondensbildning är ett tecken på mycket litet värmeläckage genom fönstret, och kan uppstå när det är placerat i ett oskyddat läge i byggnaden, (t ex utan avskärmande buskar eller träd framför, inget tak-utsprång, placering långt ut i fasaden etc) eller i ett läge där luftfuktigheten är mycket hög. Se fig. 8.

Kondensen uppstår i regel på natten och försvinner under morgontimmarna. Orsaken är att rutan isolerar så effektivt att nästan ingen värme tränger ut till det yttre glasets. Det gör att ytterrutan en klar natt kan bli kallare än utomhusluften. Den höga luftfuktigheten avsätts då som tillfällig kondens på fönstrets utsida.

I förekommande fall sker detta främst en kort period under höst och vår, när temperaturskillnaderna mellan natt och dag är mycket stora. På morgonen värms luften och rutan upp utifrån och kondensen dunstar bort.

Fig 8

28

Bruksskedet

REKLAMATION

Bristar i fönstrets utförande eller leveransens omfattning, som konstaterats eller borde konstaterats när fönstret mottogs av köparen ska anmälas till Elitfönster AB inom en vecka efter mottagandet och innan fönstret monteras i byggnaden.

Om brist eller skada kan antas uppkommit under transport och leverans ska detta anges på fraktsedeln i samband med kvitteringen. Anmälan ska dessutom göras till transportören.

Brist i utförande och leveransomfattning enligt ovan eller skada från transport kan inte åberopas om angiven tidsram ej uppfylls.

Konstateras brist eller skada senare efter mottagandet ska anmälan ske till Elitfönster AB inom skälig tid efter det att bristen eller skadan upptäcks av köparen eller kommit köparen till kännedom genom annan.

30

Bruksskedet

MILJÖ

Miljöegenskaper

För närmare studier av fönstrets miljöegenskaper hänvisas till Elitfönster AB:s Miljödeklarationer, som upprättats för olika fönstertyper i samarbete med AB Trätek, Stockholm samt Elitfönster AB:s Byggvarudeklaration upprättade i enlighet med anvisningar från Byggssektorns Kretsloppsrad. Deklarationerna kan på begäran erhållas från Elitfönster AB. De finns också tillgängliga på Internet via Byggtjänsts miljövarubas, www.byggtjanst.se.

Demontering

Efter uttagning av fönstret ur vägg kan fönstret tas isär till ett antal huvudkomponenter, som därefter kan återanvändas resp deponeras.

Demontering av kopplade fönster (trä och trä/aluminium)

Åtgärd

- 1 Bågarna (ytter och innerbåge) hakas ur karmen
- 2 Bågarna kopplas isär
- 3 Glasrutorna tas ur resp. båge

Verktyg/kommentar

- Lossa skruvar i gångjärn med skruvmejsel
- Glasningslister lossas med stämjärn/kniv*

32

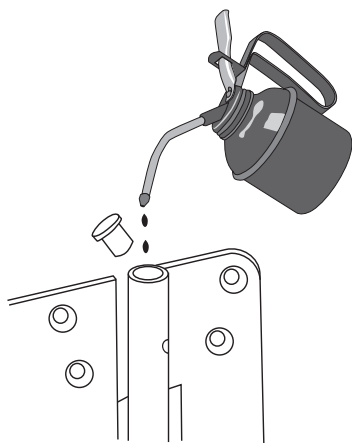
SKÖTSEL OCH UNDERHÅLL AV BESLAG, GÅNGJÄRN OCH TÄTLISTER

Skötsel av beslag

För att produkten ska fungera tillfredsställande fordras normalt att beslagen rengörs och smörjs minst en gång om året. Låskolvar och låshus smörjs med tunn siliconolja eller annan vattenfri olja.

Smörjning av gångjärn

1. Öppna gångjärnets "hatt" och applicera smörjmedel direkt på insexskruven.
2. Stäng hatten.

Skötsel av tätlistor

Tätlistor ska hållas rena och hela. Skadade lister nedsätter i betydande grad isoleringsförmågan och skall bytas ut.

NATURSTEN

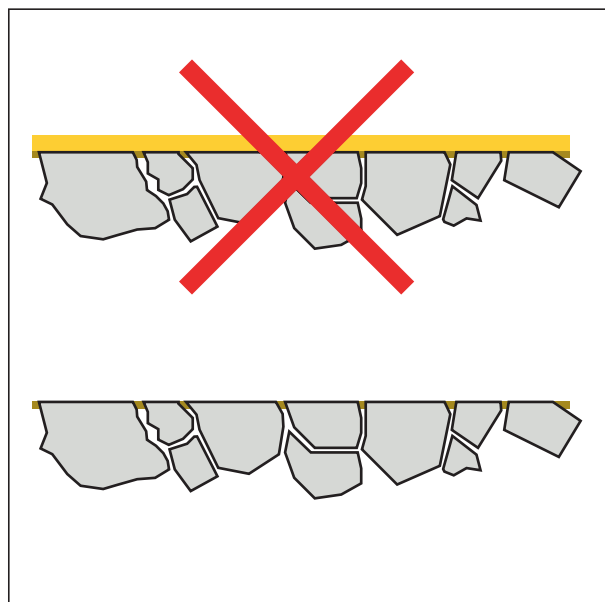
SKÖTSEL INOMHUS

Natursten av god kvalitet är ett material som är lättskött och håller sig vackert i generationer. Stenytan i sig själv är slityta och kräver inte några främmande ytskikt eller kostsamma behandlingar. Golv och trappor i natursten ska underhållas med så enkla medel som möjligt; tvål, såpa och Allrent är oftast nog. Rätt vårdad blir stenen bara vackrare med den patina som ålder och användning ger. Det kan vi se på stengolv som använts och vårdats på detta sätt under århundraden. Det enkla underhållet sparar tid och kostnad samtidigt som miljöbelastningen blir låg.

Stentypers egenskaper

Ur städsynpunkt kan man dela in natursten i tre huvudtyper: granit, marmor/kalksten och skiffer. Materialen har olika motståndskraft mot kemisk och mekanisk påverkan och bör därför behandlas och underhållas olika. Det kan vara en god investering att ta reda på vilken stentyp det är innan man börjar städa.

Stenen ska vara slityta. Den tål slitage mycket bättre än pålagda kemikalieskikt, som dessutom ger stenen ett onaturligt utseende och hindrar den naturliga fuktvandringen genom stenen.

Granit (silikatsten) är samlingsnamnet för flera stentyper med liknande egenskaper. Hit hör granit, gnejs, diabas, syenit, kvartsit m.fl. Graniterna är motståndskraftiga mot både kemisk och mekanisk påverkan och tål sura medel med pH-värde lägre än 7. De är uppbyggda av hårda silikatmineral och även en polerad yta klarar slitaget i offentlig miljö.

Observera att fogbruket oftast innehåller cement och skadas av sura medel!

Granit och gnejs (silikatsten)

Marmor/kalksten (karbonatsten) tål inte sura medel. Kalksten tål inte heller salt. Båda stentyperna är uppbyggda av mjukare mineral (karbonatmineral) än graniterna. För offentliga miljöer rekommenderas slipad yta, eftersom en polerad (speglande) yta inte tål slitaget utan mattas snabbt. Också hyvlad eller diamantfräst yta kan vara ett bra val. Kvaliteten hos de båda stentyperna varierar mycket. De svenska sorterna är i allmänhet hårdare och tätare än flera av de importerade. De får med tiden en vacker slitagepatina, medan vissa importerade sorter åldras på ett ofördelaktigt sätt. Att granit skulle vara "tätare" än marmor/kalksten är däremot en missuppfattning. Det som gör graniten mer motståndskraftig är de ingående mineralens hårdhet och kemiska egenskaper.

Marmor och kalksten (karbonatsten)

Skiffer delas in i kvartsitskiffer och lerskiffer. Kvartsitskiffer är nästan jämförbar med granit i hårdhet och tål sura medel. Lerskiffer är mjukare och kan blekas av sura medel.

Observera att fogbruket oftast innehåller cement och skadas av sura medel!

Kvartsitskiffer och lerskiffer

Sandsten kan någon gång förekomma. Eftersom den normalt är mycket porös och svår att hålla ren, är det ett olyckligt val för golv och trappor. För att alls fungera kan sådana ytor behöva impregneras.

Såpa/tvål ger bra ytskydd

Marmor/kalksten (karbonatstenar) bildar tillsammans med såpan/tvålen ämnet kalktvål. Det ger rätt porfyllnad i stenen utan att täta stenens porer. Stenen får därmed ett mycket bra ytskydd. Rengöringsmedel med tillsatser som bildar ett tätt skikt på ytan täpper till stenens porer, förhindrar fuktvandring i stenen och kan ge skador i stenytan (tunna skikt av ytan lossnar). Sådana medel ska *inte* användas.

B3. Kvartsitskiffer: Om det finns stänk eller andra rester av (härdat) cementbruk på ett skiffergolv, kan de avlägsnas med glykolsyra och en hård borste. Vattna före syratvättning och skölj bort syran noga med vatten efteråt. OBS: Glykolsyra kan skada fogar och bleka lerskiffer.

Efter dammsugning och torrmoppning rengörs stenytan med en lösning av naturlig såpa/tvål genom fukt/våtmoppning eller med kombimaskin. Proceduren upprepas tills ytan mättats med såpa/tvållösningen.

Polerade ytor på glimmerskiffer har låg sugförmåga. I stället för såpa/tvållösning används Allrent. (Ingen mättnings av stenytan.)

Regelmässig städning

Granit: Använd så torra metoder som möjligt, som torrmoppning eller dammsugning. Vid bunden smuts används Allrent i kombination med fukt/våtmoppning eller med kombimaskin. *Observera att på granityta är det bättre att använda Allrent än såpa/tvållösning. Medel som bygger upp skikt ska aldrig användas.*

Marmor/kalksten: Använd så torra metoder som möjligt, som torrmoppning eller dammsugning. Vid bunden smuts används en rengöringslösning av naturlig såpa/tvål i kombination med fukt/våtmoppning eller kombimaskin. Vid regelbunden användning av såpa/tvållösning tillförs stenen den balanserade porfyllnad som är nödvändig som ytskydd, se faktaruta. Såpan/tvålen ska vara naturlig och fri från tillsatser.

En ny och tidigare obehandlad stenyta mättas först med såpa/tvållösning för att ge en skyddande impregnering. Därför påförs/doseras vid de två första städningarna såpa/tvål i en högre dos än normalt (2–5 gånger den normala). Överskott av såpa/tvål arbetas in med torrpolering med vit golvvårdsrondell eller avlägsnas med vatten. (Här menar vi polering ur städsynpunkt, inte i stenteknisk bemärkelse.) Därefter städas golvet med normal såpa/tvål dosering enligt anvisning. Fortsätt med detta som den normala "dagliga" städningen.

Växelbruk

För bästa skötsel av marmor/kalksten rekommenderas växelbruk. Det innebär att de vanliga såpa/tvål-städningarna varvas med uppskurningar och nya såpa/tvål-impregneringar enligt nedan.

- Ytan städas med vanliga såpa/tvål-städningar.
- Efter ett antal sådana städningar gör man en uppskurning, manuellt eller med skurmaskin med borstar och Allrent. Använd inga tillsatser av vax, polish eller liknande.
- De första två gångerna efter uppskurningen städar man med förhöjd såpa/tvål-koncentration, där dosen är 2–5 gånger den normala.
- Därefter städar man åter med normal såpa/tvål-lösning. Finns det överskott av lösningen kvar arbetar man in det genom torrpolering med vit golvvårdsrondell eller tar bort det med vatten.

Hur ofta man gör en uppskurning beror på hur hårt ytan smutsas och hur väl den måste hållas ren. De mest trafikerade delarna av golvet kan rengöras oftare än andra ytor.

Polerade ytor på marmor/kalksten har liten sugförmåga, där bör man använda en liten mängd såpa/tvållösning. En yta som övermättats av såpa/tvål blir flammig (black) och matt, den kan också bli hal. Rengör med vatten och Allrent.

Kvartsitskiffer: Använd så torra metoder som möjligt, såsom torrmoppning eller dammsugning. Vid bunden smuts används en rengöringslösning av naturlig såpa/tvål med fukt/våtmoppning eller med kombimaskin. Proceduren upprepas tills ytan mättats med såpa/tvållösningen.

Polerade ytor på kvartsitskiffer har liten sugförmåga. Ingen mättnings av stenytan, använd Allrent i kombination med fukt/våtmoppning eller kombimaskin. *Medel som bygger upp skikt ska inte användas.*

Polish eller annat medel som tätar stenens porer ska inte användas på stengolv! Undvik även produkter som innehåller vax eller olja.

PROBLEM SOM EVENTUELLT KAN UPPSTÅ VID MARMOR OCH KALKSTEN

Problem	Möjlig orsak	Åtgärd
Hala ytor	Väta	Torka upp
	Överskott av såpa/tvål ev. i kombination med användning av polermaskin.	Allrent + grövre rondell
	Vax, polish, olja, etc. från angränsande golvyta har dragits in på stenen.	Avgränsa städningen av stengolvet från andra ytor där andra städmetoder används.
	Byggdamm (vid nya golv eller där ombyggnad pågår).	Isolera dammkällan
Glanslösa "torra" golv	För lite såpa/tvål	Mätta med såpa/tvål
Stenytan krackelerar (spjälkas upp)	En film (polish, vax etc.) har skapats på stenytan. Den spricker och tar med sig tunna skikt av stenytan.	Avlägsna filmen med Polishbort, ev. skura med golvvårds-rondell avpassad efter stenens slipgrad.
	Surt rengöringsmedel har använts eller syra har spillts på beläggningen.	Använd inte sura medel
	Tösalt (NaCl) har kommit in utifrån via skosulor. Det finns också rengöringsmedel som innehåller salt (NaCl).	Tvätta bort saltet och skydda med överskott av såpa. Arrangera sedan t. ex. med matta i entrén så att salt undviks. Undvik rengöringsmedel med olämpliga ämnen (t.ex. natriumklorid, NaCl).
	Salt (t.ex. från cement i underlaget) har transporterats underifrån genom läggbruk och/eller betong, kristalliseras i stenytan och orsakar vittring. Fuktvandringen kan t.ex. vara orsakad av läckage eller översvämning.	Kan inte åtgärdas genom städning. Kräver grundlig utredning.

Rengöring av inredningar och väggar

Granit och skiffer: Dammtorka med dammduk. Torka med fuktig duk, använd diskmedel om så krävs. Fläckar, se Fläckborttagning.

Marmor/kalksten: Dammtorka med dammduk. Torka med fuktig duk, använd såpa/tvållösning om så krävs.

Om en polerad yta etsas av sura ämnen, t.ex. fruktjuice, vin, ättika eller kolsyra kan det vara svårt att återställa den blanka ytan. Den säkraste metoden är att slipa om hela ytan maskinellt. I vissa fall kan förbättringar göras manuellt genom att ytan slipas med vattenslappor eller kloss med diamantkorn. Sedan används finfördelat bivax löst i lacknafta för att försöka återställa ytans glans, alternativt terpentin blandat med paraffinolja som arbetas in med mjuk duk. Färdigblandade lösningar ofta med beteckningen "stenglans" finns på marknaden. Prova alltid först på en liten undanskymd yta! Fläckar, se Fläckborttagning.

Fläckborttagning

Stenens känslighet för fläckar varierar. De viktigaste faktorerna är stentyp – om stenen är granit, skiffer (silikatsten) eller marmor, kalksten (karbonatsten) – och stenens täthet. Även färg, textur, ytbearbetning och stenytons allmänna tillstånd påverkar. Det innebär att inga absoluta regler gäller, utan fläckborttagningen får anpassas till varje situation.

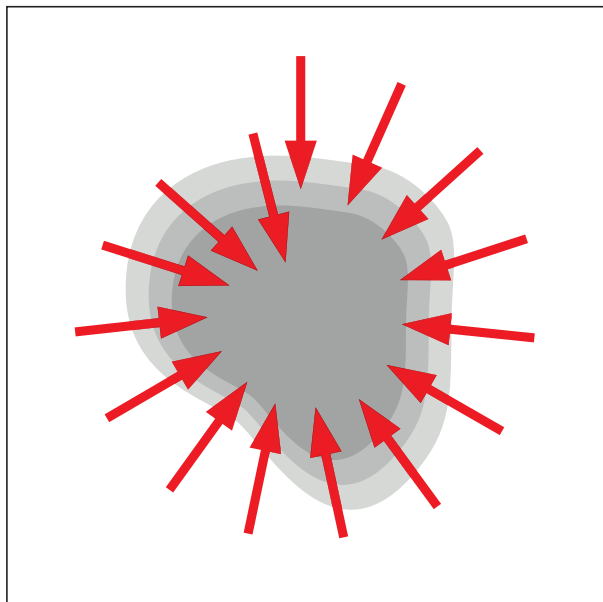
Generellt: Fläckar ska tas bort snabbt för att hindra dem att sprida sig i stenmaterialet. Tränger fläcken djupt ned kan den vara mycket svår eller omöjlig att få bort. Det gäller också att vara försiktig, för att inte förvärpa fläcken eller skada stenen. Man bör alltid först välja enkla metoder framför kemikalier. Grundprincipen bygger på "pastametoden", där en lösande vätska kombineras med absorberande medel. Se faktaruta.

Pastametoden

Metoden innebär att det aktuella lösningsmedlet blandas med ett absorberande pulver, t.ex. krita, bentonitlera eller potatismjöl, till en pasta. Denna läggs på fläcken, som eventuellt först fuktas med lösningsmedlet. Pastan får ligga kvar tills den torkat, varefter den borstas bort och ytan tvättas med vatten. Prova först på liten yta. Vid behov upprepas behandlingen.

Som första åtgärd: Försök först suga upp fläcken med hushållspapper eller absorberande medel, bearbeta sedan med fuktig duk och vatten.

Därefter används en lösning av vatten och diskmedel eller Allrent. Arbeta alltid utifrån och in mot fläckens mitt för att undvika spridning av fläcken. Används någon form av lösningsmedel så skölj noga med vatten och Allrent efteråt.

Fläcken bearbetas utifrån och in för att den inte ska spridas.

Använd aldrig kraftfullare medel än fläckborttagningen kräver!

Vid användning av lösnings- och rengöringsmedel ska skyddsföreskrifter för dessa följas. Kontakta stenvärdleverantören vid tveksamhet om lämplig metod.

Granit och kvartsitskiffer: Stentyperna är tåliga både vad gäller kemisk och mekanisk påverkan, vilket innebär att ett flertal medel kan användas.

Marmor/kalksten: Materialet är känsligt för syror och salter. Medel som innehåller sådana ämnen ska *inte* användas. Dessa stentyper består av relativt mjuka mineral och påverkas av hårda mekaniska metoder. Efter fläckborttagning får i regel ytan en avvikande färg och lyster mot omgivande sten, vilket beror på att den rengjorda ytan inte har den porfyllnad man får med regelbundet underhåll med såpa/tvål. Den rengjorda ytan behöver då mättas med såpa/tvållösning för att få samma lyster som den omgivande ytan. Vissa rengöringsmetoder kan leda till att stenens ytbeskaffenhet avviker mot den omgivande stenytan. Området kan då, med stor försiktighet, slipas med fint vattenslippapper, stålull eller nylonduk beroende på den omgivande stenens ytbeskaffenhet. Prov görs på liten yta. Därefter mättas den rengjorda ytan med såpa/tvållösning.

En polerad yta är mycket svår att återställa med denna metod.

Lerskiffer: Lerskiffer är mjuk och bleks lätt av mekanisk och kemisk påverkan.

Fläcktyper/Föroreningar

Följ alltid skyddsföreskrifterna för de medel som används!

Cementbruk

Fläckar av härdat cementbruk är mycket svåra att avlägsna, det gäller att i första hand avlägsna bruket innan det härdat.

Granit/kvartsitskiffer: Härdade cementfläckar kan avlägsnas med glykolsyra och hård borste. Förvattna innan syratvättningen och eftersköj noga med vatten. OBS: Fogbruket skadas av syran.

Marmor/kalksten: Förekommer härdade cementfläckar och omgivande sten har slipad eller grövre ytbearbetning kan fläcken försiktigt skrapas bort. Därefter slipas ytan för hand med fint vattenslippapper, stålull eller nylonduk till omgivande stenars ytfinhet. Prov bör göras på liten yta. Polerad yta är mycket svår att återställa med denna metod. Syror ska *inte* användas, de kan ge frätskador och en större åverkan än vad fläcken innebär.

Fett/olja

Fett/oljeffläckar ska avlägsnas så snabbt som möjligt för att förhindra att fett/olja tränger ned i stenen. Fläckarna torkas torra med papper och tvättas med lösningsmedel som sedan sugas upp av papper eller absorberande medel. Lösningsmedlet kan vara lacknafta, thinner/cellulosaförtunning, aceton eller blyfri motorbensin (95 oktan). Sitter fläcken djupare används pastametoden (se faktarutan sidan 9). Skölj med Allrent i brukslösning.

Gummiklackar

Svarta märken efter gummiklackar tvättas bort med thinner, lacknafta eller terpentin. Skölj med Allrent i brukslösning.

Lim

Lim kan ha olika sammansättning som kräver olika medel. Limrester tvättas bort med thinner. Även aceton kan användas med försiktighet.

Märkpennor

Använd T-röd på en duk. Även thinner och aceton kan provas med försiktighet. Om fläcken trängt ned i stenen används pasta-förfarande. Tvätta med Allrent i brukslösning.

Olje-/lackfärg

Använd thinner eller terpentin i kombination med papper och därefter i pastaform. Eftertvättning med ammoniak i vattenlösning vid behov.

Plastfärg

Fläckar av plastfärg är mycket svåra att avlägsna när de härdat. De bör torkas bort före härdning i kombination med vatten. Ev. härdade plastfärgfläckar skrapas bort med rakblad. Vid behov kan eftertvättning med varm lösning av kaustiksoda användas. Skölj med vatten.

Rost

Rostfläckar är mycket svåra att avlägsna, särskilt om de suttit länge.

Granit/kvartsitskiffer: Oxalsyra eller rengöringsmedel som innehåller denna syra kan användas. Tvätta väl med Allrent i brukslösning.

Marmor/kalksten: Man måste överväga rostfläckens betydelse i förhållande till eventuella frätskador som uppstår vid borttagning med oxalsyra. Varning: Syror skadar marmor och kalksten (polerade och slipade ytor etsas av syran). Använd syran med försiktighet och skölj väl med Allrent i brukslösning.

Stearin

Avlägsna mesta möjliga mekaniskt genom att skrapa försiktigt med kniv eller liknande. Alternativt kan frysspray användas. Eftertvätta med blyfri motorbensin (95 oktan), eventuellt i pastaform. Tvätta med Allrent i brukslösning.

Te

Granit/kvartsitskiffer: Tefläckar är svåra att avlägsna. Prova först med diskmedel eller Allrent i brukslösning. Kvarstår märken kan dessa blekas med medel av typen Klorin.

Marmor/kalksten: Te kan orsaka missfärgningar, särskilt på ljus marmor/kalksten om man inte torkar upp fläcken omgående. Prova först med diskmedel eller Allrent. Missfärgning kan blekas med Klorin, tänk dock på att stenen kan etsas och blekas. Tvätta med Allrent i brukslösning.

Tejp

Limrester tvättas bort med thinner/cellulosaförtunning. Även aceton kan provas.

Tuggummi

Skrapa bort eller använd frysspray.

Urin

Tvätta rent med diskmedel eller Allrent i brukslösning.

Fläckborttagningsmedel

Följ skyddsföreskrifterna noga!

Lösningsmedel som inte skadar naturstenen:

Thinner = Cellulosaförtunning
Blyfri bensin, motorbensin (95 oktan)
Aceton
Lacknafta
Terpentin
T-röd (sprit)
Etylacetat
EDTA neutral (i bl.a. tvättmedel)
Ammoniak
Polishbort

Tvätta noga med Allrent i brukslösning efter användning av medlen.

Lösningsmedel som kan skada marmor/kalksten och fogar:

Glykolsyra
Oxalsyra
Ättiksprit
Klorin (kan bleka stenen)
Väteperoxid (bleker)
Kaustik soda

Tvätta noga med Allrent i brukslösning efter användning av medlen.

Lämplig såpa/tvål

För städning av kalksten/marmor kan både såpa (kaliumbaserad) och tvål (natriumbaserad) användas. Det viktigaste är att såpan/tvålen är utan tillsatsmedel. Istället för att tillsätta ytterligare tensider till såpan/tvålen är det bättre med s.k. växelbruk, där man med vissa mellanrum byter såpan/tvålen mot en tensidbaserad produkt, Allrent.

Komplexbildare, vars uppgift är att förhindra kalkutfällning, bör inte finnas i såpan/tvålen såvida inte vattnet är extremt kalkhaltigt (=hårt).

Allrent

Miljöklassat rengöringsmedel pH 7–9, för regelmässig städning anpassat för användningsområdet.

Omslipning

Hårt slitna eller fläckade ytor på golv och trappor kan slipas om, se Natursten, Restaurering. Enklare alternativ är skurning med golvvårdsrondell.

DE VIKTIGASTE PUNKTERNA NÄR DET GÄLLER SKÖTSEL AV NATURSTEN

- Ta reda på stentyp innan städningen påbörjas.
- Tillämpa miljö/försiktighetsprincipen.
- Använd så torra metoder som möjligt.
- Låt stenyta vara slityta, polish ska inte användas.
- Granit: Använd Allrent.
- Marmor/kalksten: Använd naturlig såpa + växelbruk med Allrent.
- Använd inte sura rengöringsmedel.
- Entréer påverkar hela husets städning.

SVERIGES STENINDUSTRIFÖRBUND
Industrigatan 6, 291 36 Kristianstad
Telefon 044-20 97 80, fax 044-20 96 75
E-post: ssf.sfi@sten.se

Lås, nycklar och posthantering

Genom att sköta om låsen till din bostad kommer de att fungera under en lång tid. Skötselanvisningar för låscylinder och nycklar finns på nästa sida från leverantören.

Nycklar

Kontrollera de nycklar som används ofta, de slits med tiden. Om du vill beställa fler nycklar till din bostad, kontakta den som är säkerhetsansvarig i din bostadsrättsförening för information om hur du går till väga. Det är viktigt att du visar kontraktet för bostaden och legitimation så att ingen obehörig får tillgång till nycklar.

Posthantering

Posten levereras till din postbox i husets entré.

Tidningshållare

Tidningen levereras till en tidningshållare utanför din dörr.

Porttelefon och kodlås

Trapphusentréerna är försedda med porttelefon och kodlås. Läs mer under fliken "Porttelefon och kodlås".

Under garantitiden gör du i första hand en felanmälan till JM Kundservice vid fel på lås eller porttelefon. Efter garantitidens utgång kontaktar du din styrelse direkt.

LÅST, LARMAT, SKYDDAT ■■■

Swesafe är ett rikstäckande säkerhetsföretag med stark lokal förankring.

Swesafe är en av Sveriges största leverantörer av säkerhetsprodukter och säkerhetstjänster. Vi utformar och installerar allt ifrån kompletta säkerhetslösningar till enskilda produkter för kunder både inom det privata näringslivet och den offentliga sektorn. Genom vårt leverantörsoberoende är våra säkerhetslösningar alltid anpassade till kundens behov. Swesafe finns på 24 orter runt om i Sverige.

Låssystem till Kv. Sannegården Göteborg

Allmänt

Låssystemen är Assa TwinCombi 4800 med patentskyddade nyklar.

Tamburdörrar

Våning markplan

Lås i tamburdörrar är Assa 2000. Med låsets tvåfunktionslåsning kombineras högt inbrottsskydd med användarvänlighet.

Hemmabekvämt

Hemma använder du låsets vred för att låsa och låsa upp, precis som vanligt.

Bortasäkert

När du går hemifrån trycker du ner en knapp på låsstolpen innan du stänger och låser med nyckeln, varpå vredet på dörrens insida spärras.

I detta läge är låset en godkänd låsenhet. Väl hemma igen låser du upp med nyckel och vredet kopplas automatiskt in igen.

Våning övermarkplan

Lås i tamburdörrar är Assa 8765/410. Med låsets kombineras högt inbrottsskydd med användarvänlighet.

Code 10

Cylinder i tamburdörrens lås är försedd med Code 10-funktion. Detta innebär att lägenhetsinnehavaren själv kan göra tamburdörrens lås möjligt att låsas upp av en servicenyckel som fastighetsskötaren har tillgång till.

Detta är praktiskt t.ex. när man har beställt arbete som skall utföras i lägenheten när lägenhetsinnehavaren inte är hemma.

Cylindern görs tillgänglig för servicenyckeln genom att låsa dörren på vanligt sätt och ta ur nyckeln i läge "kl. 10".

När lägenhetsinnehavaren kommer hem och låser upp dörren blir cylindern återställd till normal funktion, dvs. endast lägenhetsinnehavarens nyckel passar.

Fasaden

Den yttre miljön i ditt bostadsområde påverkas i stor utsträckning av utseendet på byggnadernas fasader. Förutom att vara en del av husets exteriör är fasaden också en viktig detalj i det klimatskal som skyddar ditt hus från yttre faktorer, såsom vatten och vind.

För att säkerställa en hög standard och rätt kvalitet arbetar vi med omfattande kvalitetssystem under byggtiden eftersom noggrannhet i utförandet är avgörande för att uppnå ett gott resultat. För att upprätthålla funktion och utseende är det av stor vikt att du som boende är varsam och inte skadar fasaden. Eftersom det är bostadsrättsföreningen som äger huset måste styrelsen godkänna all typ av håltagning (exempelvis för belysning, vädringsstång eller vägghängda blomkrukor) i fasaden.

Putsad fasad

Vi har många års god erfarenhet av putsade fasader. Fasaden har ett tätskikt som säkerställer att fukt inte kan tränga in i väggen, gör därför inte hål i putsen. Håltagning i fasaden måste alltid godkännas av styrelsen och utföras av en behörig person. Punkteras tätskiktet utan erforderlig tätning kan fuktskador uppstå.

Under garantitiden kontaktar du i första hand JM Kundservice om du misstänker att det uppstått en skada på fasaden. Efter garantitidens utgång kontaktar du din styrelse direkt.

Balkong och uteplats

För att göra balkongen lite extra trevlig är det många som sätter sin personliga prägel på balkongen. Inred din balkong med eftertanke och var aktsam med husets fasad. Vill du sätta upp blomlådor så gör det på insidan av balkongräcket.

Markiser

Om du vill sätta upp en markis ska den passa till huset och du behöver godkännande av bostadsrättsföreningens styrelse. Styrelsen har tillsammans med arkitekten tagit fram kulör och utformning på markiser i din förening.

Din styrelse har beslutat att följa arkitektens val av markiser och balkonginklädnad:

Fabrikat: Sandatex 79

Färg: NCS S 3502-B (mellangrå kulör)

Markiser får inte fästas i putsad fasad. Tala med din styrelse som kan ge dig råd och anvisningar vart det är förberett för infästning av markisen. Anlita en behörig montör.

Inglasning av balkong

För att få glasa in en balkong krävs bygglov från kommunen och godkännande från bostadsrättsföreningens styrelse.

Uteplats

Om du har lägenhet i markplan ansvarar du själv för att sköta om växter och markbeläggning på uteplatsen. Kontakta din styrelse om du har några frågor.

Leverantörsregister

Här finns en förteckning över leverantörer till produkter i din bostad. En fullständig förteckning över de produkter som används vid byggandet av huset finns hos din styrelse.

Produkter	Leverantör
Badrumsinredning	Svedbergs www.svedbergs.se
Blandare	FM Mattsson www.fmmattsson.se
Brandvarnare	Marelco www.marelcovinga.se
Duschväggar	Inredningsglas AB www.inredningsglas.com
Dörrar	Swedoor www.swedoor.se
Golvbrunn	JAFO www.jafo.eu
Fönster och balkongdörrar	Elitfönster AB www.elitfonster.se
Fönsterbänkar	Hermansson Natursten www.hermanssonnatursten.com
Kakel och klinkerplattor	Höganäs kakel www.cchoganas.se
Kökssnickerier och garderober	Myresjökök www.myresjokok.se
Låsservice	Swesafe www.swesafe.se
Parkettgolv	Tarkett Sverige AB www.tarkett-floors.com
Radiatorfilter	Acticon AB www.acticon.se
Skjutdörrsgarderober	Elfa Lumi AB www.lumi.se
Spiskåpa	Franke AB www.franke.se
Tapeter	Boråstapet www.borastapeter.se Eco Tapeter AB www.eco.se DécorMaison www.decormaison.se Flügger Färg www.flugger.se
Vitvaror	BSH Hushållsapparater AB www.bosch-hushall.com eller www.siemens-home.se

JM Kundservice – felanmälan under garantitiden

Vem som ska ta emot din felanmälan beror på vilken typ av fel som uppstått. Om något inträffar på funktioner i din bostad kan du under garantitiden kontakta JM Kundservice. Uppge alltid vad felet är samt namn, adress och telefon när du felanmäler.

Vitvaror

Vid fel på vitvaror i bostaden kontakta din vitvaruleverantör direkt, BSH Hushållsapparater på telefon 08-734 13 10. Uppge alltid vad felet är samt namn, adress, telefon, produktnummer och FD-nummer (som finns på respektive vitvara).

Tv, telefoni och dator

Om du får problem med TV-, telefon- eller Internetanslutning se instruktion under fliken "Tv, telefoni och dator".

Hiss

Vid fel på hissen, kontakta leverantören Kone direkt på telefon 08-752 35 00 eller 020-735 577.

JMs Kundservice

Tel. 020-731 731

E-mail: kundservice@jm.se

Öppettider: Mån-Fre 07.00-16.00 (Lunchstängt 11.30-12.30)

Felanmälan efter kontorstid:

Vid akuta jourfall ska ni ringa GK Sverige AB på telefon 020-20 20 05. Detta bör undvikas och ska endast ske:

- Vid fel eller haveri där det finns risk för följdskador (exempelvis vid vattenläckage).
- Vid andra brådskande fall, exempelvis om värmeanläggningen inte fungerar vintertid.

OBS!

Jour uttryckning för icke akuta fel, debiteras den som anmält felet. Om du själv orsakat felet (t.ex. stopp i avloppet) blir du betalningsskyldig.